

KOY AURAMO-TALO
RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS 2019 (10.5.2019 KOMMENTOITAVA)

Kiinteistö OY Auramo-Talo , rakennushistorian selvitys 2019

Osoite ja sijaintitiedot
Äyritie 2 ja Tammiston kauppatie 22, Vantaa
Kaupunginosa 52 Veromies
Kiinteistötunnukset 92-52-300-5 ja 92-52-300-6
Ent. osoite Valimotie 22 ja 24

Rakennukset
101962859F, pysyvä rakennusnumero 21334
1964 valmistunut tuotanto– ja toimistorakennus, laajennukset 1975 ja 1983

101962858E, pysyvä rakennusnumero 3616
1970 valmistunut hallirakennus

103261334J
Vanha lato

101962860H
1964 valmistunut Talonmiehen asuinrakennus

Kaavatilanne
Asemakaava 510800 Pakkala 4 B, hyv. 31.10. 1983

Rakennusperintökohteet
Vanhaa latoa ja talomiehen asuinrakennusta lukuun ottamatta, Auramon rakennukset ovat Vantaan moderni teollinen rakennusperintö-selvityksen mukaan luokiteltu arvokkaiksi. Teollisuushalli- ja toimistorakennus, Tammiston kauppatie 22, on arvoluokassa 1 ja pohjoisempi teollisuushalli, Äyritie 2, on arvoluokassa 2.
Kohteet on merkitty rakennusperintökohteina Vantaan karttapalvelun karttaan kartta.vantaa.fi

Rakennushistorian selvitys 2019
Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy
Mona Schalin, arkkitehti SAFA

avustajat
Varvara Protassova, arkkitehti
Liisi Wartiainen, tait.yo.
Marica Schalin, arkkitehti SAFA

SISÄLLYSLUETTELO

Hannu Auramon yrityksen ja rakennusten vaiheet	4
Alueen vaiheet 1958-1991	6
Alueen nykytilanne ja näkymät	12
1963-1988 Rakennusvaiheet	14
Konepaja-, korjaamo– ja toimistorakennuksen vaiheet	19
Uuden toimistosiiven suunnitteluratkaisu	34
Arkkitehti Toivo Korhonen	37
Rakennuksen nykytilanne	47
Konepaja– ja varastorakennuksen vaiheet	67
Rakennuksen nykytilanne	72
Tonttialueen muut rakennukset	80
Alue ja rakennukset, vaiheet ja ominaispiirteet, yhteenveto Arvotus aiempien teollisen rakennusperinnön inventointien mukaan	82
Vertailu vastaaviin kohteisiin	84
Auramon rakennusten arvojen määrittelyn lähtökohdat – periaatteita ja kysymyksiä	88
Lähteet	90

JOHDANTO

Rakennushistorian selvitys koskee Tammiston kauppatien varrella sijaitsevan Auramon teollisuuskiinteistön rakennuksia ja aluetta. Insinööri Hannu Auramon 1947 perustaman insinööritoimiston, myöhemmin Auramo Oy:n rakennuttamat tuotantolaitos-, varasto– ja toimistotilat ovat edelleen käytössä eri yhtiöille vuokrattuina toimitiloina ja liikuntatiloina. Vanhaa latoa ja talomiehen asuinrakennusta lukuun ottamatta, Auramon rakennukset ovat Vantaan moderni teollinen rakennusperintö-selvityksessä luokiteltu arvokkaiksi. Teollisuushalli- ja toimistorakennus, Tammiston kauppatie 22, on arvoluokassa 1 ja pohjoisempi teollisuushalli, Äyritie 2, on arvoluokassa 2. Kohteet sisältyvät kaupunginmuseon Kirsti-tietokantaan.

KOY Auramo-talon rakennushistoriaselvitys on laajuudeltaan suppea selvitys. Selvitystä käytetään päätöksenteon ja neuvottelujen apuvälineenä pohdittaessa alueen kaavaratkaisua ja rakennusten tulevaisuutta.

Rakennusten käyttö, niiden suhde ympäristöönsä, alkuperäiset suunnitteluperusteet, rakennustekniset ratkaisut, olennaiset rakennusosat ja materiaalit on selvitetty kirjallisuuden ja arkistopiirustusten avulla sekä kohdekäynneillä.

Raportin päätösluvussa esitetään yhteenveto koskien rakennusten ominaispiirteitä sekä pohditaan kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja.

Rakennushistoriaselvityksen tilaaja on Kiinteistö Oy Auramo-Talo.
Ohjausryhmän työhön ovat osallistuneet Vantaan kaupunkisuunnittelun aluearkkitehti Johanna Rajala, Vantaan kaupunginmuseon tutkijat Susanna Paavola ja Anne Silanto sekä tilaajan edustajina Jukka Pitkänen, Kari Järvenpää ja Veikko Kantero. Ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa ennen rakennushistorian selvityksen raportin esittelyä.

Rakennushistoriaselvityksen laatimisesta on vastannut Mona Schalin avustajinaan Varvara Protassova, Liisi Wartiainen ja Marica Schalin.

HANNU AURAMON YRITYKSEN JA RAKENNUSTEN VAIHEET

Kun insinööri, sittemmin teollisuusneuvos Hannu Auramo (1905-1991) perusti oman insinööritoimistonsa vuonna 1947, hän oli ehtinyt toimia Helsingin Katajanokalla sijaitsevan OTKn keskusvaraston rakennesuunnittelijana ja OTKn teollisuuskorttelin rakennustöiden johtajana, Viipurissa Tammisuon tiilitehtaan jälleenrakentamisen johtajana 1942-1944 ja Helsingin Maunulan kaupunginosan rakentamistöiden johtajana.

Hannu Auramon erityisalat olivat aluksi toisaalta teollisuuden betonilattioiden suunnittelu ja toteutuksen valvonta, toisaalta materiaalinkäsittelyn kuljetusvälineet, ennen kaikkea trukit, joiden amerikkalaisen tuotantoyhtiön Clarkin edustuksen hän sai 1946.

Insinööritoimisto H. Auramon vaiheet 1940-luvulta 1960-luvulle

Insinööritoimisto H. Auramon toiminnasta ja kasvun vaiheista kerrottiin historiikissa, joka julkaistiin 1967 yrityksen täyttäessä 20 vuotta.

Muutaman miehen suunnittelutoimistosta oli kasvanut lähes kaksi sataa työskentelijää työllistävä yritys, joka harjoitti niin tuontia kuin vientiä, valmisti monenlaisia teknisiä laitteita, teki mittavia rationalisointisuunnitelmia ja pyöritti koko maan kattavaa trukkien huoltoverkostoa. Parhaiten toimisto tunnettiin trukeistaan, joiden maahantuojana se oli selvä markkinajohtaja. Auramon osuus tuontitrukeista oli noin 40%. Clarkin ote suomen trukkimarkkinoista oli niin vahva, että kansan suussa trukki kuin trukki oli pitkään vai ”klarkki”. Uutena piirteenä insinööritoimiston trukkitoimintaan tuli trukkivuokraus 1960-luvun lopulla. Trukit, pihdit ym. lisälaitteet sekä niiden huolto ja varaosamyynti muodostivat noin 20–30% insinööritoimiston myynnistä. Hydrauliikka muodosti suunnilleen samansuuruisen osuuden ja seuraavana suurusjärjestyksessä tulivat rakennuskoneet ja niiden jälkeen toimiston edustaman pientavaran, varastointilaitteiden kuten hyllyjen ja Combitainerien, myynti. Ne kulkivat firman sisäisessä kielenkäytössä nimellä ”krääsä”. Tiiliteollisuus oli jo sivuroolissa yrityksessä ja lattiaosasto vasta kehittymässä 1960-luvun lopulla. Läpi koko 1960-luvun insinööritoimisto kirjasi hyviä kasvulukuja. Liikevaihto kasvoi 14 prosentin ja oman valmistuksen arvo keskimäärin 30 prosentin vuosivauhtia.
(Paavilainen 2002)

Tuotanto– ja varastotilojen uudisrakennukset 1963-1970

Auramon tuotanto– ja toimistorakennusten rakentamisesta nykyiselle paikalle Tammiston kauppatien varrelle kerrotaan Hannu Auramon elämänkerrassa:

Insinööritoimiston kasvaessa sen useaan eri paikkaan hajautetut toimitilat alkoivat jälleen käydä ahtaiksi ja epäkäytännöllisiksi. Etenkin oman tuotannon monipuolistuminen vaati käytettävissä olevien teollisuustilojen huomattavaa laajentamista. Vuonna 1962 Auramo osti Helsingin pitäjän kirkonkylän teollisuustontin. Se sijaitsi ihanteellisella paikalla nykyisen Kehä III:n ja Tuusulantien risteyksessä vain muutaman kilometrin päässä vuotta aikaisemmin avatusta Seutulan lentokentästä. Alusta alkaen Auramolla oli päämääränä keskittää yrityksen kaikki toiminnot saman katon alle, mutta kaavavaikeudet tekivät Helsingistä Helsingin pitäjään, nykyiseen Vantaan kaupunkiin, siirtymisestä yli kaksikymmentä vuotta kestäneen projektin. Ensimmäinen rakennusvaihe alkoi jo 1963. Se käsitti noin 1 000 neliön teollisuushallin ja 700 neliön, osittain kolmikerroksisien toimistorakennuksen.

*Rakennustyöt hoidettiin hyvin auramolaisella tavalla: johtaja itse huolehti koko rakennusprojektin valvonnasta alusta loppuun saakka ja otti mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaisesti osaa rukkaset kädessä rakennustöihin yhdessä talkoohengessä mukana olleen henkilökuntansa kanssa. Auramolaiset hoitivat yhteisvoimin mm. tulevan työpaikan maaston vaaituksen, kaatoivat tontilta liiat puut, pitivät risutalkoita ja lopulta siistivät pihan. Talkoiden työntouhussa projekti ja rakenteilla oleva teollisuuskompleksi saisivat nimensä, Kärppä, tontilla asustaneen otuksen mukaan. Auramo teki jatkuvasti käytännössä kahta työtä johtaen sekä firmaa että rakennusprojektia. (*Paavilanen 2002*)*

Seuraavat tiedot tuotannon siirtymisestä uudisrakennuksiin perustuvat Marko Paavilaisen kirjaan:

Vuoden 1964 alkupuolella Kärpäksi nimetylle Vantaan tontille muuttivat ensimmäisenä trukkien huoltokorjaamo, hydrauliikkaosasto, suunnittelukonttori, varaosavarasto ja konepaja.

Toinen rakennusvaihe käynnistettiin kesällä 1969. Keväällä 1970 valmistuneet 3 000 neliötä teollisuustilaa tarjosivat lisätilaa hydrauliikkatuotannolle, kokoonpanolle sekä varastoille. Myös Saviolla pitkään työskennellyt Vir-Han konepaja siirtyi nyt saman katon alle muun tuotannon kanssa ja tämä antoi mahdollisuuden laajentaa Auramo-pihtien tuotantoa. Kärppään keskittyi näin suunnittelu, tuotantoa ja huolto.

Auramon maanomaisuus teollisuuskiinteistön ympärillä kasvoi käsittäen lopulta parikymmentä hehtaaria maata liikenteellisesti yhdellä Suomen keskeisimmistä paikoista.
(Paavilainen 2002)

Pääkonttori toimi edelleen Helsingin keskustassa, osoitteessa Aleksanterinkatu 48. Aleksin pääkonttoria laajennettiin 1960-luvun aikana niin, että sen käytössä oli vuosikymmenen lopussa jo yli 800 neliötä toimistotilaa.

Osakeyhtiön perustaminen

Hannu Auramon elämänkerran kirjoittajan mukaan Auramo näytti tekevän jatkuvasti uusia aluevaltauksia, jotka katsottiin kiinteästi kuuluvan modernisoituvaan elinkeinoelämään. Hän toi maahan mekanisoidun materiaalinkäsittelyn sotien jälkeen, 1950– ja 1960-luvulla hän oli vahvasti mukana hydrauliikan tuomisessa Suomeen ja eläkeläisenä hän kiinnostui automaatiosta.

Auramon yritys oli sekä suunnittelutoimisto, konekauppaliike että laajaa omaa tuotantoa pyörittävä yritys. Auramon nimellä tunnettiin ulkomailla yrityksen tuottamat pihdit ja betonilattiat tunnettiin Suomessa Auramo-nimellä.

Yhtiömuodon muuttaminen toiminimestä nousi ajankohtaiseksi 1960-luvulla. Osakeyhtiö Auramo Oy perustettiin 1969, osakkeet olivat kokonaan Auramon perheen hallussa. Syyskuussa 1969 aloitti toimintansa myös yhteistyöyrityksenä perustettu Auramo Hydrauliikka Oy.

Yhtiön tilanne 1970-luvulla ja 1980-luvun alussa

Auramo Oy eli suuruutensa päivät 1970-luvun alussa, kirjoittaa Marko Paavilainen. Vallinnut korkeasuhdanne piti yhtiötä työllistettynä. Trukit, varastointijärjestelmät ja kuljettimet menivät hyvin kaupaksi.

Maan suotuisa talouskehitys hyytyi vuonna 1973 ja korkeasuhdanne taittui 1975, lama iski ja Suomen teollisuustuotanto kääntyi laskuun ensimmäisen kerran lähes 20 vuoteen. Auramo Oy:lle tämä merkitsi vaikeuksia, 1978 tehtiin nollatulos ja seuraava vuosi oli tappiollinen. Yrityksen kannattavuus oli 1980-luvun alussa melko heikko ja vuositulokset olivat tappiollisia. Samaan aikaan teollisuustontilla olivat kuitenkin käynnissä laajennustyöt ja pääkonttorin muuttoa Aleksanterinkadulta valmisteltiin.

Uusi toimistosiipi 1983

Tuotantorakennusten yhteyteen rakennettava uusi toimistosiipi, jonka suunnitteli Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen, oli 3000 neliömetrin combikonttori, huonekonttorin ja maisemakonttorin moderni välimuoto. Kolmikerroksinen uudisrakennus sai paljon huomiota rakennusalan lehdissä. Auramo oli varautunut työntekijämäärän kasvuun ja siiven suunnittelussa oli otettu huomioon mahdollisuus korottaa rakennusta. Kalustuksessa ja sähkötöissä oli otettu huomioon, että näyttöpääte olisi pian jokaisen työntekijän henkilökohtainen työkalu. (Paavilainen 2002, 188-200)

Sponsor ja Auramo

Liikepankkien ja Suomen Pankin 1960-luvun lopulla perustaman Sponsorin oli alun perin tarkoitus toimia liike-elämän kehitystä edesauttavana yhtiönä. Yhtiön toiminta alkoi 1980-luvulla muuttua Hannes Kulvikin astuessa yhtiön johtoon. Auramo ja Hannes Kulvik aloittivat syksyllä 1982 neuvottelut yhteistyöstä. Maaliskuussa 1983 sovittiin, että Sponsor Oy ja Auramo Oy vaihtavat osakkeita siten, että Sponsor ostaa 10% Auramosta ja Auramo 2,5% Sponsorista. Auramon perheenjäsenten A-osakesarjan rinnalle muodostettiin uusi B-sarja Sponsorilla suunnatulla osakeannilla. Sponsor osti lisäksi yhden A-osakkeen, johon liitettiin lunastuslauseke. Tämä sitoi Auramo Oy:n kiinteästi Sponsoriin.

Kulvik aloitti kohta neuvottelut koko Auramo Oy:n siirtymisestä Sponsorille ja Hannu Auramo luopui yrityksestään pitkän harkinnan jälkeen 1985. (Paavilainen 2002, 203-205)

Saman vuonna käynnistyi yrityssaneeraus, johon liittyi mm. vanhempien työntekijöiden irtisanominen. Auramo-pihtien kehitystyö ja niiden nostokapasiteetin kasvaessa solmittiin 1986 ruotsalaisten trukkien edustussopimus. Tämä johti siihen että kauan jatkunut yhteistyö amerikkalaisen Clark-trukkiyhtiön kanssa päättyi. Trukkikauppa säilyi Auramo Oy:n keskeisenä toiminta-alueena. Sponsorin näkemyksen mukaan Auramo Oy:n rakenne oli sirpaleinen ja monipuolisuuteen perustuva liikeidea vanhentunut. Teknisessä kaupassa erikoistuminen ja keskittyminen olivat 1980-luvun trendejä, toteaa Paavilainen (s. 213). Vanhasta Auramo Oy:stä pyrittiin eroon yhtiöittämällä eri toiminnot, ts. suunnittelemalla itsenäisiä yhtiöitä Sponsorin Auramo-ryhmään. Suunnitelma valmistui 1987. Kaikkiaan toiminta jakautui neljälle yhtiölle, joita olivat mm. Auramo Cargo Systems Oy, Auramec Oy ja Auramo Oy, joka keskittyi pääasiassa materiaalinkäsittelyn laitteiden ja apuvälineiden kauppaan. Auramon betonilattiayksikkö myytiin Oy Lohja Ab:lle.

Kulvik kaavaili Sponsorin irrottautumista ryhmästä myymällä auramolaisen liiketoiminnan osina. 1988 myytiin Auramec. Auramo Cargo Systemsin osakekanta myytiin Auramo-pihtejä edustaneelle saksalaiselle liikemiehelle. Trukit siirrettiin 1989 Auramo Trukit Oy:lle. Tämän jälkeen Auramo Oy:n liiketoiminnaksi jäi lähinnä Vantaan teollisuuskiinteistön vuokraustoiminta.

Hannu Auramon perustaman yrityksen vaiheita Sponsorin omistuksessa ja uusia yrityskauppoja käsitellään yksityiskohtaisemmin Marko Paavilainen kirjassa *Elämän työ.*

Kiinteistö Oy Auramo-talon nykyinen käyttö

Auramon vuokraamissa tiloissa toimii nykyään useita yrityksiä. Eteläisessä hallirakennuksessa on pääosin varasto– ja huoltotilaa ja lisäksi jonkin verran tuotantotilaa. 1960-luvulla rakennettu toimistosiipi ja 1980-luvulla rakennettu konttori ovat tyhjillään. Ruokalassa toimii lounasravintola.

Pohjoisen hallirakennuksen sisätilat on kunnostettu ja muutettu salibandykäyttöön.

Hannu Auramon elämän vaiheet

1905 Hannu Auramo syntyy 8.10.1905 Hämeenlinnassa .

1924 Pääsee ylioppilaaksi Helsingin Normaalilyseosta.

1929 Valmistuu diplomi-insinööriksi Teknillisestä korkeakoulusta ja aloittaa työt OTK:n rakennusosastolla.

1931 OTK:n teknillisen osaston päälliköksi. Seuraavien kymmenen vuoden kuluessa Auramon johdolla nousee Sörnäisiin osuusliikkeen teollisen toiminnan keskus.

1941 Hannu Auramo kutsutaan Tammisuon Tiili Oy:n toimitusjohtajaksi Viipuriin johtamaan talvisodassa tuhoutuneen tehtaan jälleenrakentamista.

1944 Auramot palaavat Viipurista Helsinkiin. Hannu aloittaa Oy Ratio Ab:ssa rationalisointi-insinöörinä.

1945 Maunulan kaupunginosan rakennustyöt käynnistyvät Hannu Auramon johdolla.

1947 Insinööritoimisto H. Auramo perustetaan. Trukkien maahantuonti alkaa.

1969 Perheen insinööritoimiston yhtiömuoto muuttuu: syntyy Auramo Oy. Monialayritys on materiaalinkäsittelyn johtava osaaja Suomessa ja työllistää tytäryhtiöineen noin 300 henkeä.

1983 Hannes Kulvikin johtama Sponsor Oy tulee osakkaaksi Auramo Oy:öön.

1985 Auramo Oy:n koko osakekanta siirtyy Sponsorille.

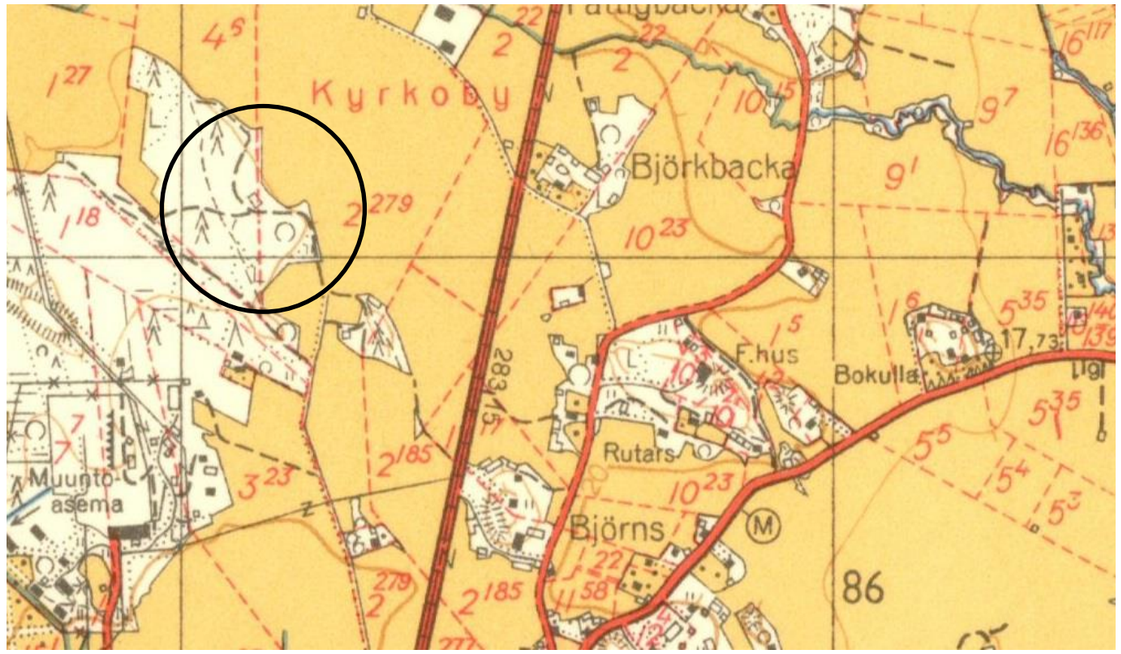
1987 Auramo Oy:n liiketoiminnot yhtiöitetään ja myydään parin vuoden kuluessa.

1990 Auramo-säätiö perustetaan.

1991 Hannu Auramo kuolee 28.5.1991 Espoossa.

(Lähde: http://www.auramo-saatio.fi/elamantyo.htm)

ALUEEN VAIHEET

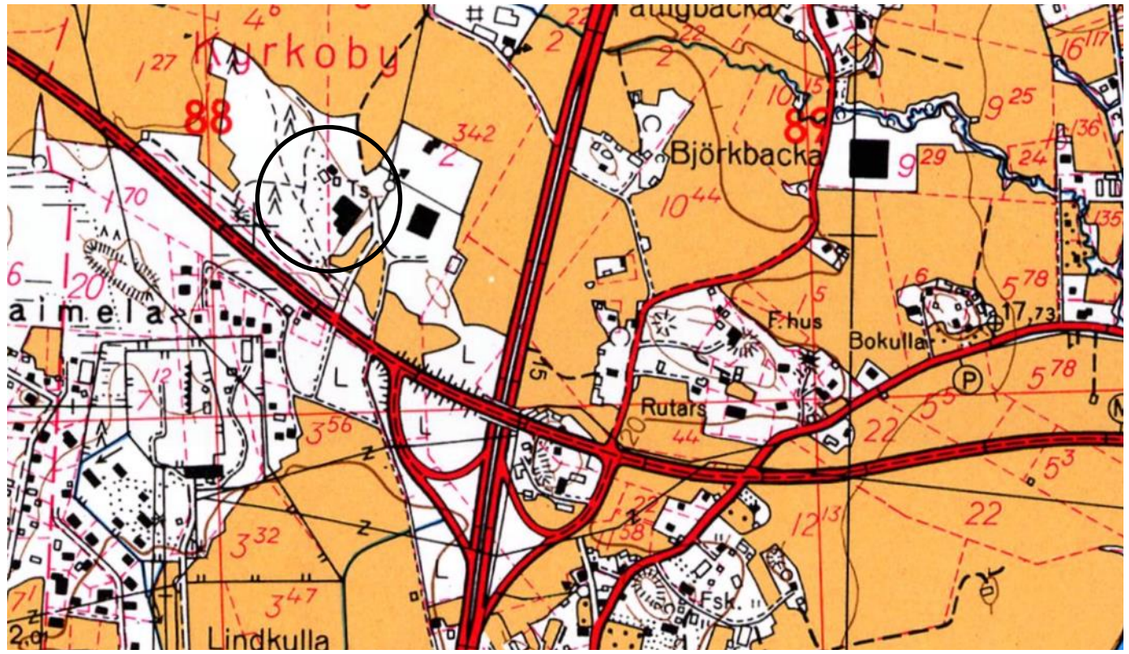
Peruskartta 1958, MML. Auramon tulevan alueen sijainti on merkitty mustalla ympyrällä. Alueella säilynyt lato näkyy kartassa peltoteiden risteyksen kohdalla.

1958

Auramon alueen kehitys liittyy kiinteästi Vantaan teollistumisen ja Veromiehen teollisuusalueen historiaan. Teollisuus alkoi työllistää vantaalaisia merkittävästi 1950-luvulta lähtien. Uutta teollisuutta syntyi useille teollisuudenaloille: autokoreja, heloja, radiosondeja, koneita ja laitteita, lyijyä, tiiliä, makeisia, juustoa ym. elintarvikkeita, saippuaa, elementtejä, graafista teollisuutta jne. (Ahtiainen Tervonen 2002, 334-345). Vantaan työpaikoista oli teollisuudessa 28,8 % 1950 ja 28,3 % 1980. Samaan aikaan teollisten työpaikkojen määrä kasvoi 1500 työpaikasta 11 000 työpaikkaan. (Mäkynen 2006)

Vantaan nykyinen Veromiehen kaupunginosa on ollut Veromiehenkylän ja Kirkonkylän takamaata. Veromiehenkylän kantatalot ovat sijainneet Backaksen kartanon mäellä. Nykyisen Perintötien itäpuoleinen alue kuuluu Kirkonkylään.

Vuonna 1953 Uudenmaan lääninhallitus havaitsi alueella tapahtuvaa suunnittelematonta lohkomista ja rakentamista ja määräsi alueelle rakennuskiellon viiden vuoden ajaksi. Teollisuusalueen alkuna oli autokoritehdas (1950), mutta yritysten kiinnostus sijoittua alueelle heräsi varsinaisesti vasta Helsingin ohikulkutien (Kehä III) suunnittelun edetessä.

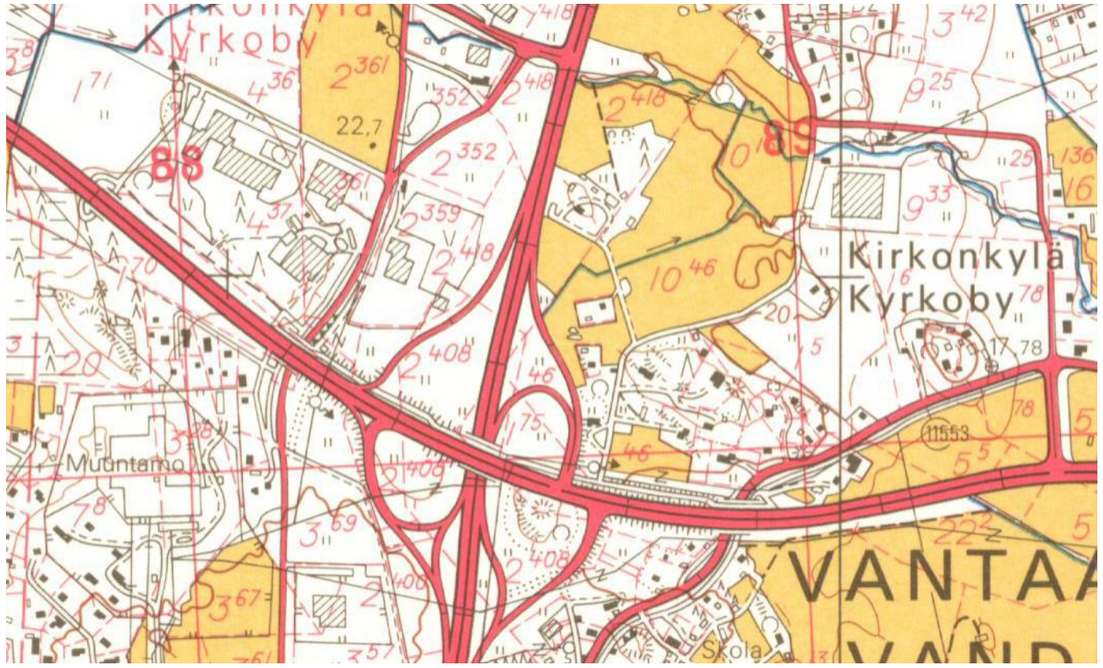

Peruskartta 1967, MML. Hannu Auramo osti kehätien ja Tuusulantien risteyksen luoteispuolelta maata teollisuusrakennusta varten 1962. Kartassa näkyy 1963 rakennettu hallirakennus.

1967

Kun kaavoja ei ollut, jouduttiin valtaosa teollisuuslaitoksista rakentamaan poikkeusluvin. Sisäasiainministeriö vaati muutostilassa olevan Helsingin ohikulkutien (kehätien) ympäristön asemakaavoittamista, minkä seurauksena maalaiskunta päätti laatia rakennuskaavaluonnokset 1967–1971 Helsingin pitäjän kirkonkylään, Veromieheen ja Tuupakan teollisuusalueelle. (Hirvonen 2005, 103)

Liike- ja tuotantotilojen rakentaminen alkoi poikkeusluvin 1960-luvun alussa lentokentän ja kehätien välisellä alueella. Alueen rakennuskaavaluonnos esiteltiin 1966. Vuonna 1967 palkattiin teollisuusalueen kaavan laatimista varten arkkitehdit arkkit. toimisto Salonen- Savela ja Pentti Riihelä ja liikennesuunnittelijaksi palkattiin Kunnallistekniikka Ab / dipl.ins. Pentti Murole. Kirkonkylä-Veromiehenkylän teollisuusalueen rakennuskaavaluonnos esiteltiin vielä samana vuonna.

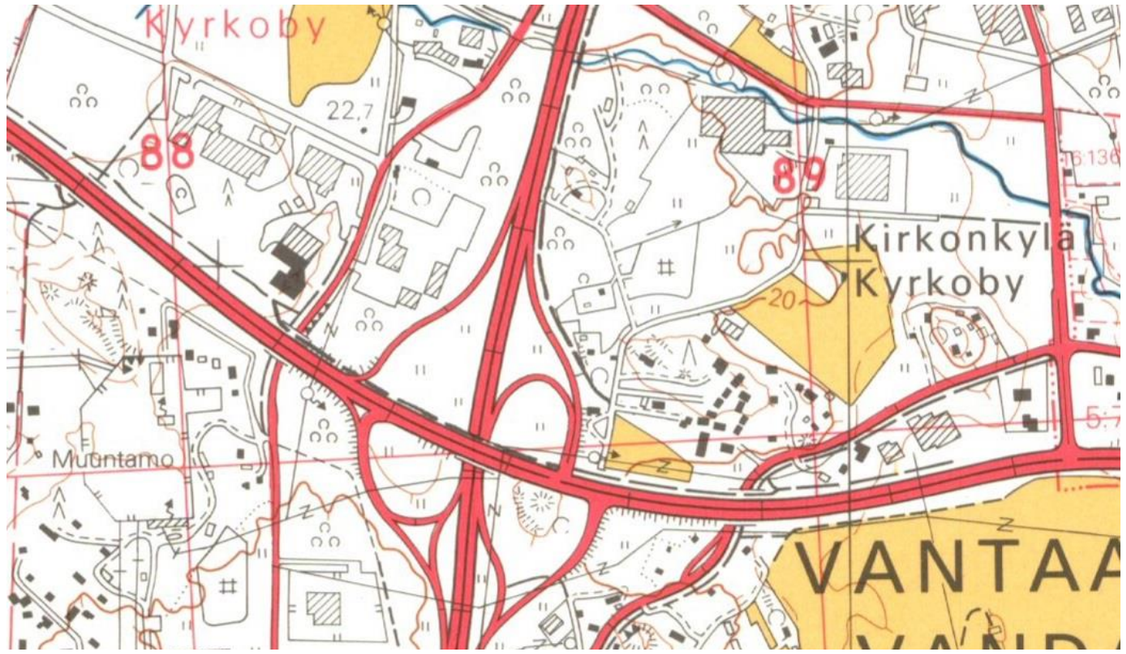

Peruskartta 1978, MML. Auramon alueen pohjoisosaan valmistui 1970 uusi teollisuushalli. Lähialueelle sijoittui muitakin teollisuuslaitoksia.

1978

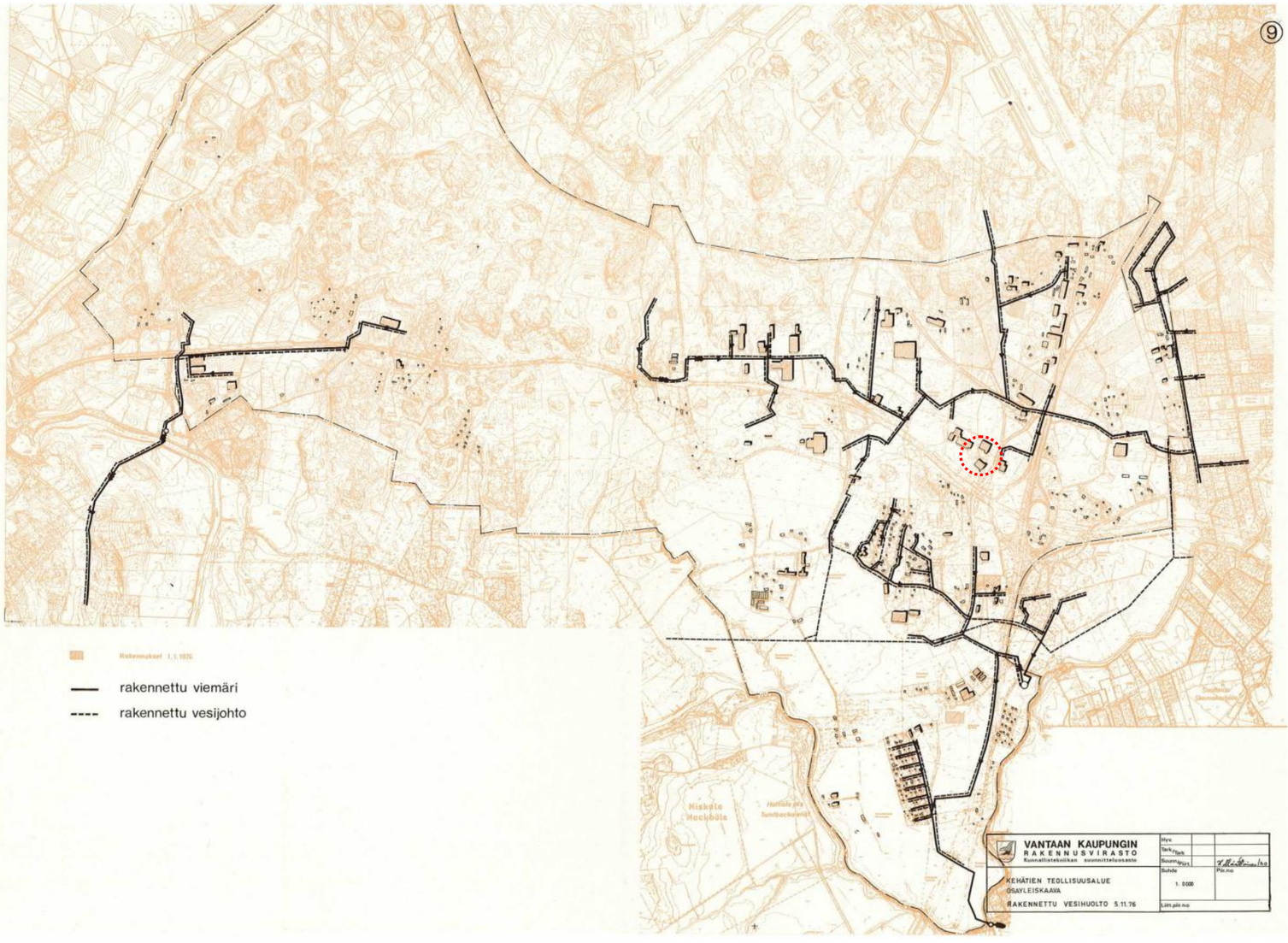
Kirkonkylän teollisuusalueen kaavaehdotus asetettiin nähtäville 1969. Prosessin jatkuessa kaava-aluetta laajennettiin. Osa-alueiden nimeksi vahvistettiin Tuupakka, Veromies ja Pakkala.

Osayleiskaavan suunnittelu aloitettiin syksyllä 1973. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.11.1976 hyväksyä Kehätien teollisuusalueen osayleiskaavan, johon sisältyi n. 2,7 miljoonaa kerrosneliömetriä. Alueen pinta-ala oli n. 1750 ha. Kaava-aluetta kuvailtiin seuraavasti: ”Alueen itäosa on aikaisemmin ollut pääasiassa peltoa ja on muuttumassa teollisuusalueeksi. Teollisuus- ym. rakennuksia on varsinkin koillisosassa sekä myös lounaisosassa Tuusulantien varrella. Länsiosa on metsää ja pääosin rakentamatonta, joitakin teollisuusrakennuksia on Kehä III:n vieressä. Alueella on esimerkiksi useita seuraavien alojen yrityksiä: metallin valua, metallirakenteiden valmistusta ja tukkukauppaa; koneiden ja koneenosien valmistusta ja tukkukauppaa; autokorjaamoita ja -maalaamoita, autonosien valmistusta ja tukkukauppaa; putki- ja ilmastointilaitteiden asennusta ja valmistusta; elintarvikkeiden valmistusta; kirjapainoja; kuljetusliikkeitä; maalausvälineiden valmistusta; puutuotteiden valmistusta; muovituotteiden valmistusta; rauta-alan tukkukauppaa. ”Rakennukset ovat yleensä 1-2 kerroksisia ja uudehkoja” Liikenneverkosta todettiin: ”Alueella kolme seudullista pääväylää: Tuusulantie, Kehä III ja Lentoasemantie. Muita pitempimatkaisen liikenteen väyliä ovat (Ylästöntie), (Pakkalantie-Katriinantie) ja Tammiston paikallistie (Valimontie).”

Peruskartta 1991, MML. Auramon 1983 valmistunut toimistosiipi on merkitty karttaan mustalla.

1991

Aviapolis ja muutokset 2000-luvulla

Vuonna 2004 Veromiehen kaupunginosaa laajennettiin Lentokentän kaupunginosaan sille alueelle, joka ei kuulunut lentokentän toimintaan. Nykyisin kaupunginosa on keskeisintä Aviapolis-aluetta, jonne on sijoittunut toimistoja ja hotelleja. Alueelle suunnitellaan myös runsaasti uutta asuntorakentamista.

Kartta vuodelta 1976 esittää teollisuuskaava-alueen toteutunutta rakennuskantaa ja vesihuoltoa. Lähde: kaavaselostus 1976. Auramon alue on ympäröity punaisella katkoviivalla.

2017

Viistokuva vuodelta 1996. Kuvan keskellä näkyy Auramon rakennusryhmä, joka on Kehä III:n suunnalta katsoen pääosin metsän katveessa. kartta.vantaa.fi

Viistokuva vuodelta 2011. Auramon lähialue on muuttunut voimakkaasti 2000-luvulla . Kehä III:n risteyksen uudet järjestelyt ovat kaventaneet suojaavaa istutusvyöhykettä lähes olemattomiin. kartta.vantaa.fi

ALUEEN NYKYTILANNE JA NÄKYMÄT

Näkymä Kehä III:n suuntaan länteen. Vasemmalla 2008 valmistunut viihdekeskus Flamingo, oikealla Auramon toimistosiipi vuodelta 1983.

Näkymä Tammiston kauppatien suuntaan pohjoiseen. Puuston kehystämä, rinteessä sijaitseva punatiilipintainen toimisto– ja tuotantorakennus on arkkitehtuuriltaan sopusuhtainen ja vähäeleinen.

Auramon toimistorakennuksen edellä oleva istutuskaista. Vastapäätä on Lassila & Tikanoja Oy:n toimipiste. Liikennejärjestelyt hallitsevat näkymää.

Piha-alue jäsentyy topografian takia kahteen osaan, josta eteläinen on maastossa ylempänä. Puustoa on jonkin verran säilynyt liikennealueiden välissä.

1963-1988

RAKENNUSVAIHEET

1. Konepaja, korjaamo, varasto
Uudisrakennus 1963

Kerrosala 1590 m2
Tilavuus 9 125 m3
Hakija ja suunnittelija Hannu Auramo
Rakennuslupa myönnettiin 25.7.1963

- Vuoden 1964 alkupuolella rakennukseen muuttivat trukkien huolto-korjaamo, hydrauliikkaosasto, suunnittelukonttori, varaosavarasto ja konepaja.

1975, 2 vaihetta
Laajennus, Suunnittelija rkm. Valtteri Teerikangas

1977
Laajennus, Suunnittelija rkm. Valtteri Teerikangas

1982
Uusi toimistosiipi, Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen

2. Konepaja ja varasto
Uudisrakennus 1969
Kerrosala 3000 m2
Tilavuus 24 000 m3
Suunnittelijat Hannu Auramo, Valtteri Teerikangas

- Keväällä 1970 valmistuneet 3 000 neliötä teollisuustilaa tarjosivat lisätilaa hydrauliikkatuotannolle, kokoonpanolle sekä varastoille. Saviolla pitkään työskennellyt Vir-Han konepaja siirtyi myös uudisrakennukseen.

1988
Laajennus; maalaamo ja kuivaamo, n. 91 m2
PL Toimistot Ky, Pekka Linkola, arkkitehti SAFA

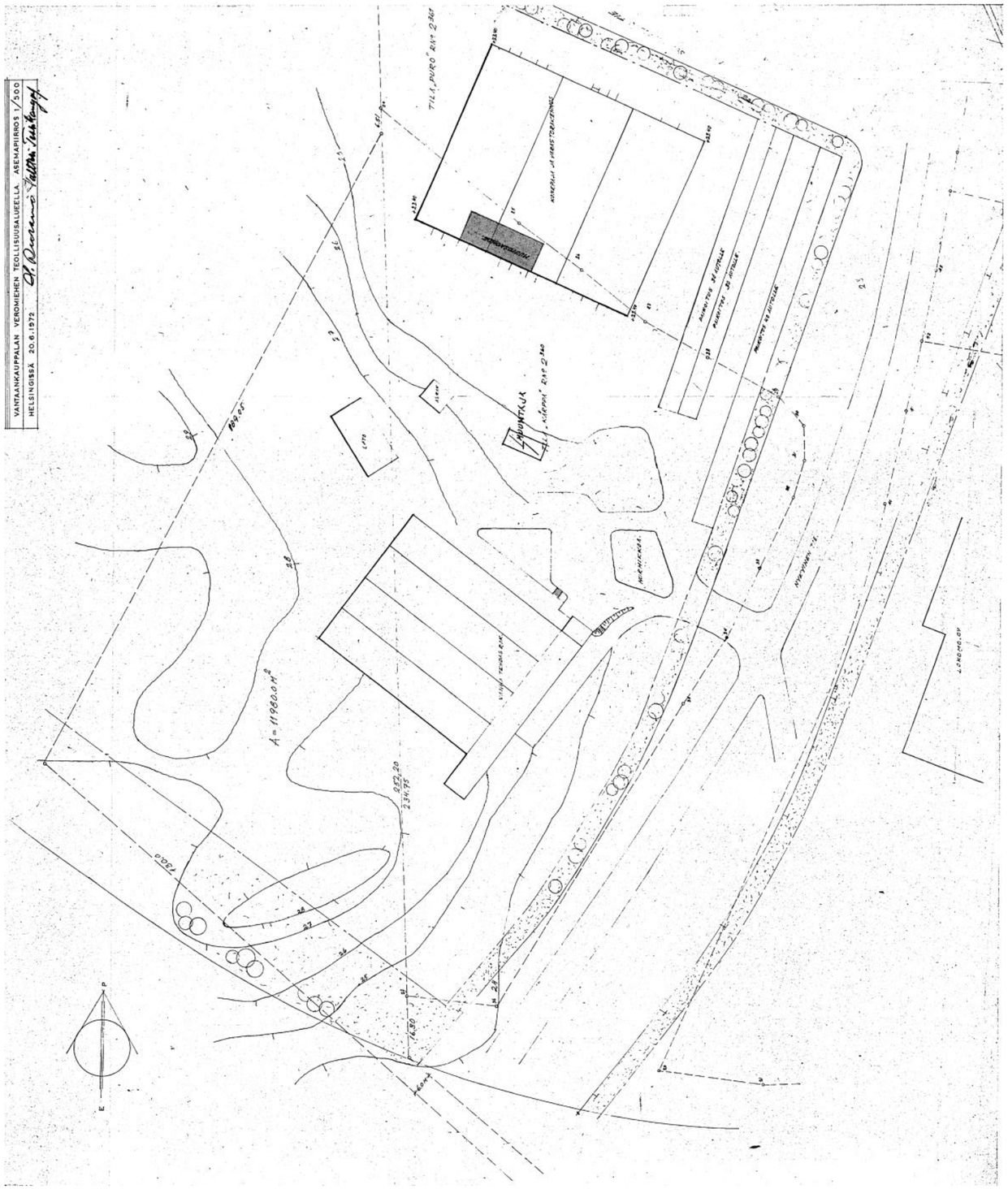
Valtteri Teerikangas, rakennusmestari
Hannu Auramon lisäksi pääpiirustusten allekirjoittajana oli 1960-1970-luvuilla rakennusmestari Valtteri Teerikangas. Teerikangas tunnetaan ainakin Maunulan 1950-luvun rivitalojen suunnittelijana esim Toivo Korhosen rinnalla (Koivikkotie 16, 8 huoneiston rivitalo v 1957). Teerikangas oli aiemmin toiminut Tie- ja vesirakennushallituksen rakennusmestarina.

Auramo rakensi 20 vuoden ajan kasvavalle yritykselleen toimitiloja. Viimeisenä valmistui 1980-luvun alussa kuvan vasemmassa reunassa näkyvä konttori-siipi. Pihtituotanto sijoitettiin erilliseen konepajaan, joka näkyy kuvan oikeassa reunassa. (Paavilainen 2002, 202)

1963 - 1973

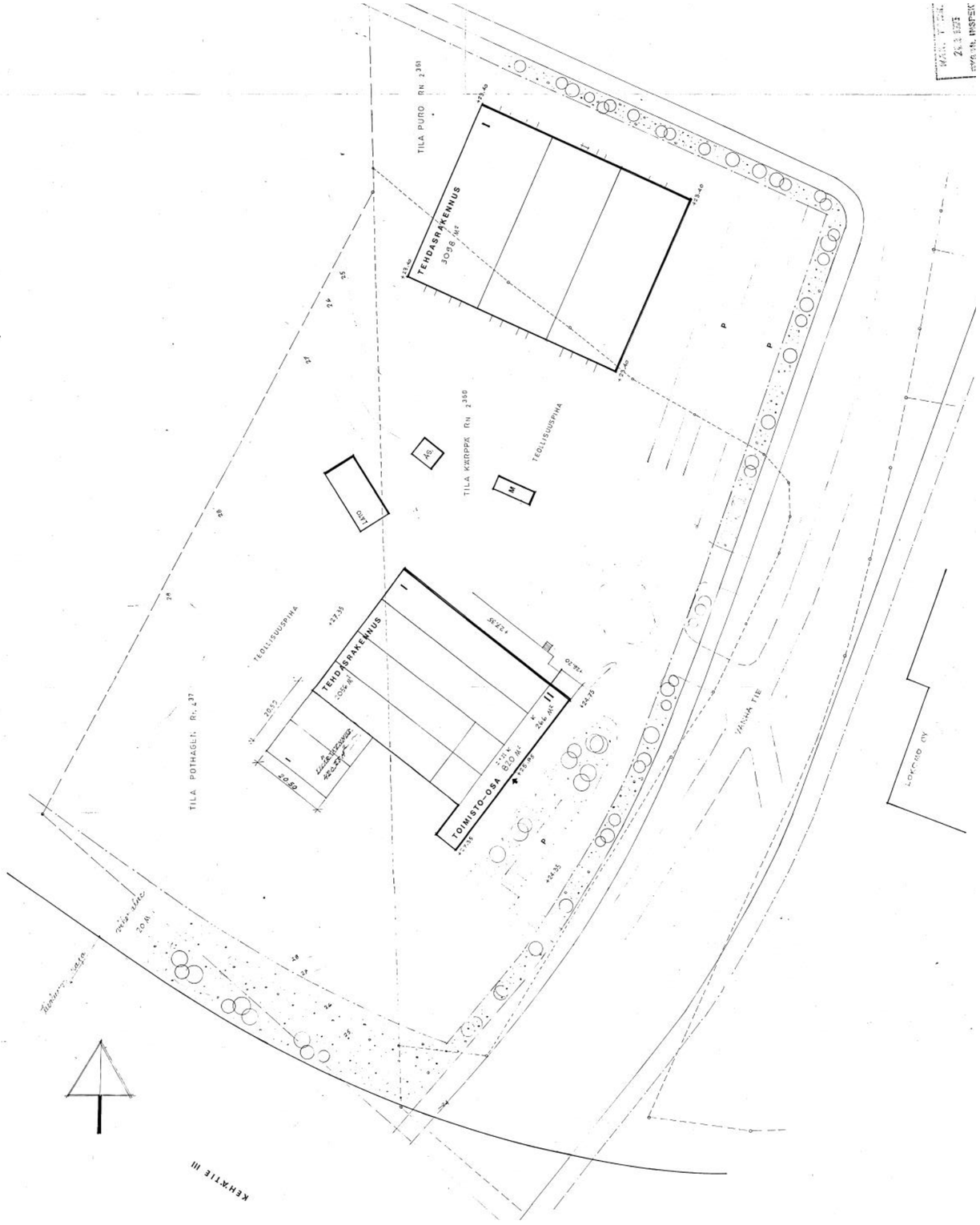
Hannu Auramon ostamalle väljälle tontille rakennettiin vuodesta 1963 vuoteen 1973 kaksi hallirakennusta, joista vanhempaan rakennukseen liittyi kapea toimisto-osa.

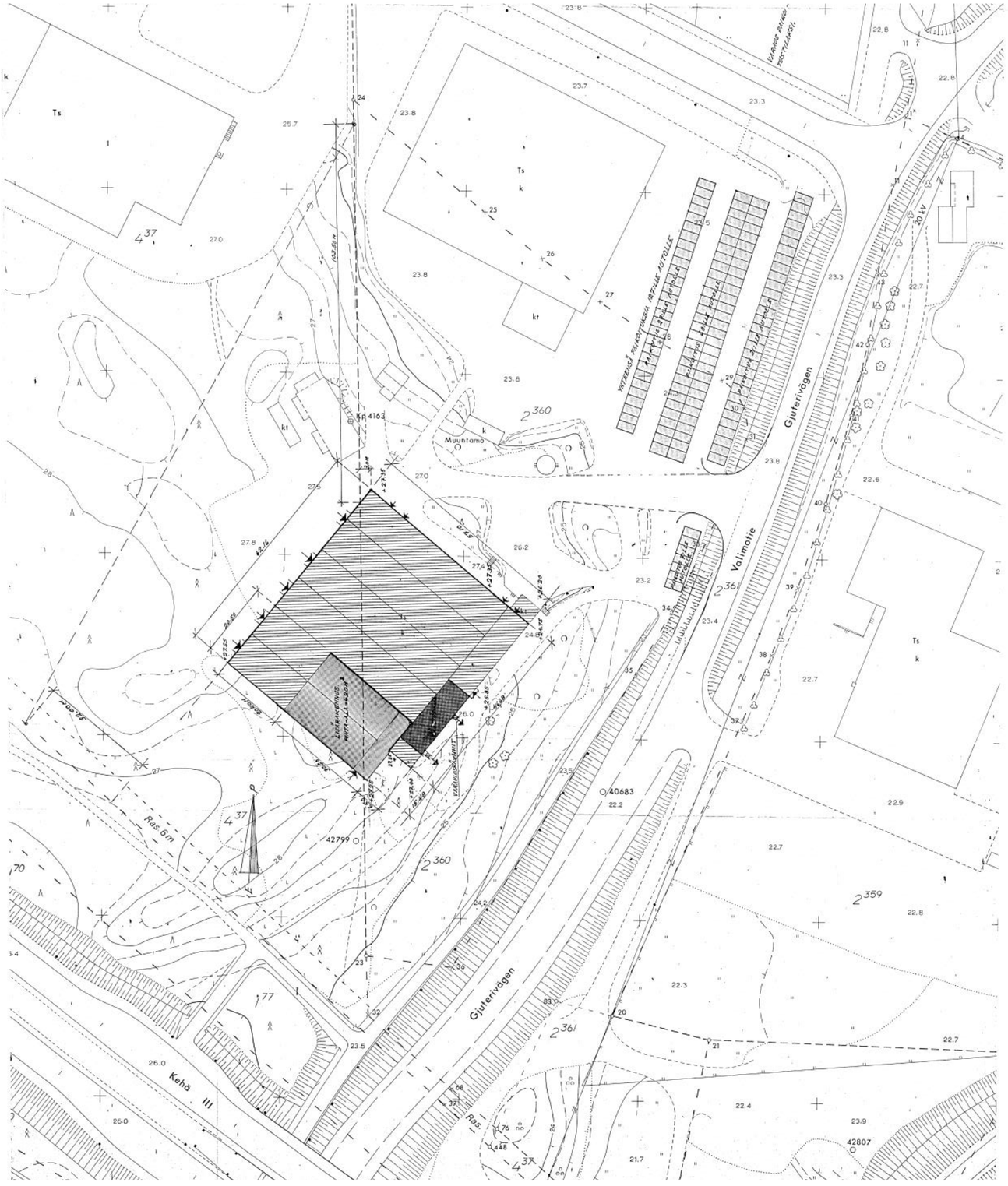
Muutostyön pääpiirustus 1972, Rkm Valtteri Teerikangas
AEra_231_909_73_P_002

1975

Eteläistä tehdashallia laajennettiin kahdessa vaiheessa. Betonipilarirunkoiset, loivasti harjakattoiset hallit asettuivat rinnakkain toimisto-osan julkisivun taakse.

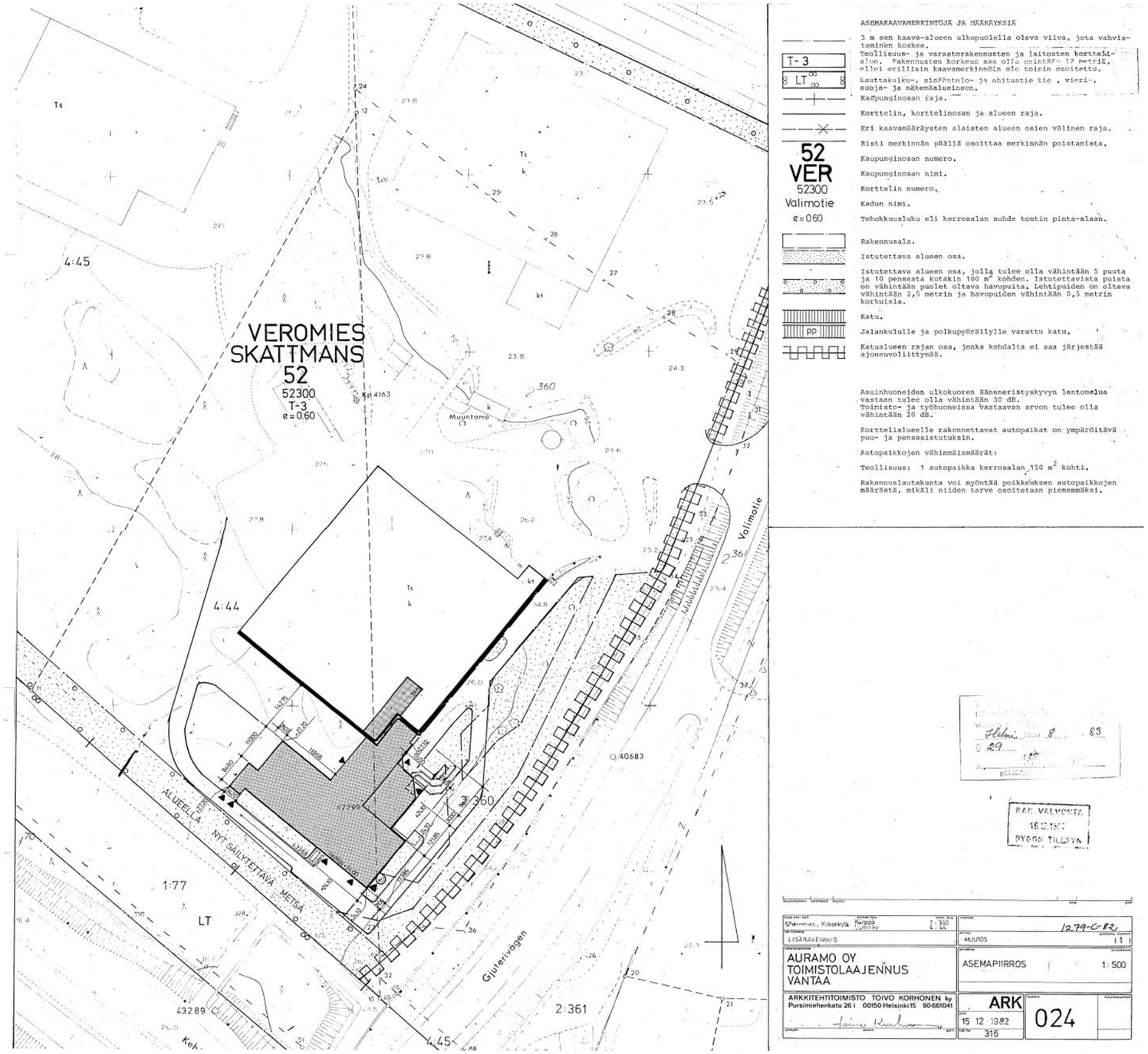

Tehdasrakennuksen laajennus
Pääpiirustus 1975 Rkm Valtteri Teerikangas
AEra_231_27_75_P_002_50pros
Rakennuslupa 7.4.1975

1975

Tehdas– ja työpajahallin laajennus
Pääpiirustus 1975, Rkm Valtteri Teerikangas
AEra_231_857_76_P

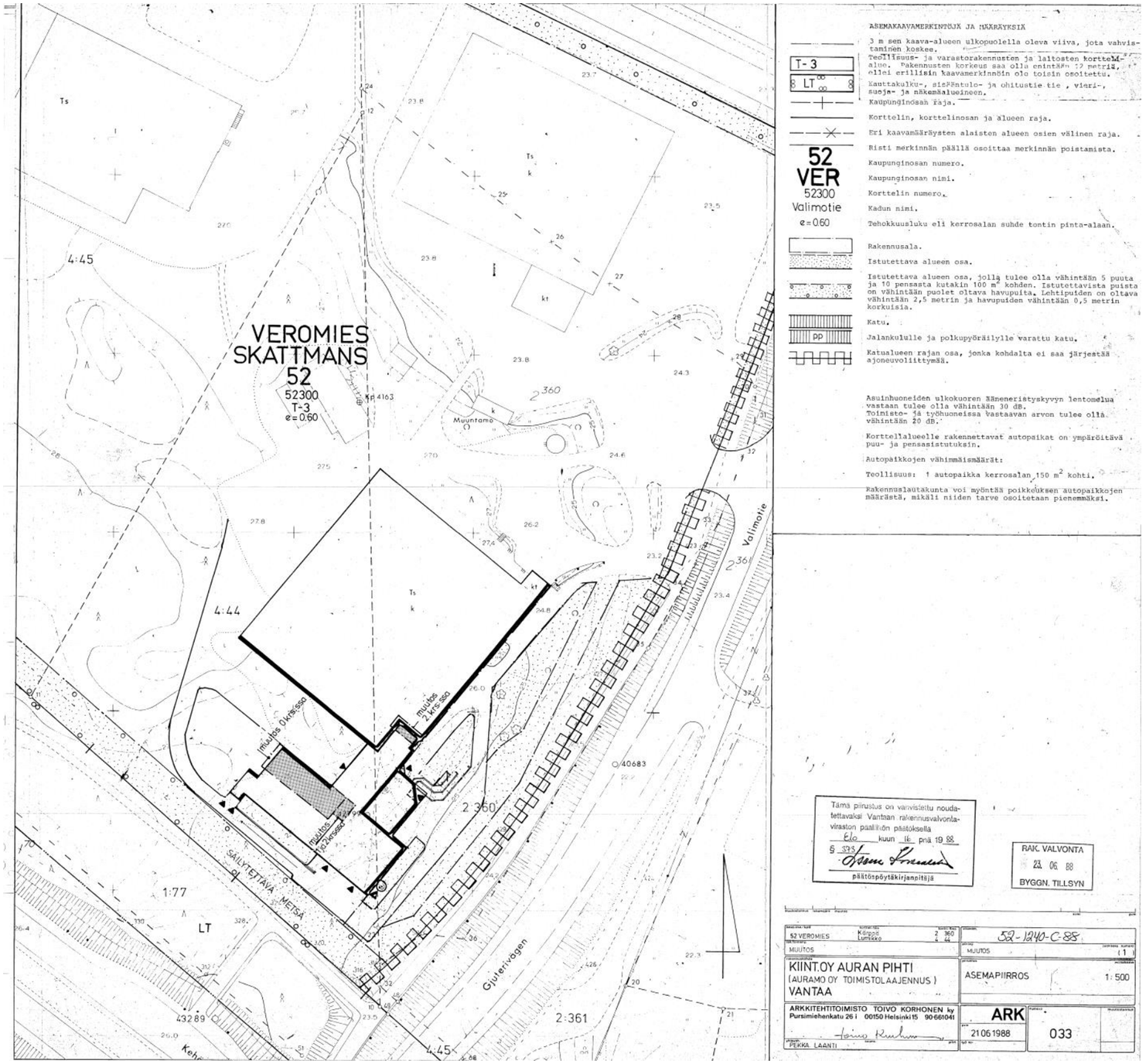
1982

Uusi kaksikerroksinen, kellarikerroksella varustettu toimistosiipi valmistui 1983 alueen eteläosaan.

Toimiston laajennus
Pääpiirustus 1982, Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen
AEra_231_1279_82

1988

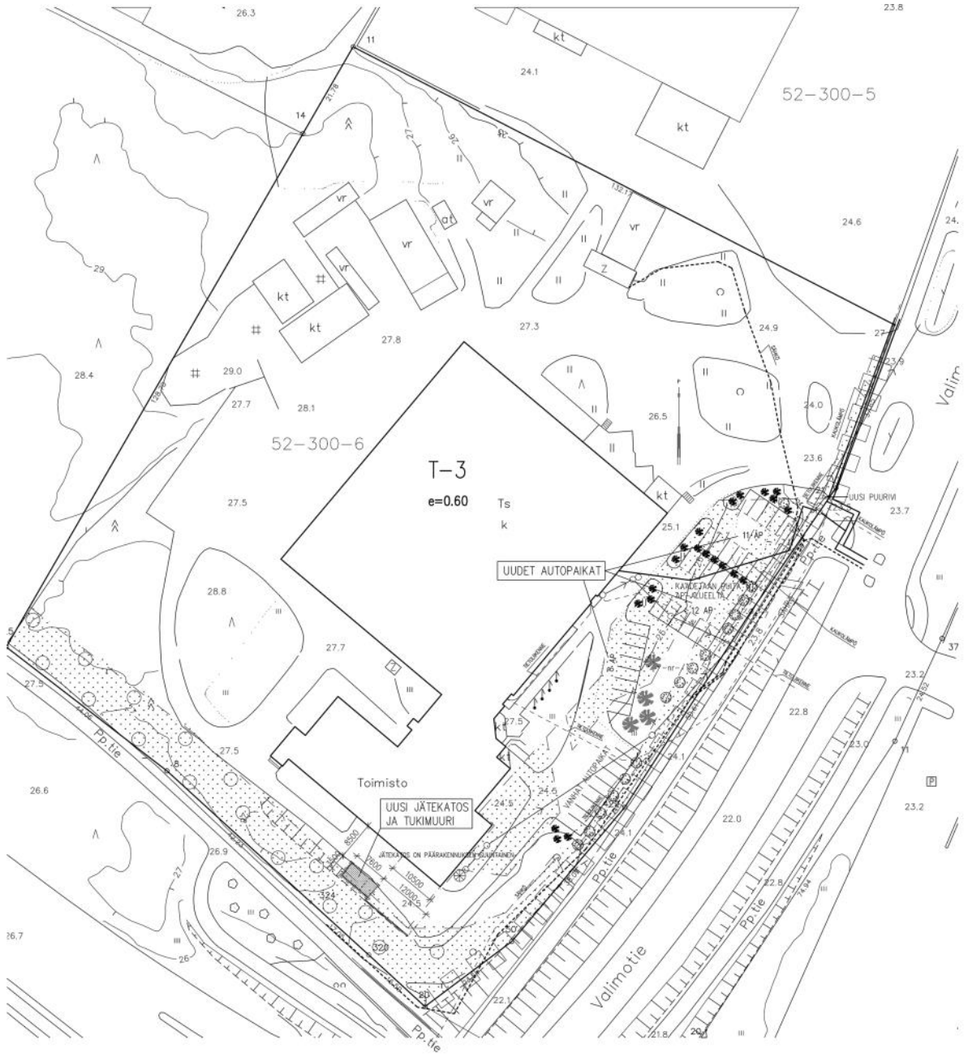
Toteutuneeseen toimistorakennukseen suunniteltiin sisäisiä muutoksia 1988.

Toimiston laajennuksen sisäinen muutos
Pääpiirustus 1988, Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen
AEra_231_1240_88

2015

Kehä III:n ja Tammiston kauppatien liikennejärjestelyt vaikuttivat teollisuustontin reuna-alueiden järjestelyyn.

Tasokoordinaatisto: ETRS–GK25FIN
Korkeusjärjestelmä: N2000

Hyväksytty 11.04.2016
Vantaa – Rakennusvalvonta
LUPAPISTE.fi

Tunnus	Muutos tai täyd.			Päiväys
K-osa / Kylä	Korttel / Tila	Tontti / Rit.o	Viranomaisten aristokoordinoreinti/ä varten	
52	52300	6		
Rakennuksenosoite			Piirustustyyl	Julkis. n:o
JÄTEKATOS JA AP-MUUTOS			PÄÄPIIRUSTUS	1
Rakennuksohkeen nimi ja osoite			Piirustuksen sisältö	Mittakaavat
Kiint. Oy AURAMO-TALO VALIMOTIE 22 01510 VANTAA			ASEMAPIIRUSTUS	1:500
			Piirsivä ja allekirjoitus Vantaa 02.12.2015 Markku Toivakka Puh 0400457063	

ARKKITEHTUURITOIMISTO SEPPO KOKKO OY
Kellomoite 6 C 13, 01300 VANTAA puh (09) 838 78 50
http: //www.seppokokko.fi email: suunnittelu@seppokokko.fi

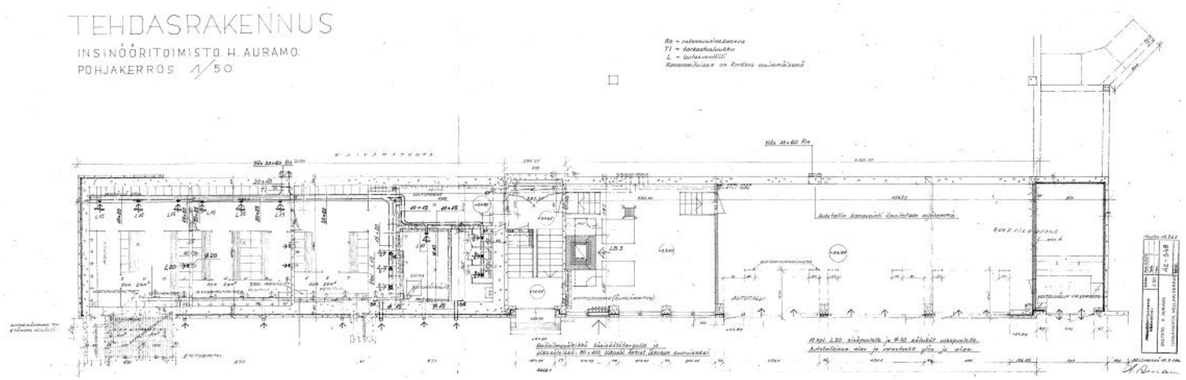
Jätekatos ja AP-muutos
Pääpiirustus 2015 , Arkkitehtitoimisto Seppo Kokko
AEra_231_857_76_P

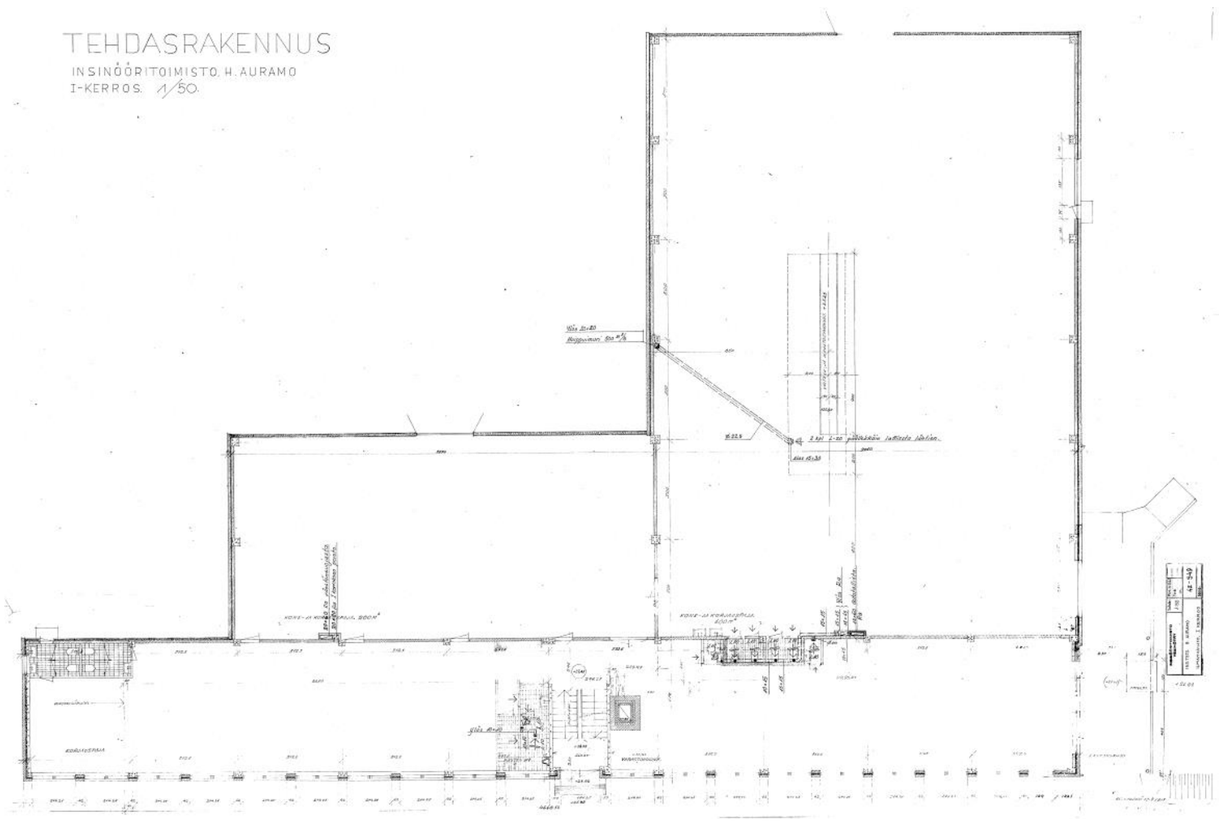
KONEPAJA-, KORJAAMO– JA TOIMISTORAKENNUKSEN VAIHEET

Vasemmalla näkyvä konepaja-, korjaamo- ja toimistorakennus rakennettiin vaiheittain 1963-1977. Kapearunkoinen toimistosiipi tiilijulkisivuineen sijoitettiin Tammiston kauppatien puolelle ja sen taakse kolmen rinnakkaisen hallin porrastuva rakennusvolyymi. Kuva vuodelta 1977, Sky-Foto Möller Ky, Vantaan kaupunginmuseo.

Viimeinen laajennus, uusi toimistosiipi, valmistui 1983.

1963

UUDISRAKENNUS

Konepaja-, korjaamo– ja varastorakennuksen uudisrakennus 1963

Kerrosala 1590 m2
Tilavuus 9 125 m3
Hakija ja suunnittelija Hannu Auramo
Rakennuslupa myönnettiin 25.7.1963
Vuoden 1964 alkupuolella rakennukseen muuttivat trukkien huoltokorjaamo, hydrauliikkaosasto, suunnittelukonttori, varaosavarasto ja konepaja.

Uudisrakennuksen tilajärjestelyt:

Pohjakerroksessa on sosiaalitiloja, teknisiä tiloja, autotalleja ja ruokailuhuone.

Kellariosan päällä on 1. kerroksessa korjauspaja ja varasto, keskellä porrashuone.

Pienempi halli on korjauspaja, 200 m2, isompi halli konepaja ja korjauspaja, 600 m2.

Rakennuksessa on betonipilarirunko. Ulkoseinät on merkitty rasterilla, ts. tiilestä muurattuina seininä.

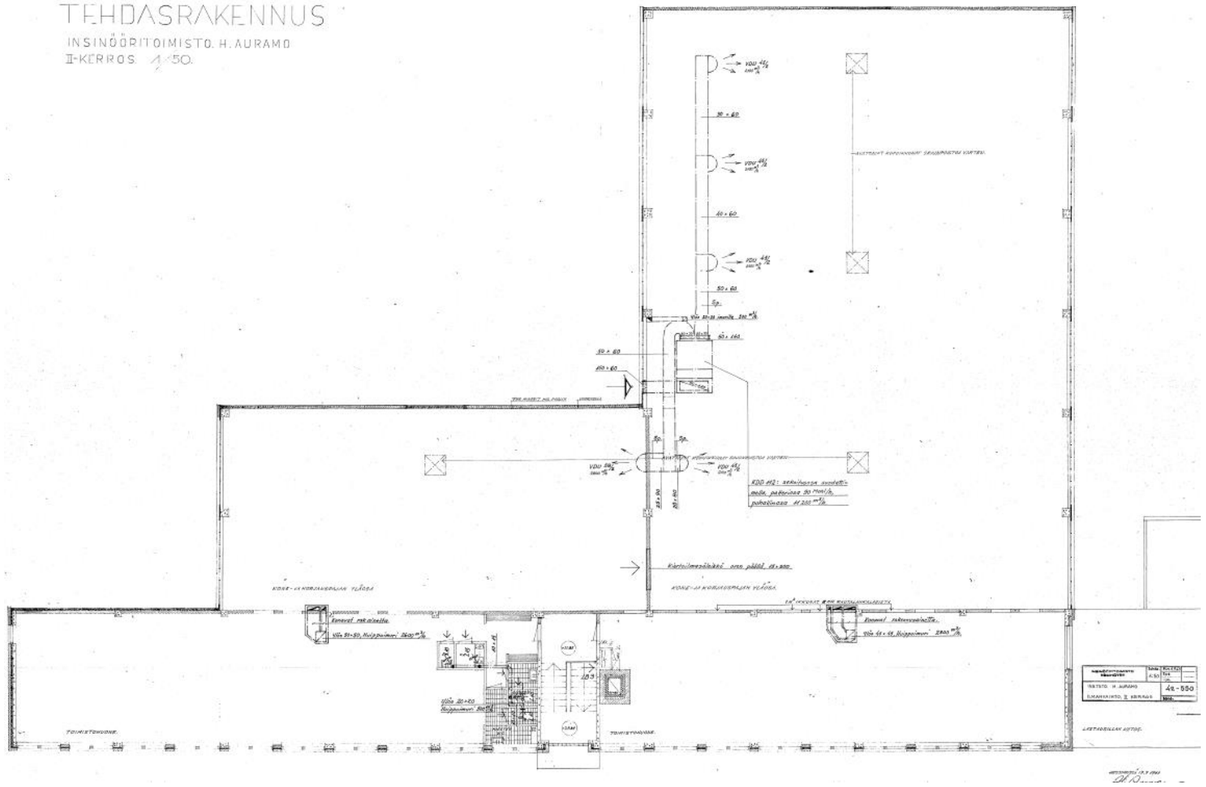
Tehdasrakennus, uudisrakennus
Pääpiirustus 4.9.1963 / 17.7.1963, Hannu Auramo

Pohjakerros ja 1. kerros

JEra_231_302_63_I_006

1963

Kellarilla varustetun rakennusosan 2. kerroksessa on toimistotilaa. Tilaa ei ole jaettu työhuoneiksi, vaan se on luonteeltaan avokonttori.

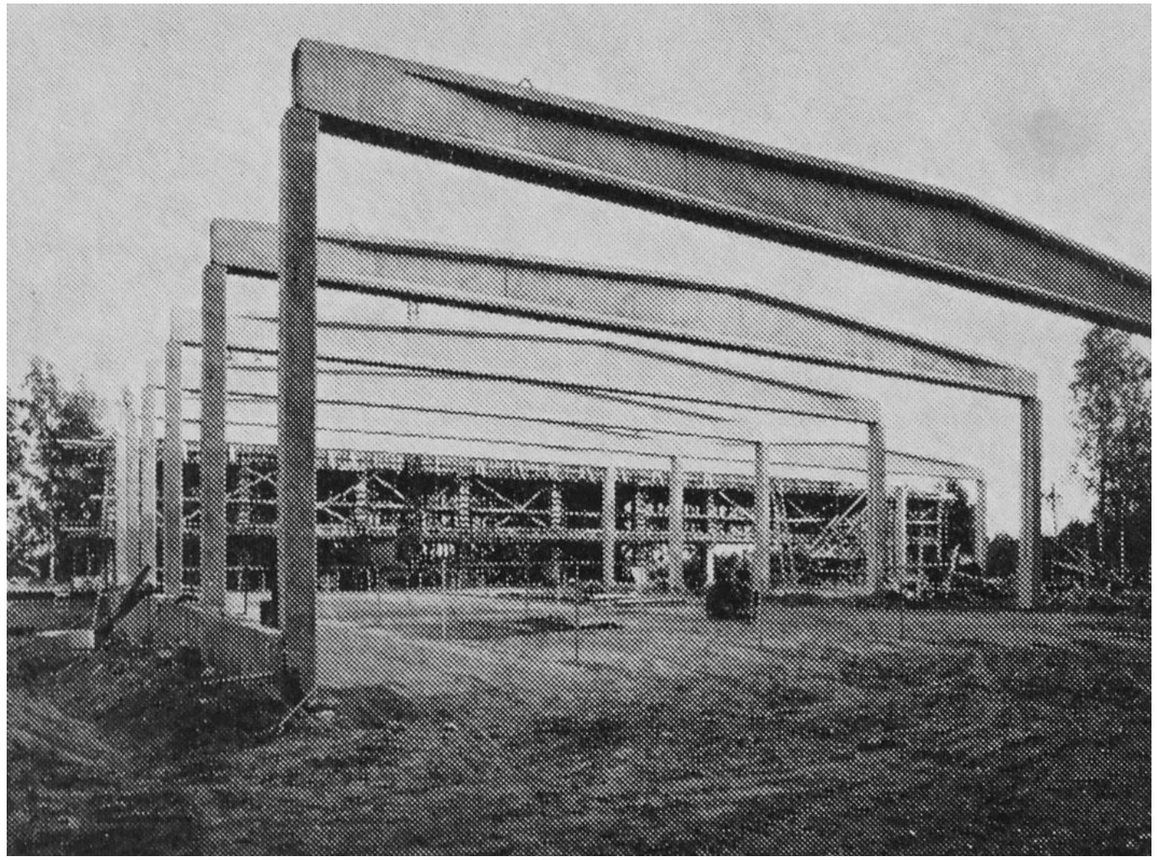
Uudisrakennus, pääpiirustus 1963, Hannu Auramo

2. kerros

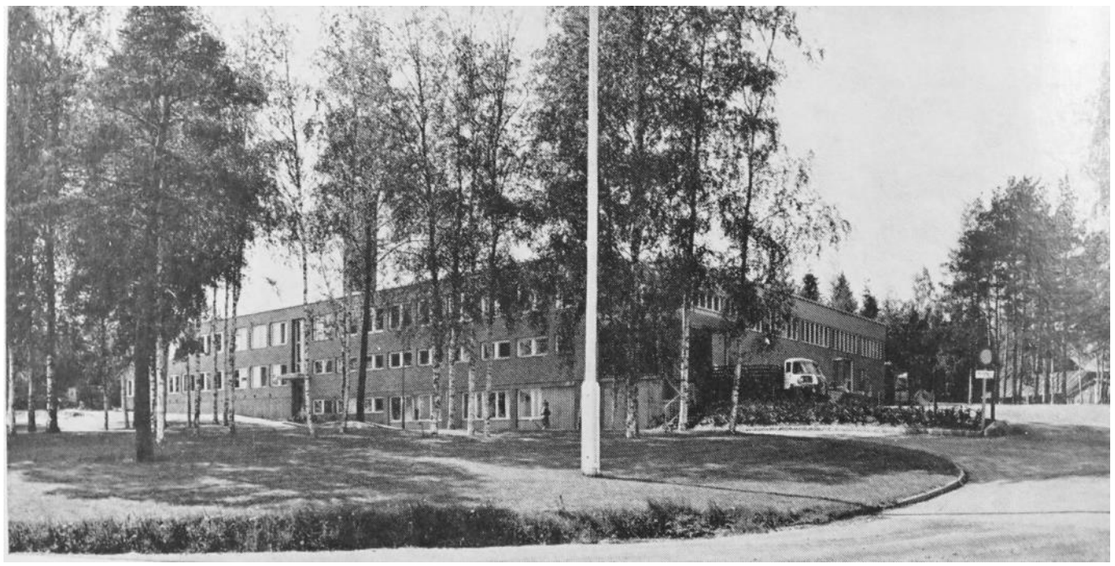
JEra_231_302_63_I_007

Ensimmäisen vaiheen rakennustyöt, Hannu Auramo on mukana valamassa perustuksia. Kuva julk. Paavilainen 2002. Alla 1920-vuotishistoriikissa 1967 julkaistu uudisrakennuksen kuva, vasemmalla konttori, oikealla korjaamo.

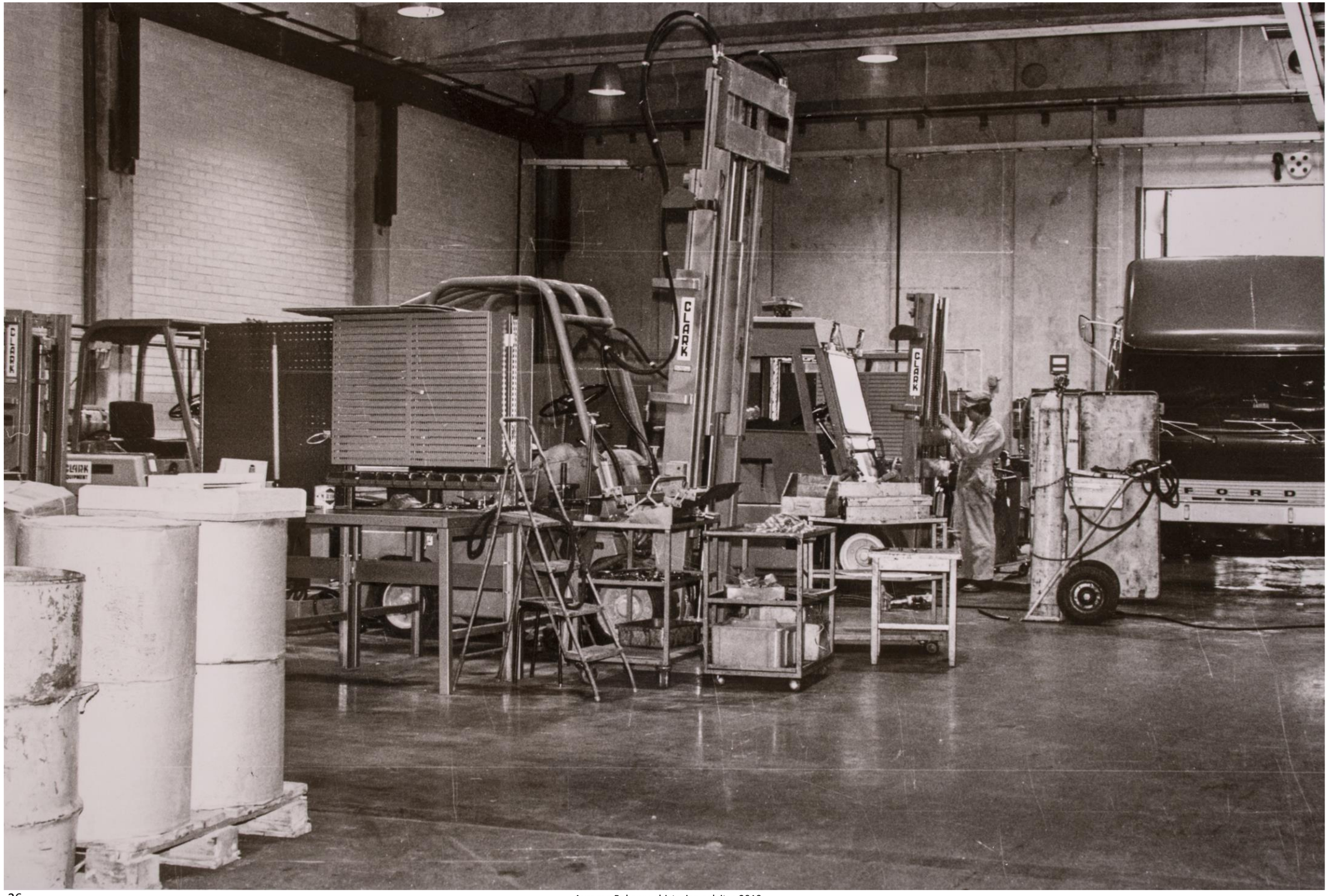
Ensimmäisen vaiheen hallien pilari-palkkikehät, taustalla toimisto-osan runko. Alla valmis huoltokorjaamo. Auramon 20-vuotishistoriikissa 1967 julkaistut kuvat.

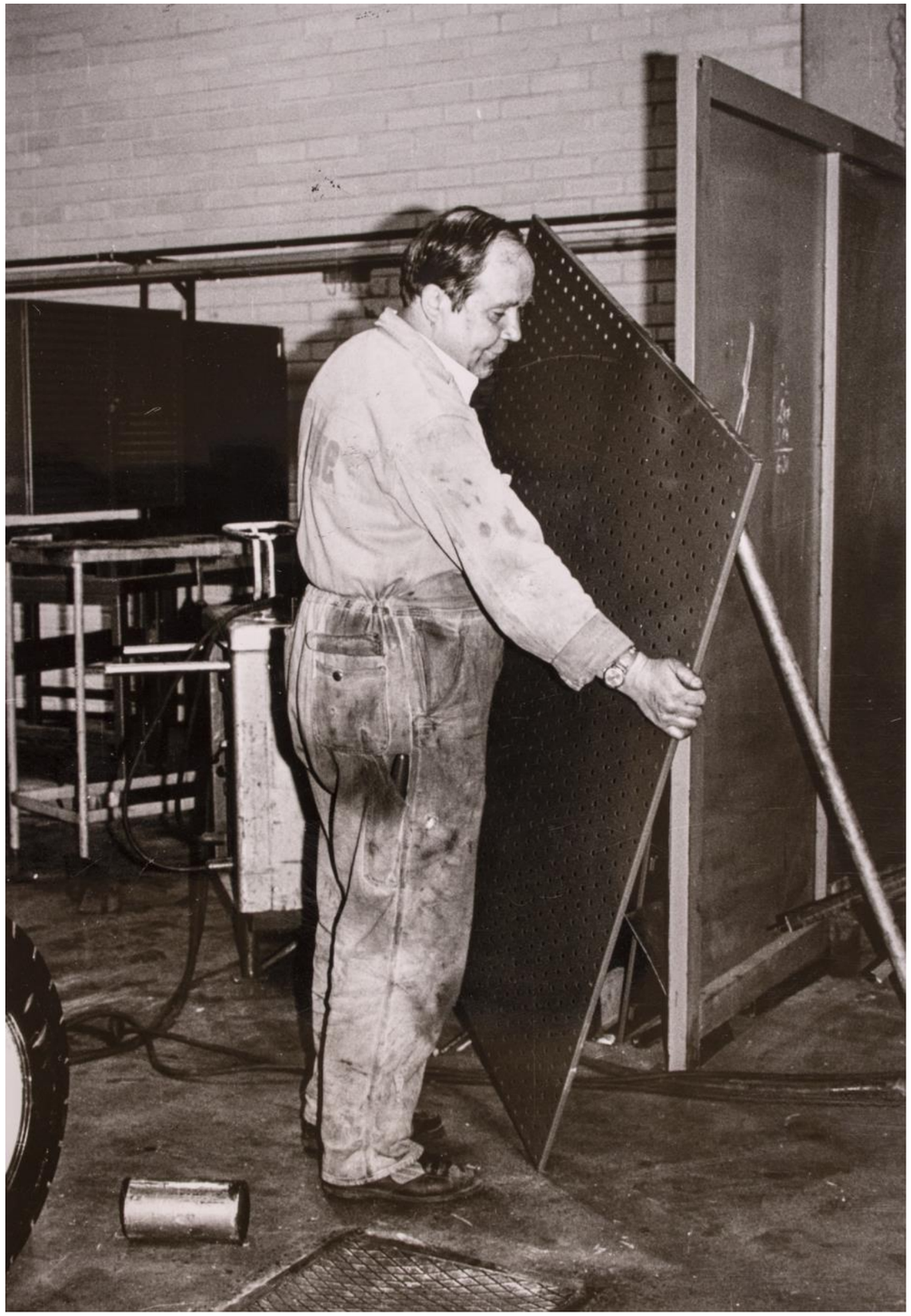

Trukkien huoltokorjaamo muutti uusiin tiloihin tammikuussa 1964. Kuva julkaistu kirjassa Paavilainen 2002, 176.

CLARK
CLARK
CLARK
FORD

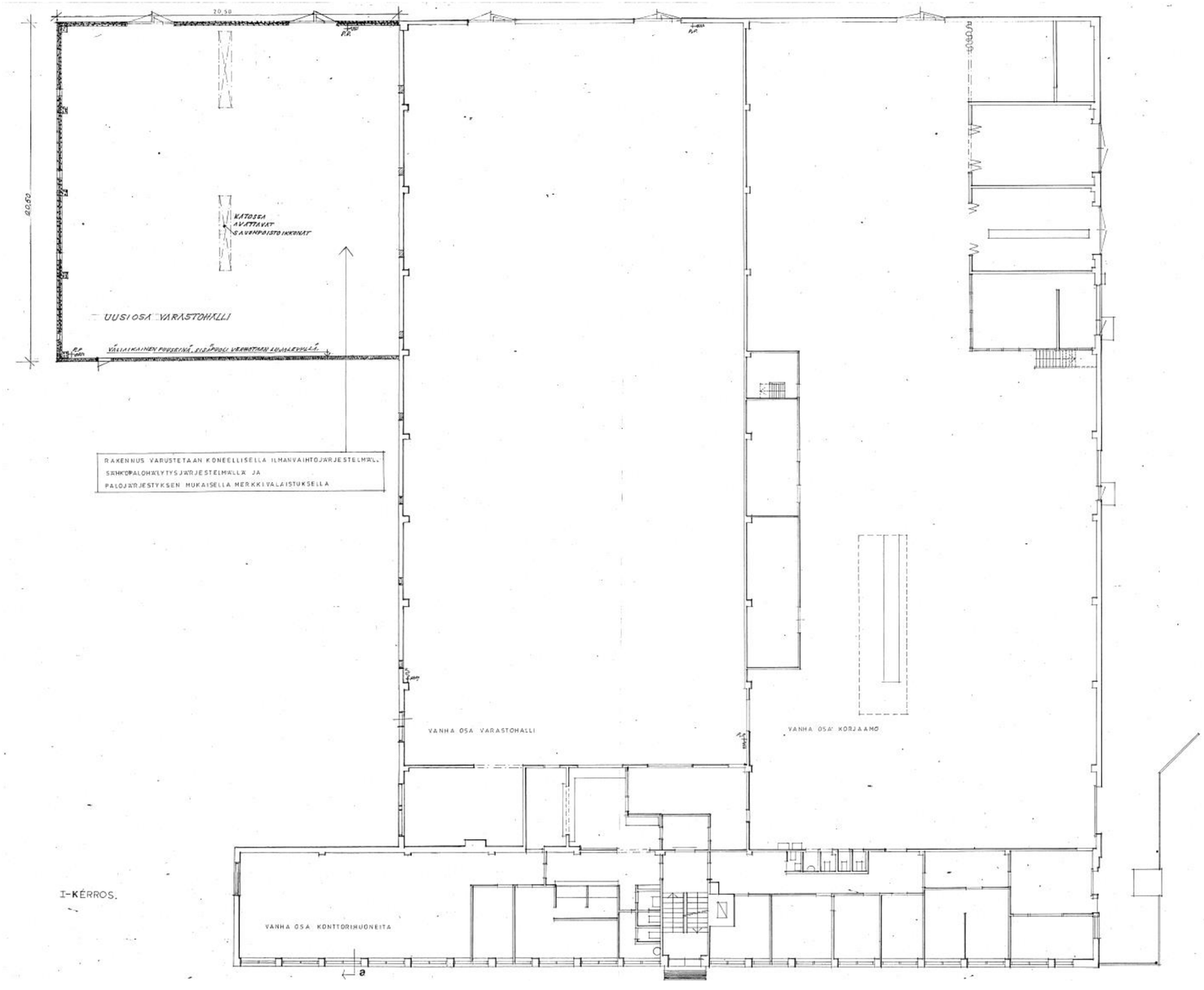

Kolme valokuvaa vuodelta 1975. Metallityöväen liitto, Työväenarkisto

1975

LAAJENNUS

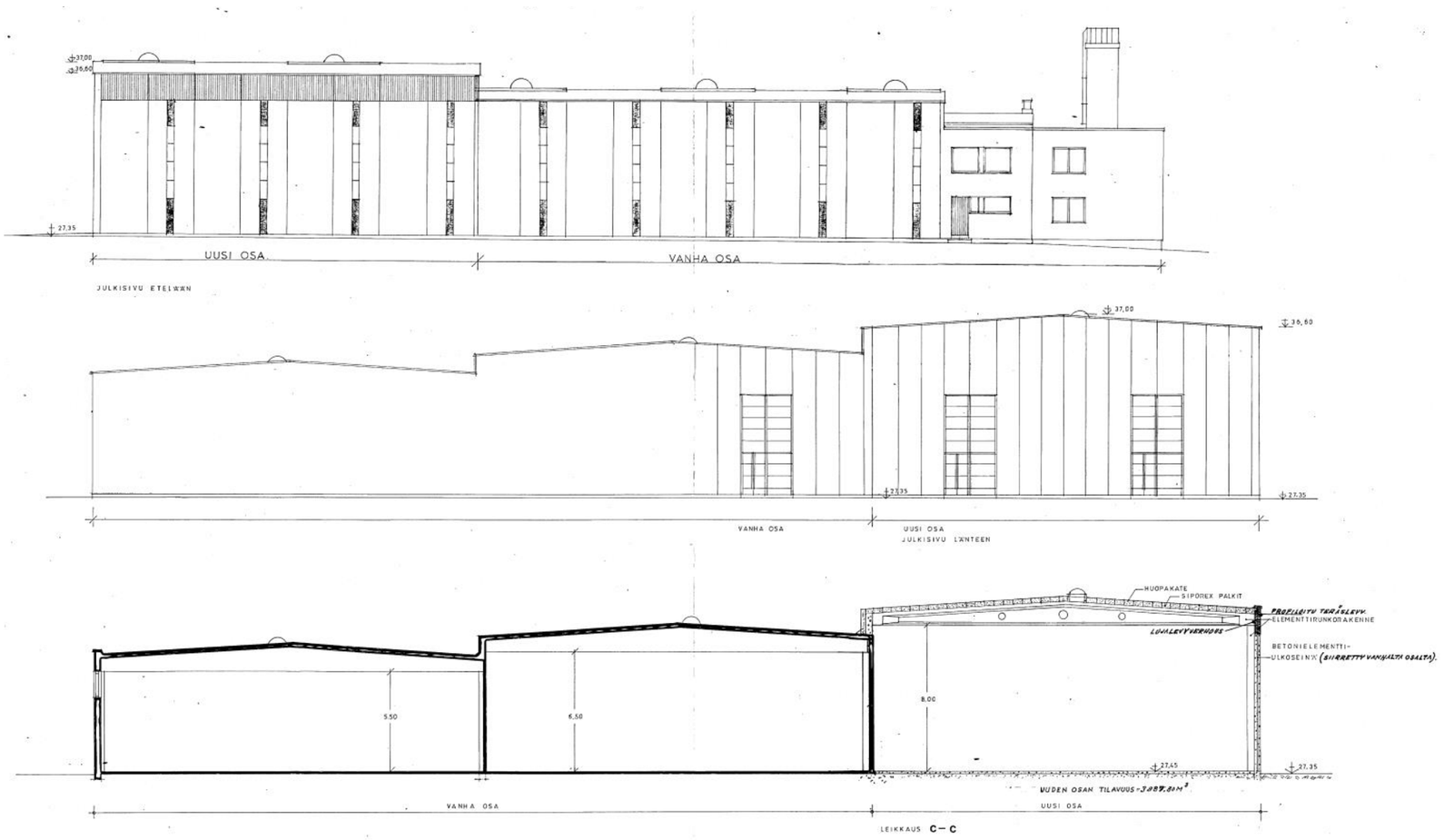
Korjaamo– ja varastohallin laajennusosaksi rakennettiin kahdessa vaiheessa uusi varastohalli.
Sisäkorkeudeltaan vanhempia halleja korkeampi halli oli rungoltaan betonipilari– ja palkkirakenteinen. Yläpohja koostui Siporex-palkeista ja ulkoseinässä käytettiin uudestaan vanhemman hallin betonijulkisivuelementtejä.

Laajennus
Pääpiirustus 7.1.1975, Leikkaus– ja julkisivupiirustus; julkisivut etelään ja länteen
Rkm. Valtteri Teerikangas

AEra_231_27_75_P_003_50pros

1975

Laajennuksen tilavuus 3887 m3

Betonielementtiulkoseinät (siirretty vanhalta osalta)
Yläpohja: Siporex-palkit ja huopakate
Vanhempien osien sisäkorkeudet 5,5 m ja 6,5 m, uuden halliosan sisäkorkeus 8,0 m.

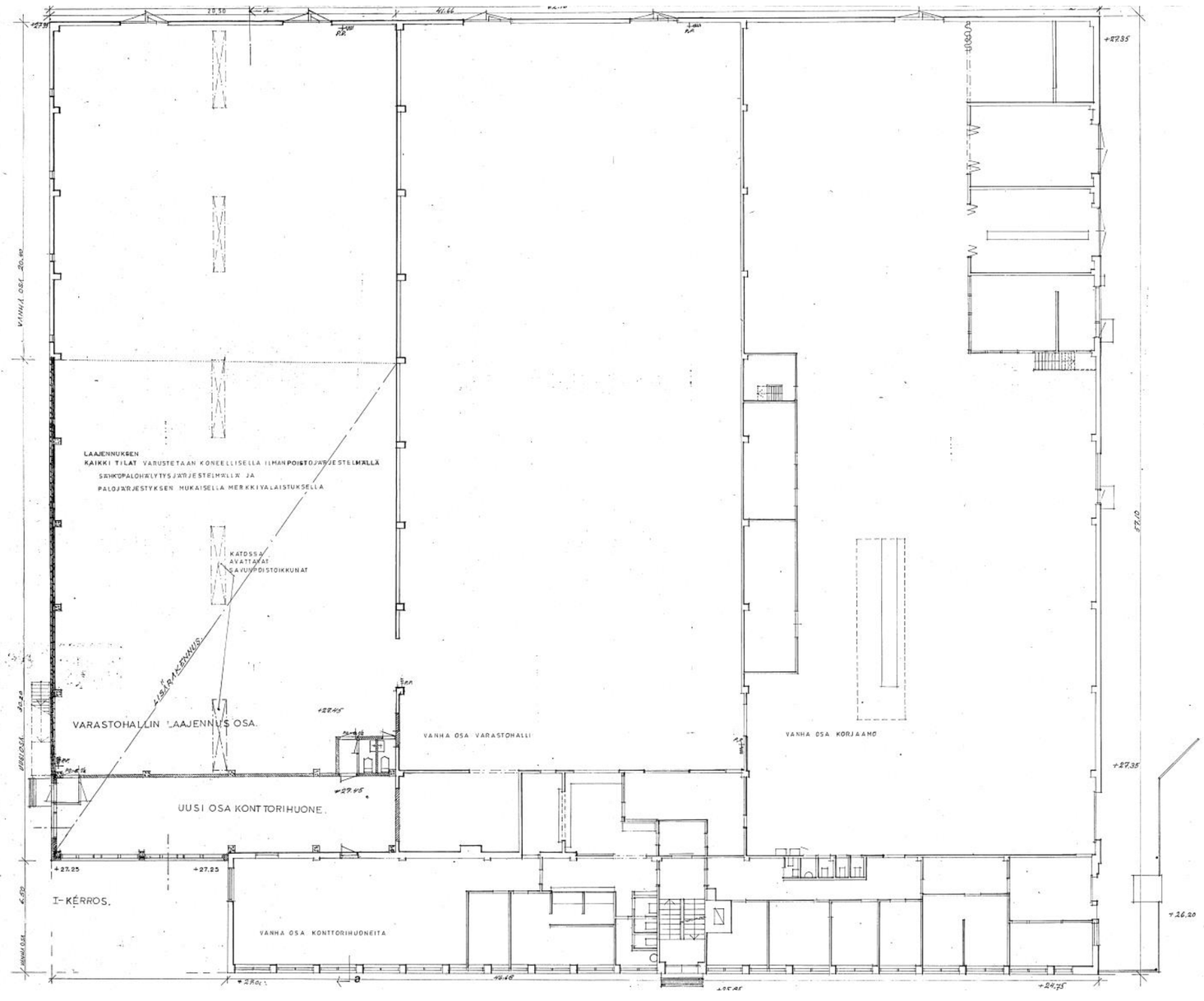
Laajennus
Pääpiirustus 7.1.1975, Leikkaus– ja julkisivupiirustus; julkisivut etelään ja länteen
Rkm. Valtteri Teerikangas

AEra_231_27_75_P_004_50pros
Rakennuslupa myönnettiin

1975

LAAJENNUS

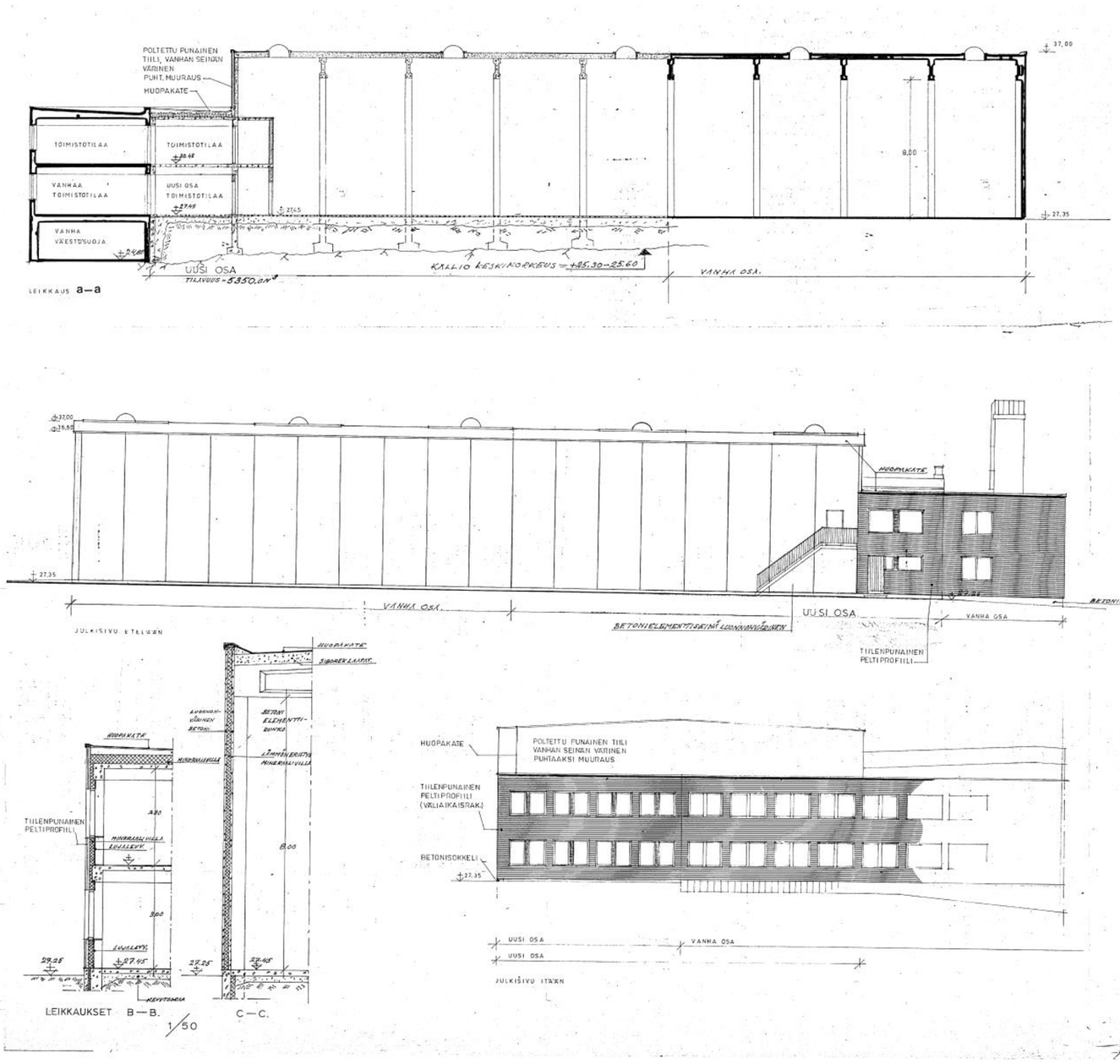
Varastohallin laajennukselle haettiin lupaa kahdessa vaiheessa saman vuoden aikana.
Rakennussuunnittelijaksi on merkitty rakennusmestari Valtteri Teerikangas.

Varastohallin laajennus, osittain toimistotilaa
Pääpiirustus 1.4.1975
Rkm. Valtteri Teerikangas
AEra_231_888_75_P_003

Rakennuslupa 25.11.1975

1975

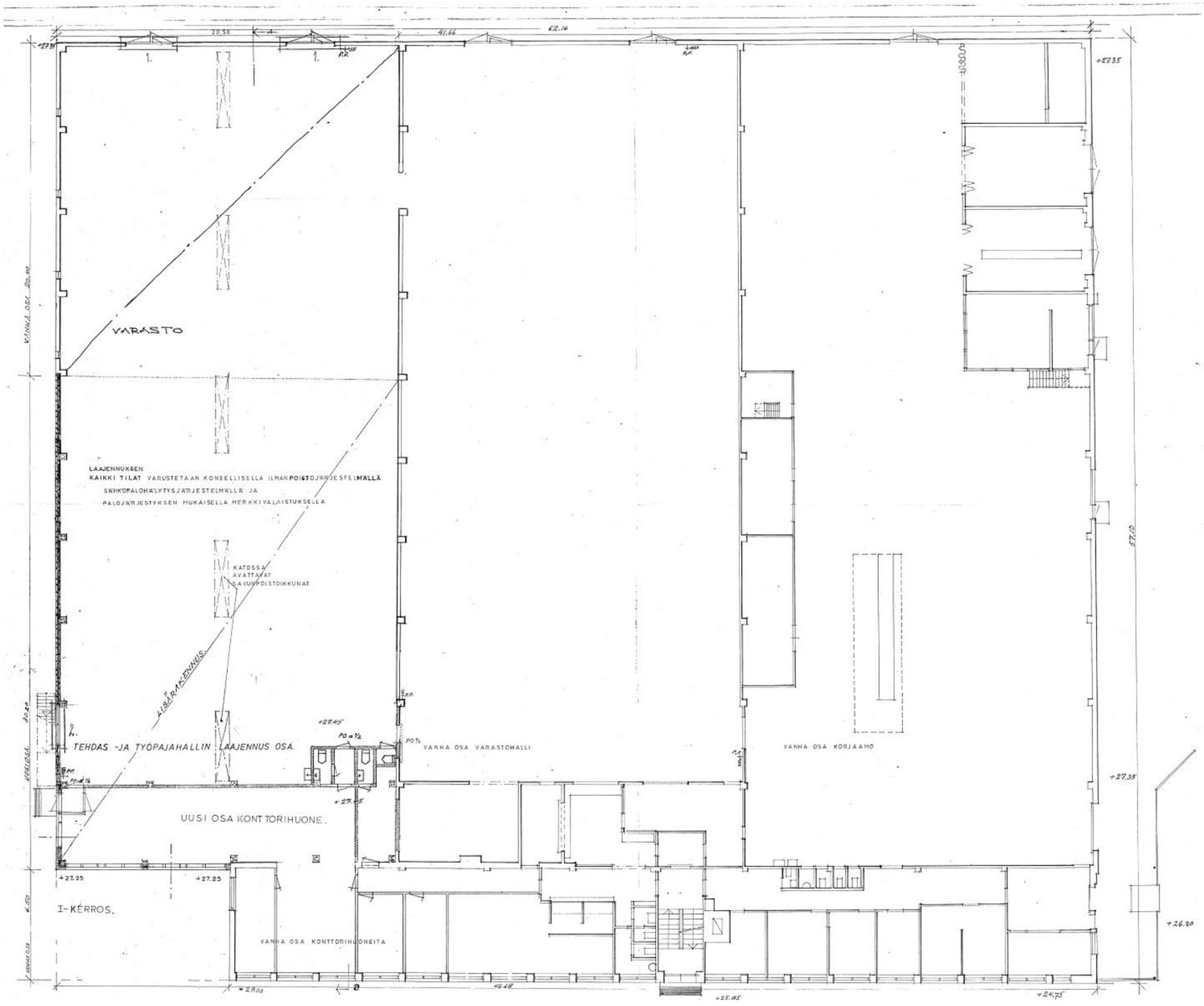
Laajennusosan itä– ja eteläsivun julkisivuverhouksena oli pääpiirustuksen mukaan väliaikaisena ratkaisuna punainen profiilipelti, varastohallin kohdalla julkisivu koostui betonielementeistä.

Auramo Uutisia 1/1976 julkaisi toimistokulman julkisivukuvan jonka kuvatekstin mukaan ulkoverhous olin ruskeaksi polttomaalattua harjaprofiloitua alumiinilevyä.

Varastohallin laajennukseen sisältyy osittain toimistotilaa
Pääpiirustus 1.4.1975 , leikkaus, julkisivut
Rkm. Valtteri Teerikangas
AEra_231_888_75_P_005
AEra_231_888_75_P_007
Rakennuslupa 25.11.1975

1977
LAAJENNUS

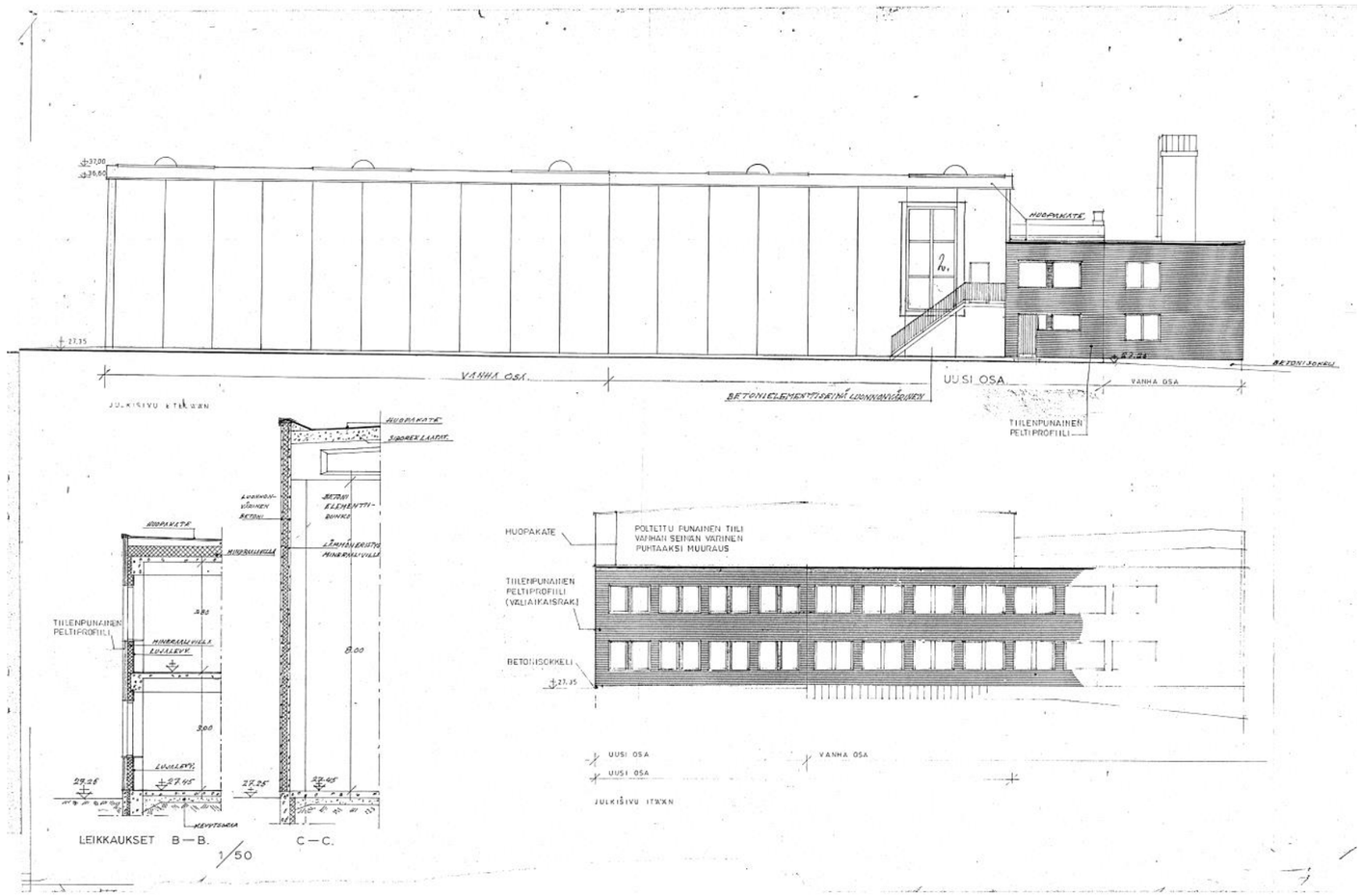

Kapea, kahdelta suunnalta valaisu toimistolaajennus, kuvan julkaisi Auramo Uutisia 1977.

Varastohallin laajennus, osittain toimistotilaa
Pääpiirustus 1977
Rkm. Valtteri Teerikangas
AEra_231_395_77_P_003

1977

Varastohallin laajennus, osittain toimistotilaa
Pääpiirustus 1977
Rkm. Valtteri Teerikangas

AEra_231_395_77_P_005

UUDEN TOIMISTOSIIVEN SUUNNITTELURATKAISU

Auramo Oy:n uuden toimistosiiven suunnittelua ja rakentamista esiteltiin laajasti rakennustyön aikana Rakennustaito-lehdessä 1983. Seuraavana vuonna Auramon uutta kombikonttoriratkaisua esiteltiin alansa edelläkävijänä Uudistuva konttori-nimisessä lehdessä.

Hannu Auramo mainitsee haastattelussaan että arkkitehti Svante Sjöman on toiminut konttorisuunnittelun konsulttina. Sjöman oli 1977 esitellyt toimistotilojen uutta jäsentelymallia, combikonttoria, Form-lehdessä. Tengbomin arkkitehtitoimiston Tukholmaan suunnittelema Canon-talo vuodelta 1978 oli ensimmäinen toteutettu combikonttori. (Ahlin 1987)

Anssi Mannerhovin artikkeli ”Auramo combikonttoriin”, johon sisältyi Hannu Auramon haastattelu, toistetaan tässä lähes kokonaisuudessaan. Johdannossa todettiin, että Auramo Oy muuttaa myös pääkonttorinsa Aleksilta Vantaalle.

Auramon kaikki muut toiminnot on siirretty Vantaalle vuosia sitten, 1962 hankitulle tontille. Pääkonttorin siirto on ollut suunnitelmissa jo vuosia, mutta syystä tai toisesta hanke on aina lykkääntynyt.
Vasta combikonttorista kuultuaan yhtiön toimitusjohtaja, teollisuusneuvos Hannu Auramo vauhditti hanketta, koska tämä konttorimalli tuntui olevan se ainoa oikea.

Auramo Oy on rakentanut kaikki vanhat rakennukset itse. Onhan liikkeen palveluksessa rakennusmestareita ja johtaja itse on rakennusalan diplomi-insinööri. Omat rakennusmestarit ovat kuitenkin niin työllistettyjä, että tähän kohteeseen jouduttiin ottamaan työnjohtourakoitsija.

Veromiehen teollisuusalueen tontille on Auramo rakentanut vuodesta 1962 neljässä vaiheessa nykyiset toimitilansa. Ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin huoltokorjaamo, varasto ja toimistotiloja. Kolmen seuraavan vaiheen aikana on tiloja kasvatettu toiminnan tarpeiden mukaan.
Rakenteilla oleva uudisrakennus on järjestyksessä viides rakennusvaihe, jonka valmistuttua yhtiön pääkonttori muuttaa Aleksilta uuteen combikonttoriin.

1970-luvun alkupuolella tehtiin ensimmäiset konttoritalosuunnitelmat Veromiehen tontille, mutta syystä tai toisesta hanke aina lykkääntyi. Hannu Auramo pitää asian lykkääntymistä onnekkaana tapahtumana, sillä vasta tämä konttorijärjestelmä, combikonttori, tuntui alusta asti oikealta ratkaisulta heille. Aleksin konttorissahan toimii myynti- ja suunnitteluosastoja, kun sitä vastoin valmistus tapahtuu Vantaalla. Yhteydenpito ei näin toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi tietenkin eri toimipisteet vaativat kukin oman puhelinkeskuksen, telexin ja laskutuksen. Myös vuosi sitten aloitettu tietokoneistus on helpompi toteuttaa, kun toimipisteet ovat yhdessä.

Rakennus

Konttorirakennus rakennetaan vanhan konttorin jatkeeksi siten, että kokonaisuudesta muodostuu L-muotoinen rakennus. Kolmikerroksisen uudisrakennuksen pinta-ala on 3 000 m2 ja tilavuus 10 000 m3. Kaksi ylintä kerrosta ovat toimistoa ja pohjakerroksessa on ruokala keittiöineen sekä teknillisiä tiloja.

Tontti on hyvä rakentaa, sillä maaperä on hyvää moreenisoraa. Talo perustettiin maavaraisille anturoille ja siitä ylöspäin rakenteet ovatkin elementtejä sokkelit mukaan luettuna.

Runko

Rakennuksen julkisivut on tehty tiilipintaisista elementeistä. Elementtien eristeenä on 15 sentin villa ja sisemmän betoniseinämän vahvuus on sama 15 cm. Julkisivuelementit muodostavat osan talon rungosta ja ne on mitoitettu siten, että ne kestävät myös mahdollisen lisäkerroksen aiheuttaman kuorman. Ajatus on joskus myöhemmin korottaa rakennusta yhdellä kerroksella.

Rakennuksen välipohjat ovat 400 mm vahvuisista ontelolaatoista tehdyt. Varsinaisella konttoriosalla elementtien pituus on 17 metriä. Myös yläpohjassa on samat elementit mahdollisen lisäkerroksen takia. Sama mahdollisuus on otettu huomioon myös vesikaton lämmöneristyksessä. Eristeenä on puoli metriä kevytsoraa, jonka päällä on kevytsoralevyt ja vedeneristys. Eristykseksi on valittu kevytsoraa, koska se on helppo imeä aikanaan kerrosta ylemmäksi.

Sisäportaat ovat elementtiportaita ja Auramo pahoittelee sitä, ettei lisäkerroksen porrasta asennettu saman tien. Seinäelementeissä on varaukset porrasta varten.

Rakennuksen ikkunat ovat tavanomaisia kolmilasisia puuikkunoita, joissa on myös avattava tuuletusikkuna. Yksi lasi on selektiivipinnoitettu.

Pintamateriaalit

Konttoritilojen lattiat päällystetään kauttaaltaan kokolattiamatolla. Hannu Auramo sanoo asiasta keskustellun, koska toiset arvelevat kokolattiamatosta johtuvan allergisuutta, mutta hän itse ei ole siitä kovinkaan vakuuttunut. Matot ovat antistaattisia, koska tietokonepäätteet reagoivat herkästi pieneenkin sähköisyyteen.

Allergiakeskustelun takia Hannu Auramo tutki positiivisten ja negatiivisten ionien suhdetta rakennuksessa, jossa kaikki ilma kulkee peltikanavissa. Jotkut tutkijat ovat nimittäin sitä mieltä, että negatiiviset ionit häviävät peltikanaviin. Ionit ovat 5000 tieteellisestä tutkimuksesta huolimatta vielä jonkin verran uskon asioita, mutta siitä huolimatta Hannu Auramo sanoo hankkivansa tiloihin ionisaattoreita.

Ensimmäisen kerroksen pääsisäänkäynnin välittömään läheisyyteen pystytään odottamaan joutuvia asiakkaita varten tuotenäyttely, jossa esitellään trukkeja myöten yhtiön tuotevalikoima. Tämän tilan lattia ja seinät on laatoitettu Auramon edustamilla koneilla tehdyillä laatoilla.

Pohjakerroksessa sijaitsevan ruokalan noin 200 m2 lattia on valettu Auramo-erikoisbetonista ja syvähiottu. Erikoisbetonin sementtinä käytettiin tässä lattiassa valkosementtiä. Syvähionnalla hiotaan pinnasta kolmisen milliä pois, niin että kiviaines tulee näkyviin.

Konttoritilojen katot ovat alaslaskettuja, akustointilevyistä tehtyjä kattoja. Osa tekniikasta on ripustettu levyjen alapuolelle, jolloin kuitenkin tilavuuden tunne säilyy.

Sisäseinät ovat pääsääntöisesti maa

Konttorihuoneiden välisissä seinissä on metallirunko ja kaksinkertainen kipsilevy. Villaa on ainoastaan niissä seinissä, jotka ovat WC-tiloja vasten.

Combikonttori

Combikonttori on huonekonttorin ja maisemakonttorin yhdistelmä, joka Ruotsissa on syrjäyttänyt maisemakonttorin. Hannu Auramo sanoo heidän ratkaisumallistaan seuraavaa: ”Meidän muunnoksessamme on tunnusomaista se, että ulkoseinällä olevat huoneet ovat lähes kaikki samansuuruisia. Niitä erottaa avoimesta keskialueesta lasinen oviseinä, eikä avoi-

mella keskusalueella ole vakinaisia työpaikkoja. Vakituiset työpaikat ovat huonetiloissa, jotka ovat tehokalustetut. Keskialueella sijaitsevat yhteiskäytössä olevat työpaikat, koneet, laitteet ja varusteet, kuten esimerkiksi telex, teletex, telefax, telesyp, tietokonepäätteitä, sanojenkäsittelypääte, kopiokone, kahviautomaatti, neuvottelupöytä, rekisteritiloja ja niin edelleen."

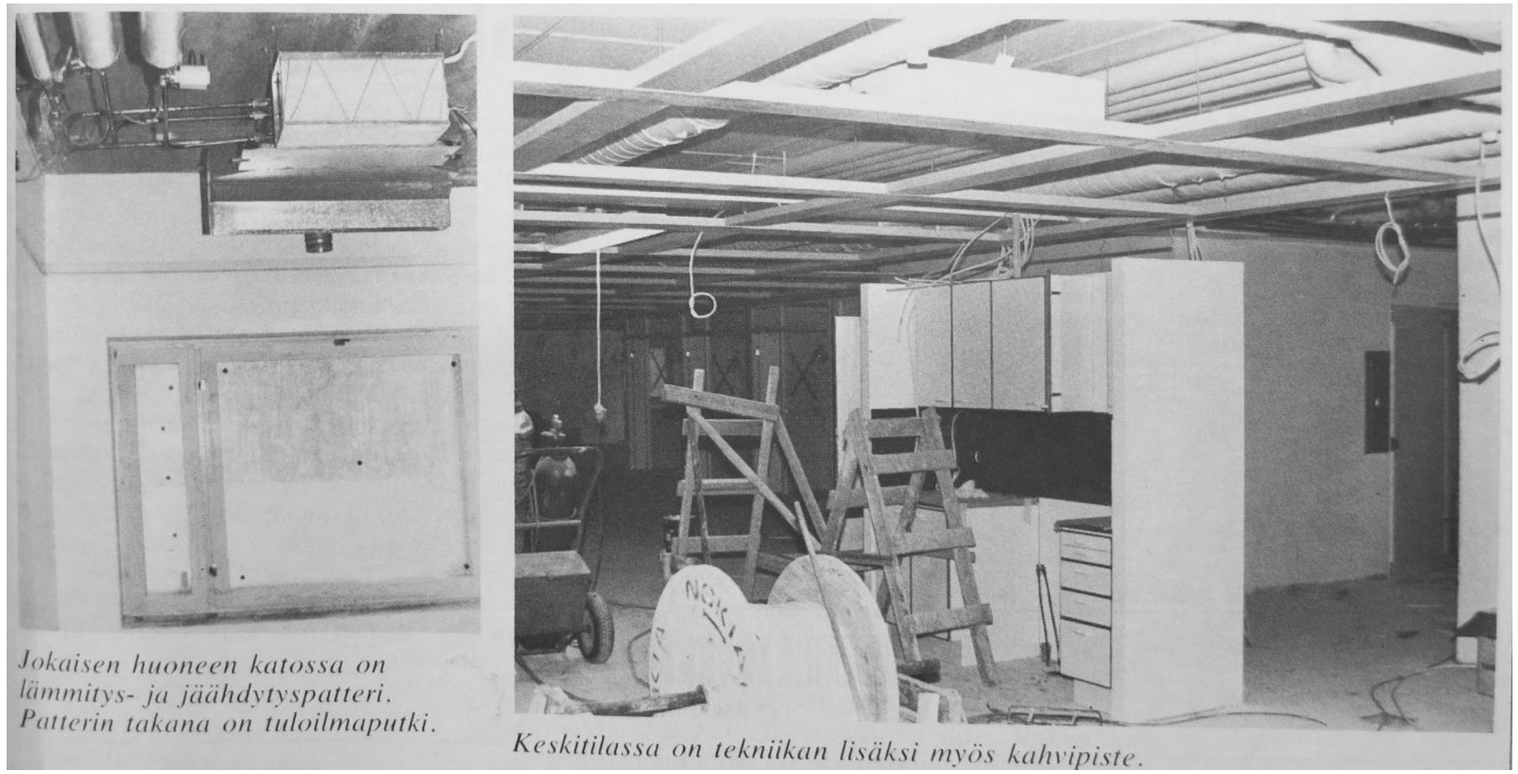
Auramon kombikonttorin ideoijana ja konsulttina toimi arkkitehti Svante Sjöman Ruotsista. Mies on syntyjään suomalainen ja hänen isänsä on Wärtsilän insinöörejä.

Konttorihuoneet ovat yhden hengen huoneita, niiden leveys on 230 cm ja syvyys melkein neljä metriä. Oviseinä on ovea lukuun ottamatta kauttaaltaan lasia. Huoneiden kalusteet on hankittu Ruotsista, koska tällaiseen konttoriin sopivia kalusteita ei Suomessa valmisteta. Huoneiden kalustettavuus on hyvä, kun kantavien ulkoseinien takia ei huoneissa ole pilareita haittana.

Talotekniikka

Jokaisessa huoneessa on lämpöpatteri ja tuloilmaventtiili katossa. Lämpötila säätyy automaattisesti, mutta jokaisessa huoneessa on mahdollista valita ilman kiertonopeus kolmesta eri vaihtoehdosta. Lämpöpatteri toimii tarvittaessa myös jäähdytyspatterina.

"Viimeisintä tekniikkaa"
Taloon on otettu hyvin paljon työskentelyä nopeuttavia, uusinta tekniikkaa edistäviä laitteita. "Kyllä me olemme sitä mieltä, että modernilla konttorilla on saavutettavissa aika paljon lisää tehoa työskentelyyn. Sanotaanhan, että vuodesta 1968 vuoteen 1978 on teollisuuden tuottavuus noussut noin 90 %, mutta samanaikaisesti konttoritoiminnassa vain 4 %. Eli ilmeisesti lukua on mahdollista nostaa, kun kaikki elektroniset vehkeet otetaan käyttöön", Hannu Auramo toteaa.
(Mannerhovi 1983)

Kuvat julkaistiin Rakennustaito-lehdessä 1983/8.

Suunnittelijat ja rakentajat

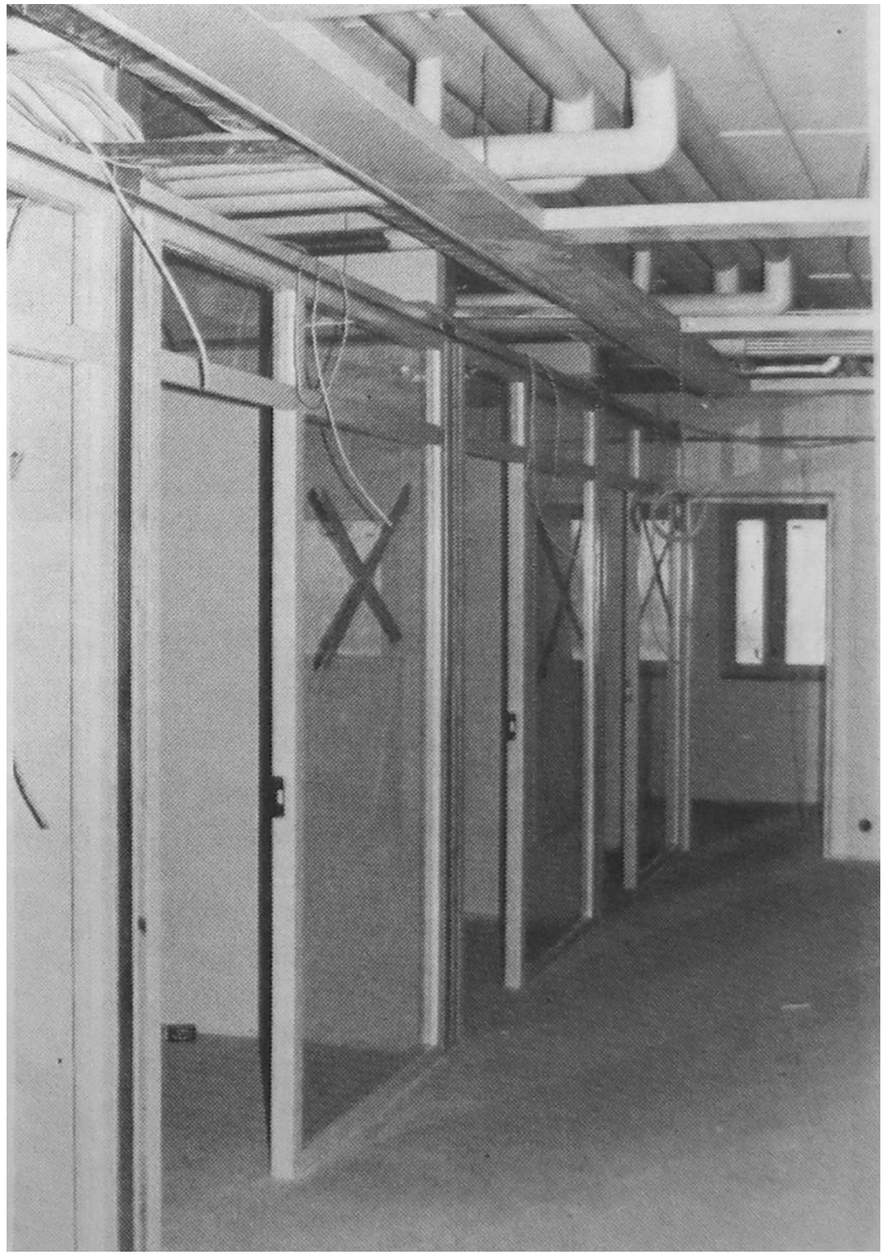
Rakennuttaja Auramo Oy
Rakennussuunnittelu Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen Ky
Rakennesuunnittelu Insinööritoimisto Pertti Ranta Oy
Ilmanvaihtosuunnittelu Suomen Puhallintehdas Oy, insinööri Rolin
Sähkösuunnittelu Insinööritoimisto Risto Mäenpää
LVI-suunnittelu Vermis Oy, dipl.ins. Vornamo
Työnjohtourakoitsija Uloke Ky, vastaava rakennusmestari Tero Teliö
Putkityöt Putkiala Oy
Sähkötyöt Kiintestösähkö Oy
Ilmastointityöt Suomen Puhallintehdas Oy

Kombikonttoria koskevia artikkeleita ovat mm.

Svante Sjöman, 80-talets kontor - en idéskiss. Form 1977 / 1, s.22. Föreningen Svensk Form, Stockholm 1977.

Jan Ahlin, Kontorsplaneringens historik och nuläge. Tidskrift för arkitekturforskning 1987 / 2.

Leena Töynä-Anttila, Auramo Oy edelläkävijänä. Kombikonttori on toimiva kokonaisuus. Uudistuva konttori 6 -7/1984.

Ruokalan lattiassa on syvähiottu Auramo-erikoisbetoni. Sementtinä käytettiin valkosementtiä. Syvähionnassa hiotaan pinnasta pois kolmisen milliä, jolloin kiviaines saadaan hyvin näkyviin.

Vasemmalla combikonttorin työhuoneiden lasinen ovisei-
nä. Kuvat on julkaistu Rakennustaito-lehdessä 1983/8.

ARKKITEHTI TOIVO KORHONEN

Auramon toimistosiiven arkkitehtisuunnittelusta vastanneen Toivo Korhosen elämäntyötä käsittelevä artikkeli on julkaistu Arkkitehtuurimuseon verkkosivuilla. Artikkeli toistetaan tässä kokonaisuudessaan.

Toivo Korhonen on arkkitehti, jonka aktiivisen suunnittelu-uran aikana elementtitekniikasta tuli yleinen rakennusmenetelmä. Uran huippu sijoittui arkkitehtuurin rationalisoinnin ja standardisoinnin aikaan. Korhonen on siten myös yksi elementtiarkkitehtuurin pioneereista, jonka monipuoliseen jälkimodernistiseen tuotantoon lukeutuu monia julkisia rakennuksia aina liiketaloista kouluihin. Hän on ansioitunut myös asuinrakennusten suunnittelijana.

Toivo Sakari Korhonen syntyi ja kasvoi Kuopiossa. Hänen isänsä oli ammatiltaan seppä, joka harrasti innokkaasti kirjallisuutta. Isällä olikin laaja, lähinnä kotiseutukirjallisuutta sisältävä kotikirjasto, jonka paikallishistoriallinen arvo on tunnustettu myöhemmässä kirjallisuuden tutkimuksessa. Toivo Korhonen kirjoitti ylioppilaaksi Kuopion lyseosta vuonna 1947 ja ryhtyi opiskelemaan arkkitehtuuria. Hän valmistui arkkitehdiksi Helsingin Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1952.

Korhonen hankki merkittävää työkokemusta alalta jo opiskeluaikanaan. Hän oli töissä Kuopion kaupungin rakennustoimistossa vuosina 1948-1951 ja arkkitehti Veikko Leisténin toimistossa vuosina 1950-1951. Valmistuttuaan hän työskenteli Alvar Aallon toimistossa vuosina 1953-1954 ja Asuntohallituksessa 1954-1955. Korhonen perusti oman toimistonsa vuonna 1955 ja suunnitteli uransa keskeisimmät kohteet juuri itsenäisenä arkkitehtina. Hänen tuotteliaassa toimistossaan työskenteli paljon myös muuta palkattua henkilökuntaa.

Toivo Korhosen tuotanto on monipuolinen käsittäen mm. liike- ja teollisuusrakennuksia. Yksi hänen huomiota saaneista keskustan liikerakennuksista on entinen Pukevan tavaratalo (1973) Helsingin Kaisaniemessä, minkä tilalle tullaan lähitulevaisuudessa rakentamaan Helsingin yliopiston keskustakampuksen kirjaston uudisrakennus. Korhosen suunnittelemiin julkisiin rakennuksiin lukeutuu myös koulurakennuksia kuten Munkkivuoren kansakoulu (1960) Helsingissä.

Vuonna 1958 Korhonen voitti yhdessä arkkitehti Jaakko Laapotin kanssa Lauritsalan kirkosta järjestetyn arkkitehtuurikilpailun. Heidän yhteistyössä suunnittelemansa kirkkorakennus, joka valmistui vuonna 1969, edustaa yksilöllisyyteen pyrkivää modernia kirkkoarkkitehtuuria. Kirkon tunnusomaisin piirre on korkealle kohoava suippeneva kattorakenne, joka toteutettiin paikalla valaen ensimmäisenä liukuvalutekniikalla toteutettuna rakennustyönä maassamme. Kirkkosaliin tulee luonnonvaloa suuresta lasisesta katteesta alttarin tuntumassa, jonka tarkoituksena oli päästää kilpailuehdotuksen nimen mukaisesti ”Taivaan valo” sisään saliin. Luonnonvalo laskeutuu saliin silottamattomia seiniä pitkin, mitkä on betonibrutalismin ihanteiden mukaisesti jätetty epätasaiselle raakabetonipinnalle – seinissä näkyy selvästi puisten valumuottien jäljet. Rakennuksen pohjamuodoksi valittiin tasasivuinen kolmio mallintamaan luterilaisen kirkon oppia Pyhästä kolminaisuudesta.

Korhonen ansioitui myös aluesuunnittelijana. Hän suunnitteli laajempia asuinaluekokonaisuuksia mm. Espoon Matinkylän Mäntykallioon (1963), jonka asemakaavaa työstäessään hän huomioi rakennusten sijoittelussa alueelle myöhemmin mahdollisesti rakennettavan metron. Korhonen kokeili suunnittelussaan usein uudenlaisia rakennusmateriaaleja. Mäntykalliossa hän käytti esimerkiksi julkisivuissa valkoiseksi maalattuja betonielementtejä sekä mustaa anodisoitua alumiinia. Hänen laatimansa oli niin ikään Ristiinan teollisuusalueen asemakaava sekä kaava-alueella sijaitseva Pellos Oy:n tehdas- ja asuntoalue. Kuten monet muut suunnittelutyönsä, hän sai myös Ristiinan suunnittelutyön toimeksiannon kilpailumenestyksen pohjalta.

Korhosen tuotanto ulottui myös ulkomaille. Hän suunnitteli esimerkiksi useita rakennuksia Saksan Liittotasavaltaan sekä koetalojen ryhmän Peruun (Proyecto Experimental de Vivienda, Lima, 1976). Hänen toimistonsa suunnittelemia ovat monien Helsingin keskustan liikerakennusten rinnalla myös esimerkiksi Kontulan (1986), Myllypuron (1986) ja Mellunmäen (1989) metroasemat.

Toivo Korhosen suunnittelemista rakennuksista keskustelua herättäneimpiä lienevät niin kutsuttu uusi Heimolan talo (1972) Helsingissä sekä tavaratalo- ja pankkirakennus ”Saastamoisenkulma” (1977), nykyinen Anttilan rakennus Kuopiossa. Molemmat liiketalot rakennettiin nimittäin tonteilta purettujen vanhojen ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten tilalle. Heimolan liiketalo nousi tontilta vuonna 1969 puretun poliittishistoriallisestikin merkittävän art nouveau -rakennuksen tilalle, jonka oli suunnitellut fennomaanien luottoarkkitehti Onni Tarjanne (ent. Törnqvist). Saastamoisenkulman liiketalo rakennettiin puolestaan tontilla aiemmin sijainneen Kuopion vanhimpiin kivirakennuksiin kuuluneen liiketalon paikalle.

Korhonen suunnitteli jonkin verran myös asuinrakennuksia kuten oman kotitalonsa Lauttasaareen. Puuelementtitekniikalla rakennettu Talo Toivo Korhonen (1960) esiteltiin Arkkitehti-lehdessä vuonna 1961. Omakotitalon oli tarkoitus toimia vapaa-ajan rauhoittavana vastapainona keskustatoimiston työajalle. Tontti oli kuitenkin sen verran levoton, että tarkoituksenmukaisimmaksi pohjaratkaisuksi valikoitui sisäänpäin avautuva atriumtalo.

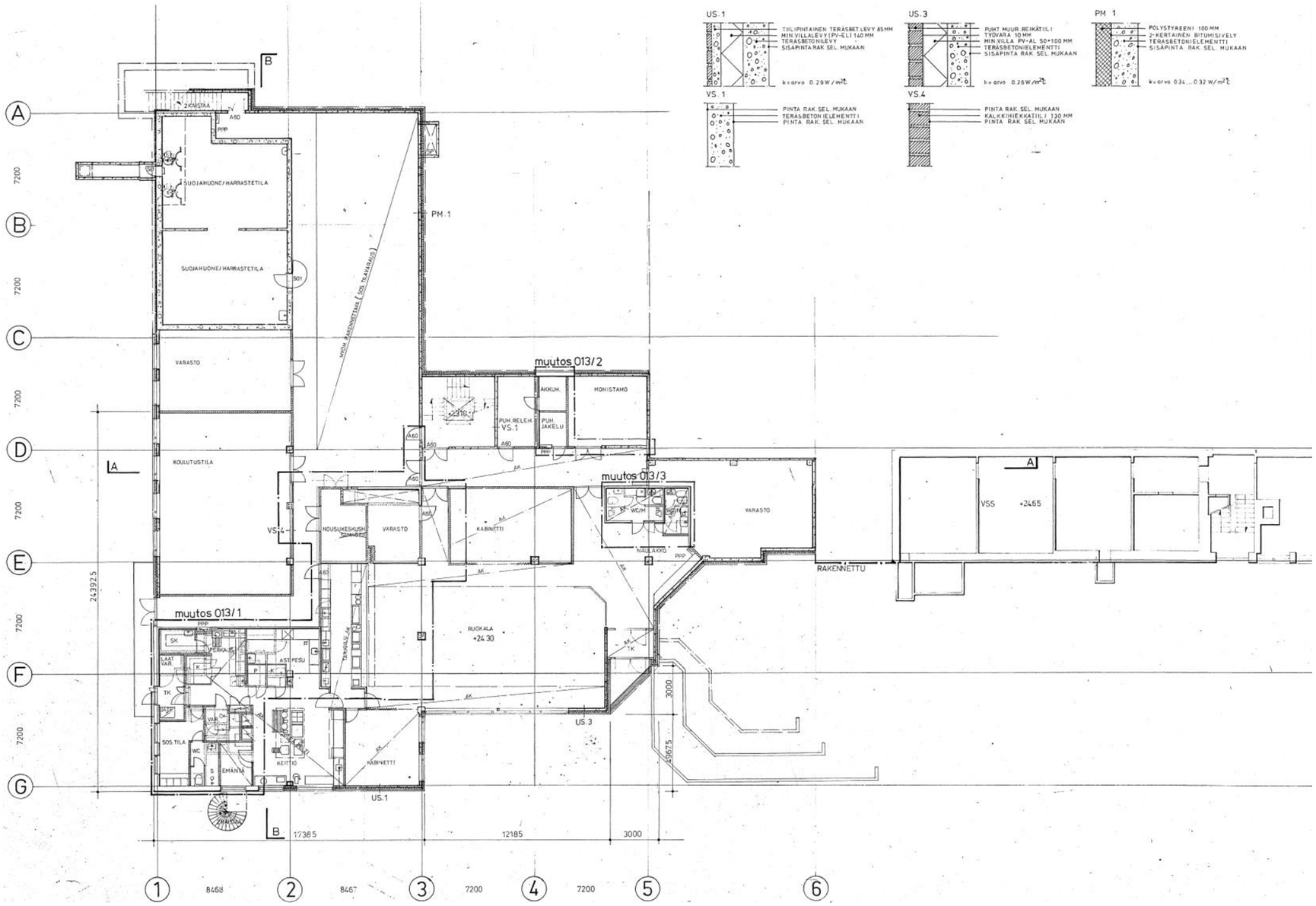
Talo Toivo Korhosen kaksikerroksisessa rakennuksessa asuintilat ja sisäpiha sijaitsivat toisessa kerroksessa, kun taas pohjakerrokseen oli sijoitettu sauna, uima-allas ja muuta toissijaista tilaa. Rakennuksessa on tasakatto ja sen julkisivumateriaaleiksi valittiin valkoinen 12 mm piilokiinnitetty mineriittilevy. Kaikki ikkunat olivat arkkitehdin kuvailun mukaan uudenaikaista lämpölasia ja pääasiassa kolminkertaiset. Kapeat nauhaikkunat kiersivät rakennuksen sivuja muualla paitsi sisäpihan puolella, missä atriumpihalle avautuivat suuremmat aukot sisäpihan lumenpoistoa varten. Kuten omassa kotitalossaan, Korhonen suosi kaikessa suunnittelussaan rakennustekniikan asiantuntijoiden apua. Asiantuntijoiden konsultointi olikin tärkeää, sillä Korhonen toimi useilla kokeiluillaan yhtenä rakennussuunnittelun edelläkävijänä.

Toivo Korhonen voitti lukuisia palkintoja kotimaisissa ja kansainvälisissä arkkitehtuurikilpailuissa ja istui useiden kilpailulautakuntien palkintolautakunnissa. Hänen arkkitehtuurinsa on ollut kattavasti edustettuna niin ikään monissa näyttelyissä kotimaassa ja ulkomailla. Korhosen töitä on nähty useaan otteeseen esimerkiksi Suomen rakennustaiteen museon (nyk. Arkkitehtuurimuseo) ja Suomen Arkkitehtiliiton säännöllisesti yhdessä järjestämissä Suomi rakentaa -näyttelyissä. Hänen arkkitehtuuristaan on kirjoitettu myös lukuisissa arkkitehtuuria käsittelevissä julkaisuissa.

(Toivo Korhonen, arkkitehti (1926 2014) www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16545342)

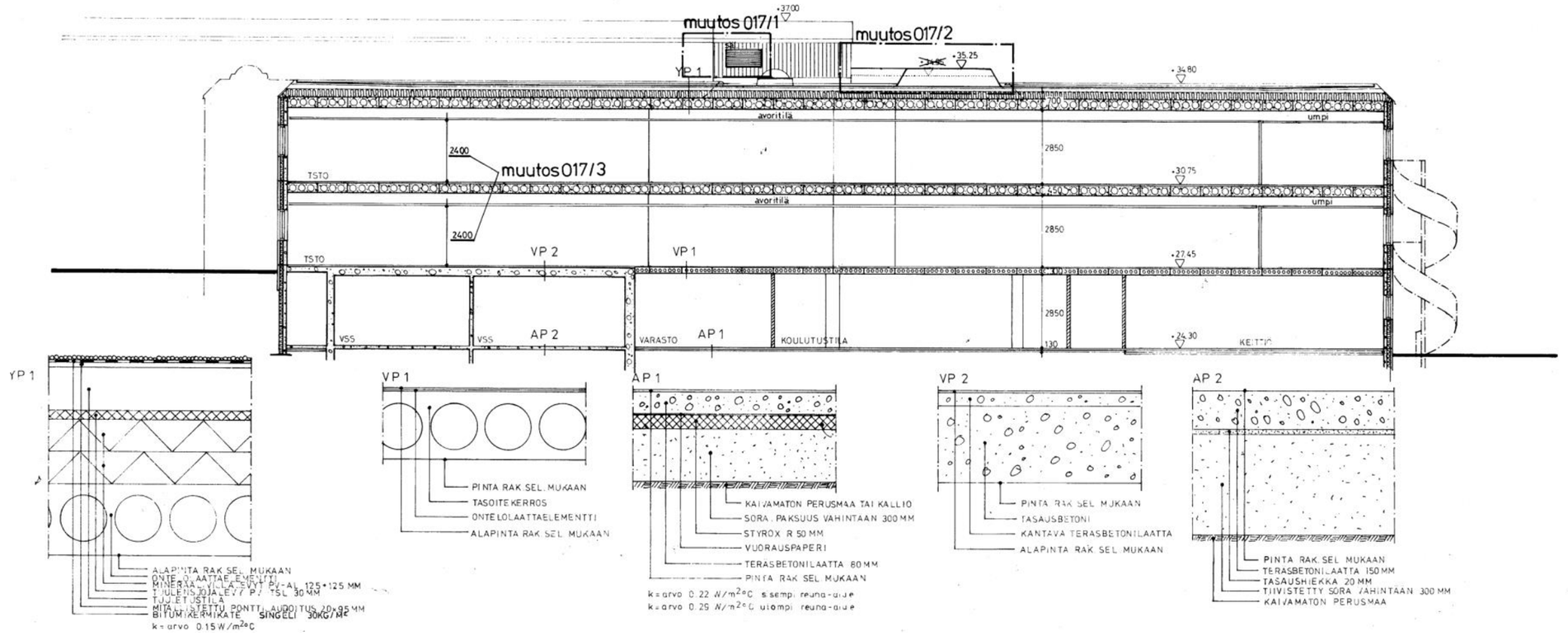
1982

UUSI TOIMISTOSIIPI

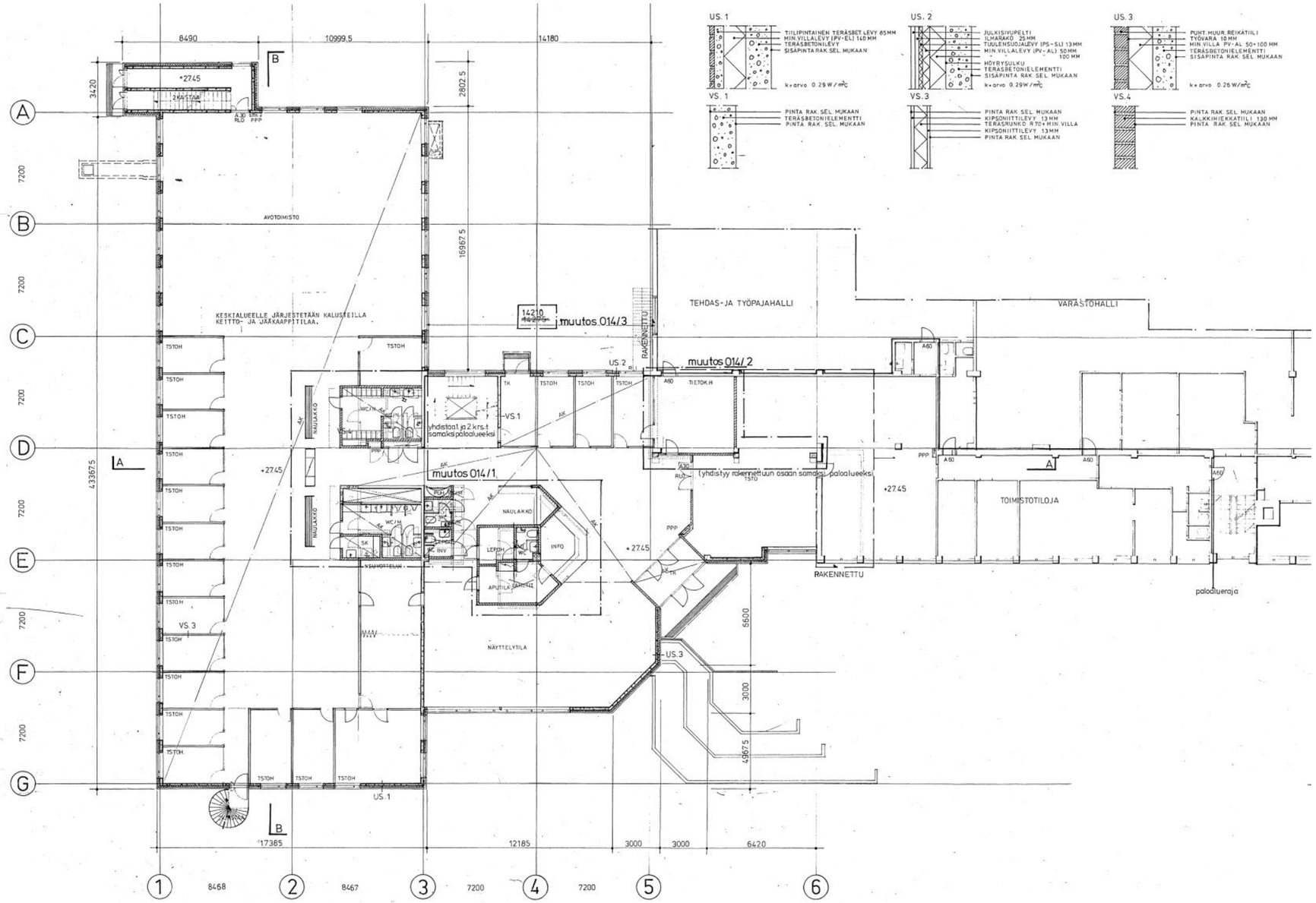
Toimisto, lisärakennus
Pääpiirustus 1982
Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen
AEra_231_791_82_P_007

Rakennuslupa

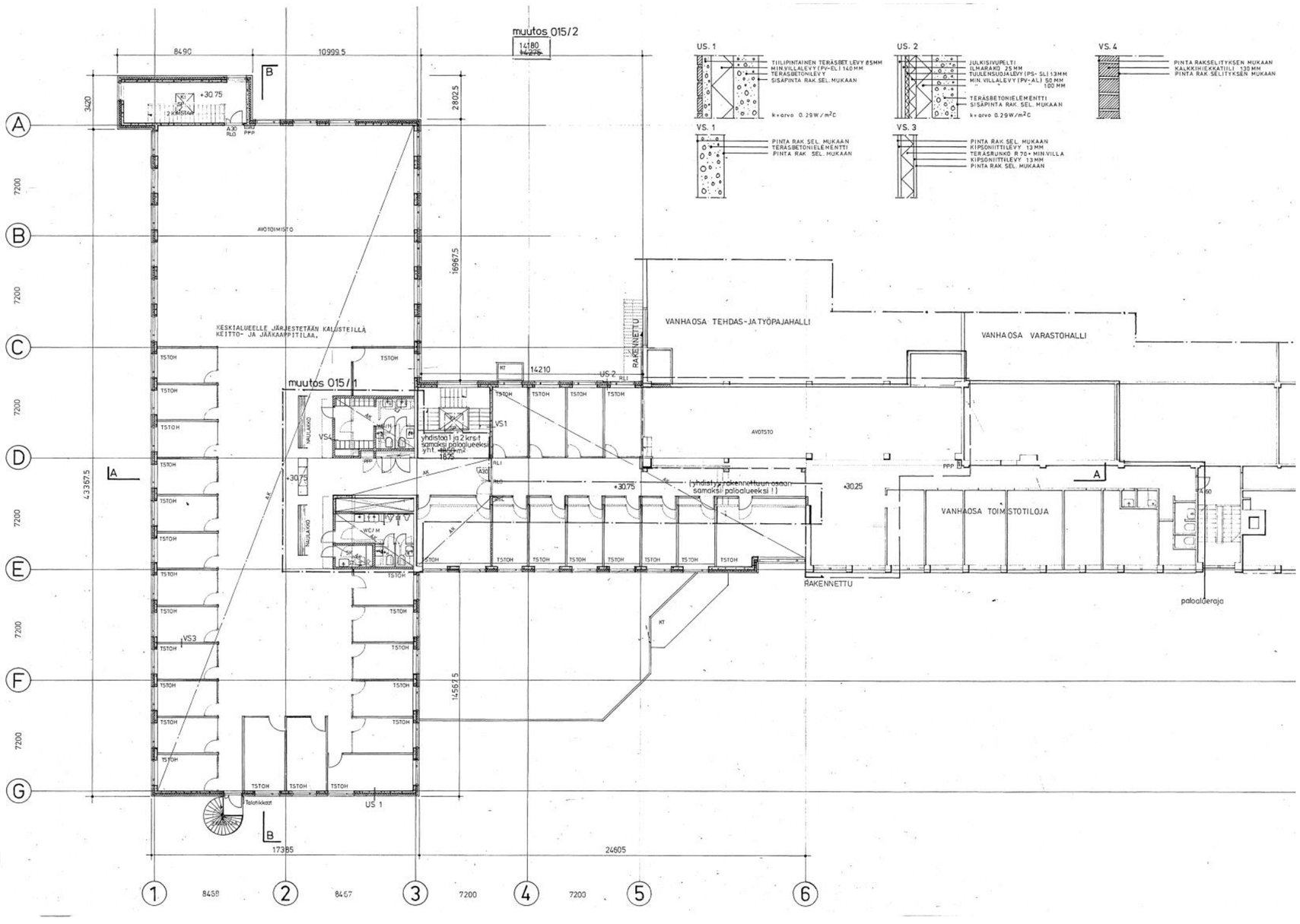
Toimisto, lisärakennus
Pääpiirustus 1982. leikkaus
Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen
AEra_231_791_82_P_003

1982

AEra_231_791_82_P_008

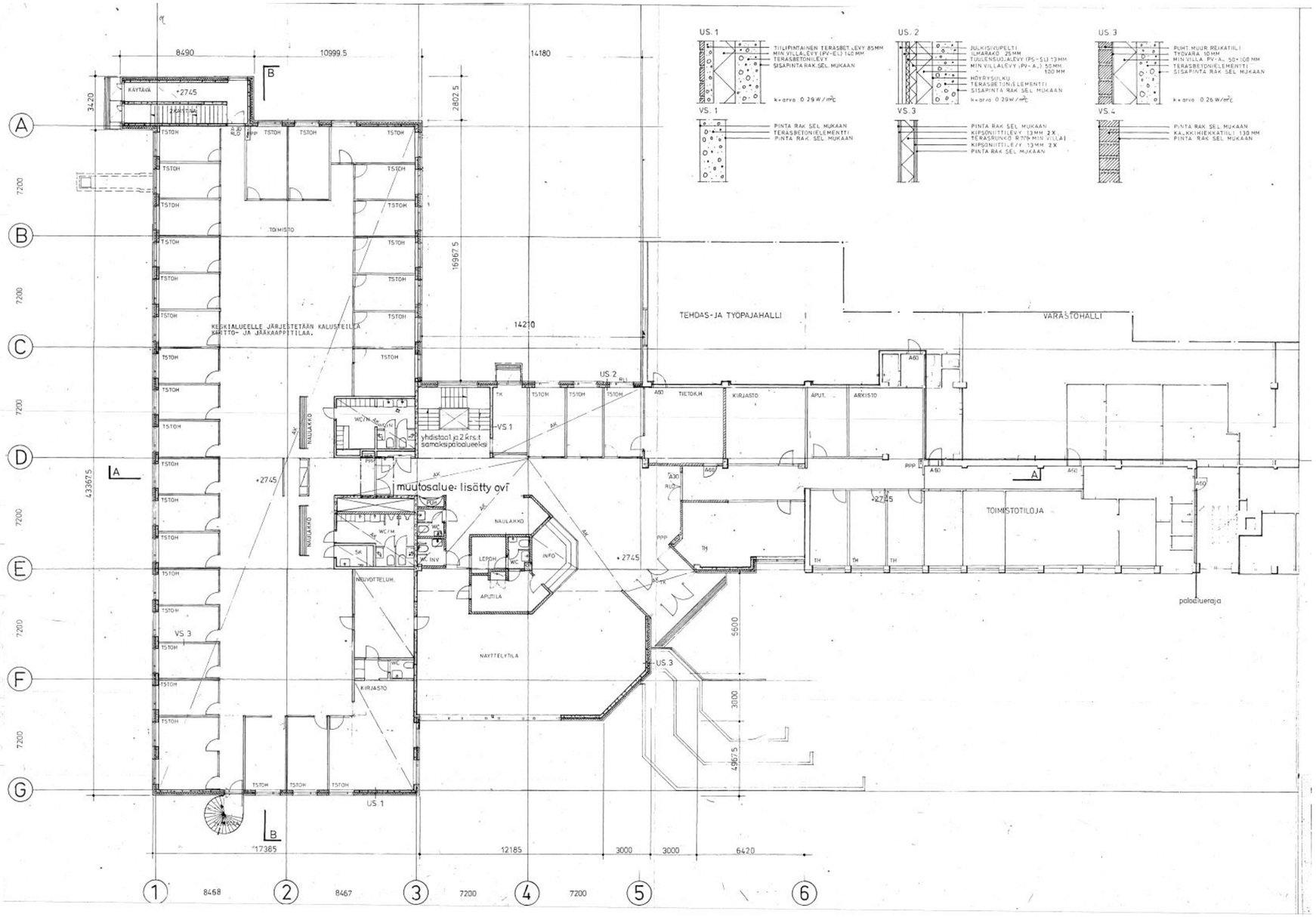
1982

Toimisto, lisärakennus
Pääpiirustus
Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen Oy
AEra_231_791_82_P_009

Rakennuslupa

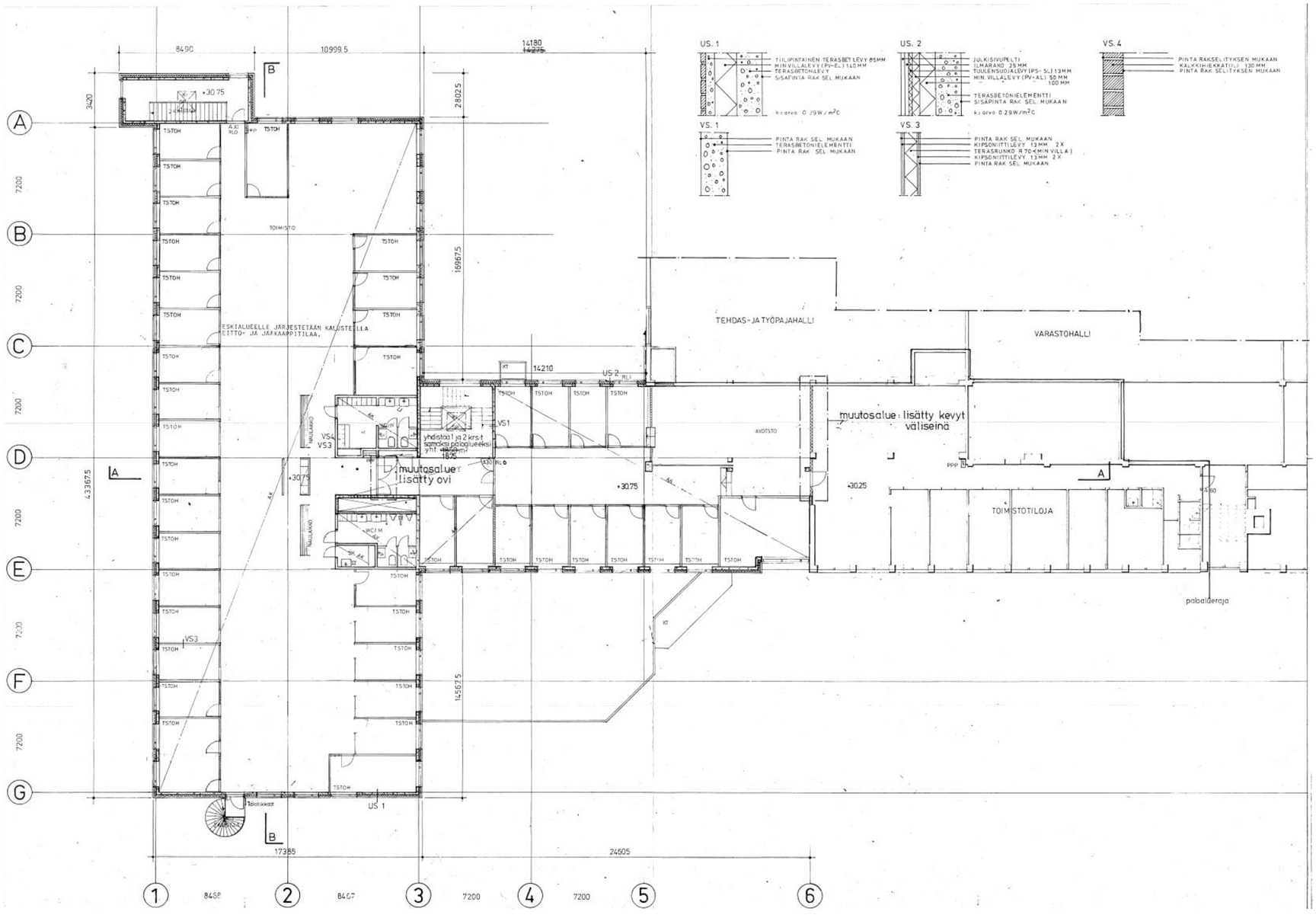
1988
SISÄINEN MUUTOS

Pääpiirustus 1988, sisäisiä muutoksia.
Pääsisäänkäynti ja näyttelytila 1. kerroksessa.

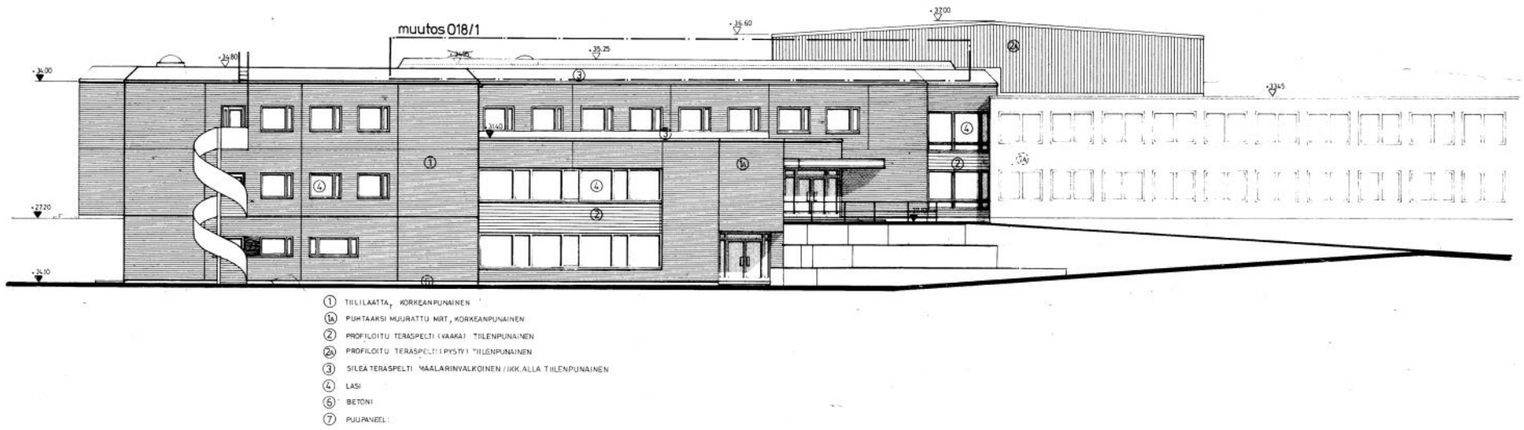
AEra_231_1240_88_P_004

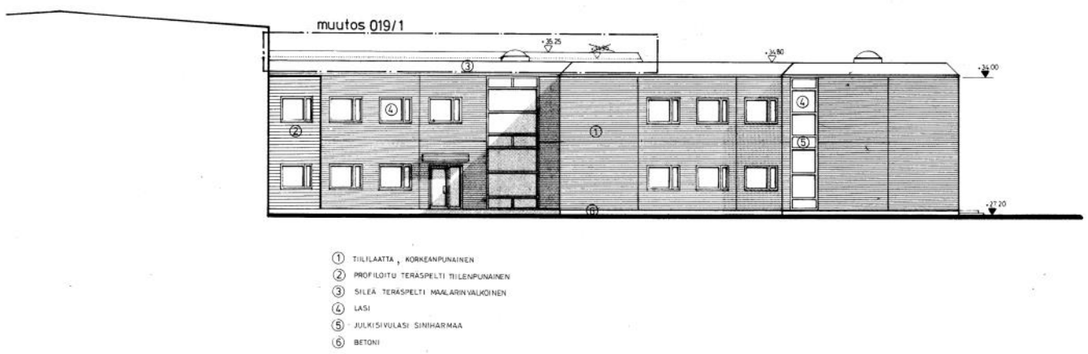
1988

Pääpiirustus 1988, 2. kerroksen muutoksia.
AEra_231_1240_88_P_005

1982

Julkisivut on tehty tiilipintaisista elementeistä. Elementtien eristeenä on 15 sentin villa ja sisemmän betoniseinämän vahvuus on sama 15 cm.

Ikkunat ovat tavanomaisia kolmilasisia puuikkunoita, joissa on myös avattava tuuletusikkuna.

Konttorihuoneiden leveys on 230 cm. Tämä määrittää julkisivun ikkunajaon.

Toimisto, lisärakennus
Pääpiirustus
Arkkitehtitoimisto Toivo Korhonen Oy
AEra_231_791_82_P_004
AEra_231_791_82_P_005

Rakennuslupa

UUDISRAKENNUS-TYÖMAALLA

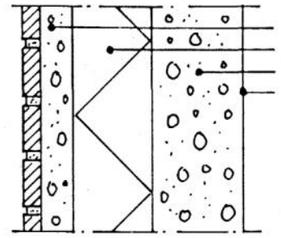
Vuoden vaihtuessa konttorirakennuksemme oli saavuttanut täydet ulkoiset mittansa.

Rakennuksen sisällä tehtiin tuolloin mm. lattiavalua.
Harjakaisten vuoro on 14.1.83.

Auramo Uutisia julkaisi uudisrakennuksen kuvan 1983.

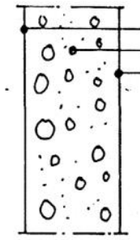
US. 1

TIILIPINTAINEN TERÄSBET. LEVY 85MM
MINVILLALEVY (PV-EL) 140 MM
TERASBETONILEVY
SISAPINTA RAK. SEL. MUKAAN

k = arvo 0.29 W / m²C

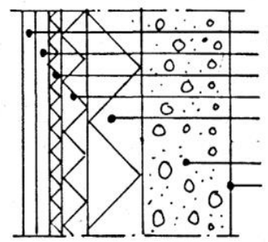
VS. 1

PINTA RAK SEL MUKAAN
TERASBETONIELEMENTTI
PINTA RAK SEL. MUKAAN

US. 2

1M

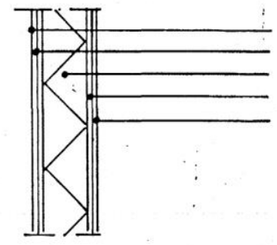

JULKISIVUPELTI
ILMARAKO 25 MM
TUULENSUOJALEVY (PS- SL) 13 MM
MIN. VILLALEVY (PV-AL) 50 MM
" " " 100 MM

TERÄSBETONIELEMENTTI
SISÄPINTA RAK. SEL. MUKAAN

k = arvo 0.29 W/m²C

VS. 3

PINTA RAK. SEL. MUKAAN
KIPSONIITTILEVY 13 MM 2 X
TERÄSRUNKO R 70 + (MIN. VILLA)
KIPSONIITTILEVY 13 MM 2 X
PINTA RAK. SEL. MUKAAN

RAKENNUKSEN NYKYTILANNE

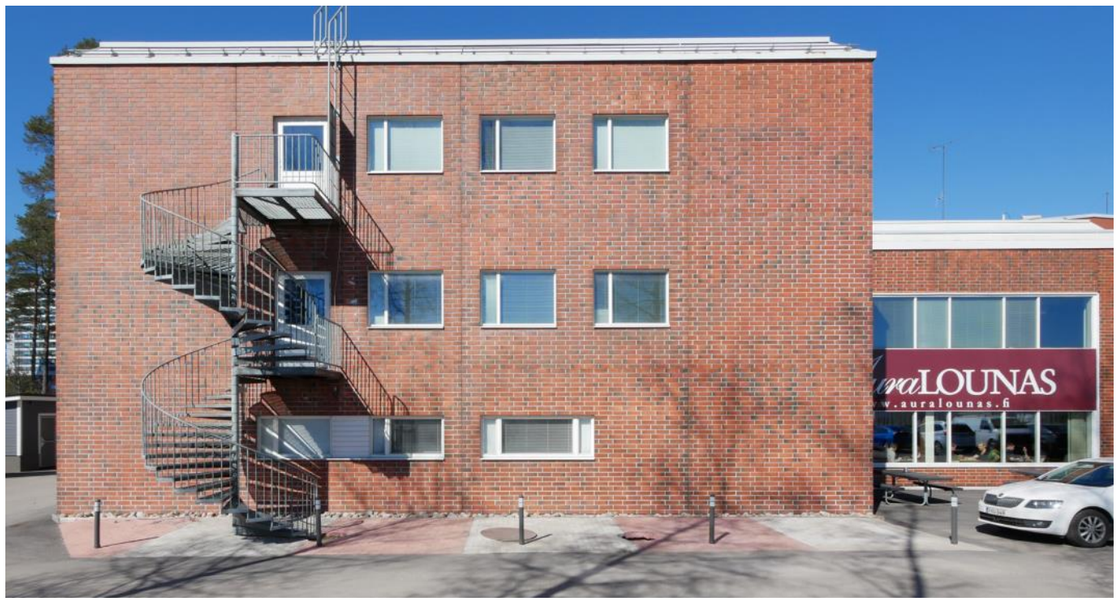

Nykyiset julkisivumateriaalit ovat punatiili, aaltopelti ja betoni. Ikkunat on uusittu. Julkisivu pohjoiseen.

Vanhimman hallirakennuksen vaiheittain toteutettu julkisivu länteen.

AURAMO
AURAMO

LOUNAS
www.auralounas.fi

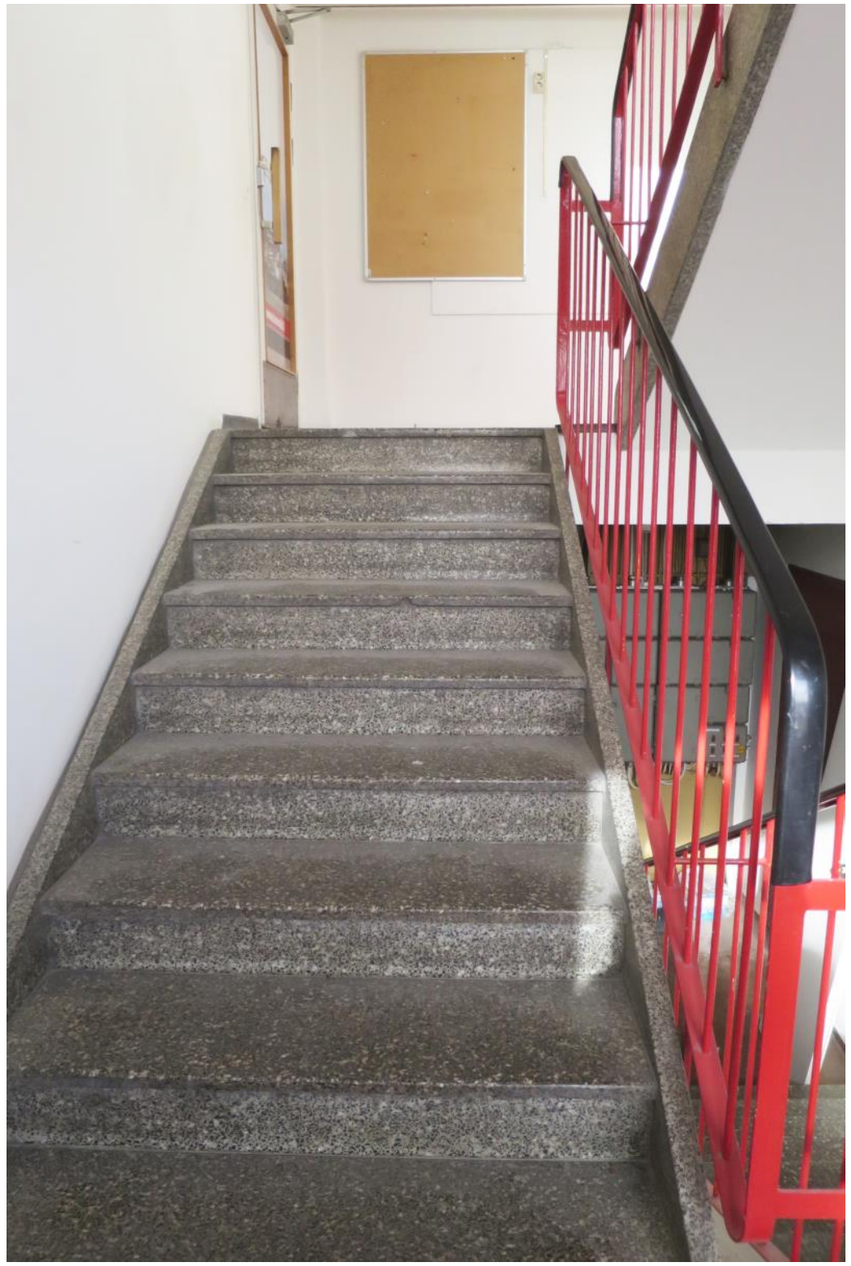

AURAMO

Konepaja– ja toimistorakennuksen julkisivu pohjoiseen, edessä toimisto-osan päädyn vieressä oleva nostoportti.

Toimisto-osan tiilipintainen julkisivu. Ikkunat on uusittu.

Toimisto-osan ikkunat on uusittu. Porras kaiteineen on rakennusajalle tyypillinen, kaksivartinen porras.

Konepajarakennuksen toimisto sijaitsi alun perin toisessa kerroksessa porrashuoneen molemmin puolin. Väliseinät ja väliovet on rakennettu jälkikäteen; avokonttori on jaettu käytävän varrella sijaitseviin huoneisiin. Toimisto on tyhjillään.

Vanhin, sivuikkunoilla varustettu korjaamohalli vuodelta 1963. Vrt. vanha valokuva sivulla 25. Oikealla taustalla hallin nurkkaan rakennettu maalaamo. Yläpohja on osittain liittolaattarakennetta.

Vanhin, sivuikkunoilla varustettu korjaamohalli vuodelta 1963.

Keskimmäinen halliosa, joka rakennettiin kahdessa vaiheessa varastohalliksi.

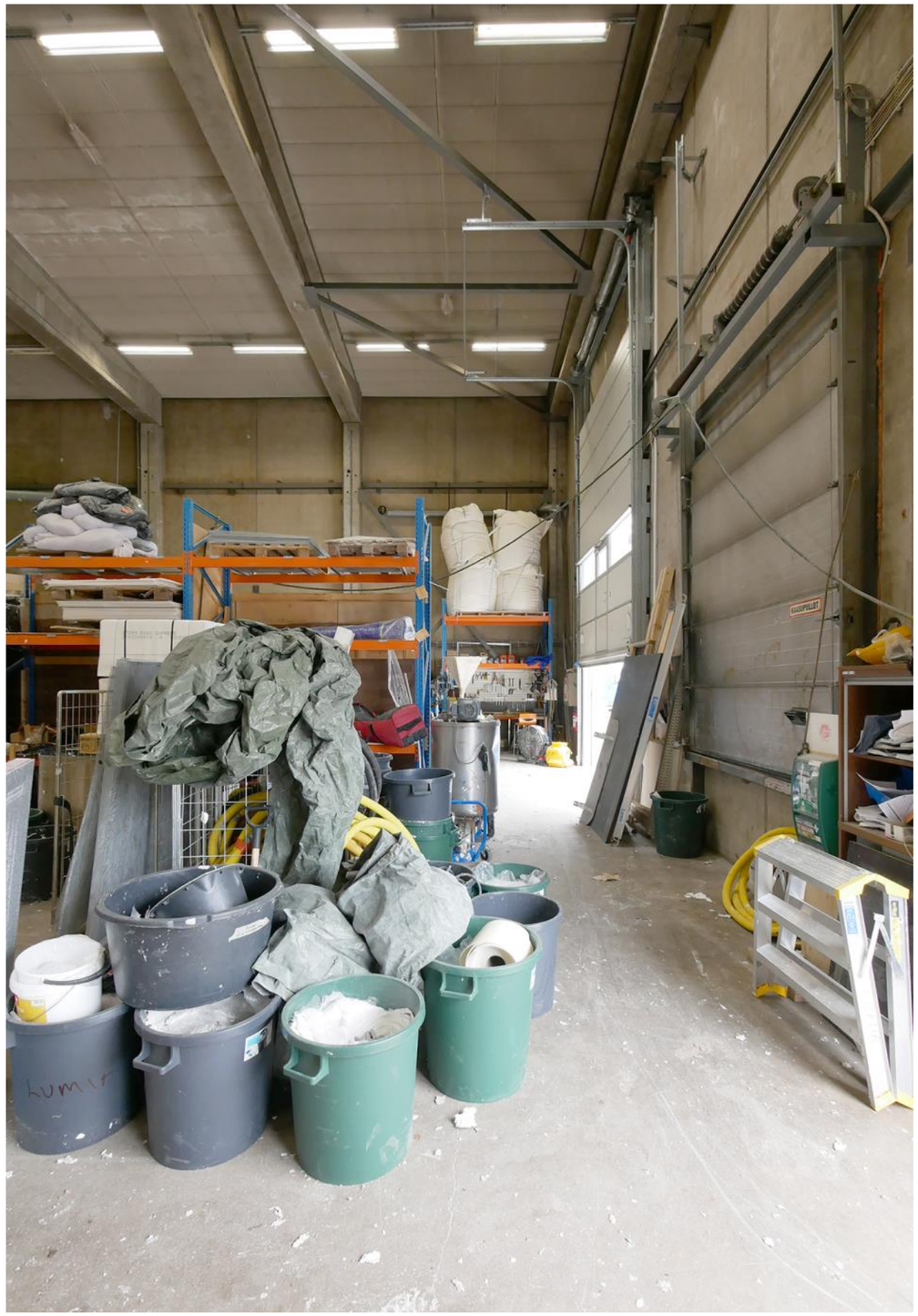

renta
JLG

Eteläisin halli on rakennettu 1975 vanhempien hallien rinnalle. Ulkoseinän betonielementit vasemmalla.

Ulkoseinän betonielementti, jonka ikkuna-aukko on muurattu umpeen.

Hallissa on kattoikkunat ja nostoportit.

Arkkitehtitoimisto Toivo Korhosen suunnittelema toimistorakennus. Julkisivut ovat tiilipintaisia betonielementtejä.

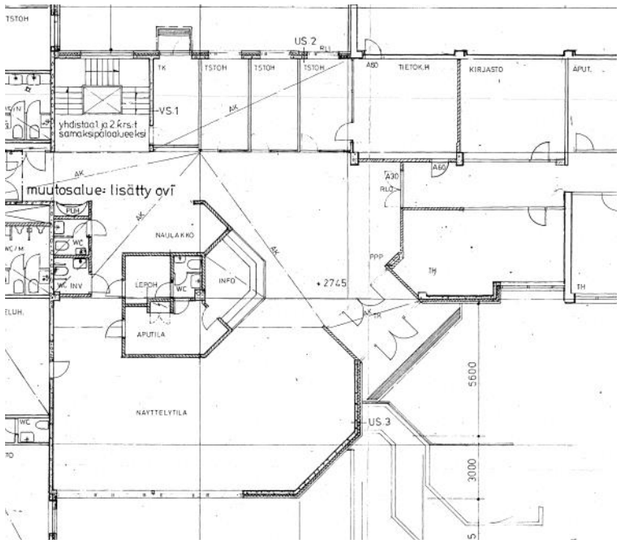

Ruokalassa toimii lounasravintola. Lattia on hyvä esimerkki Auramon betonilattiatekniikasta, jossa betonia on syvähiottu siten, että runkoaine tulee näkyviin.

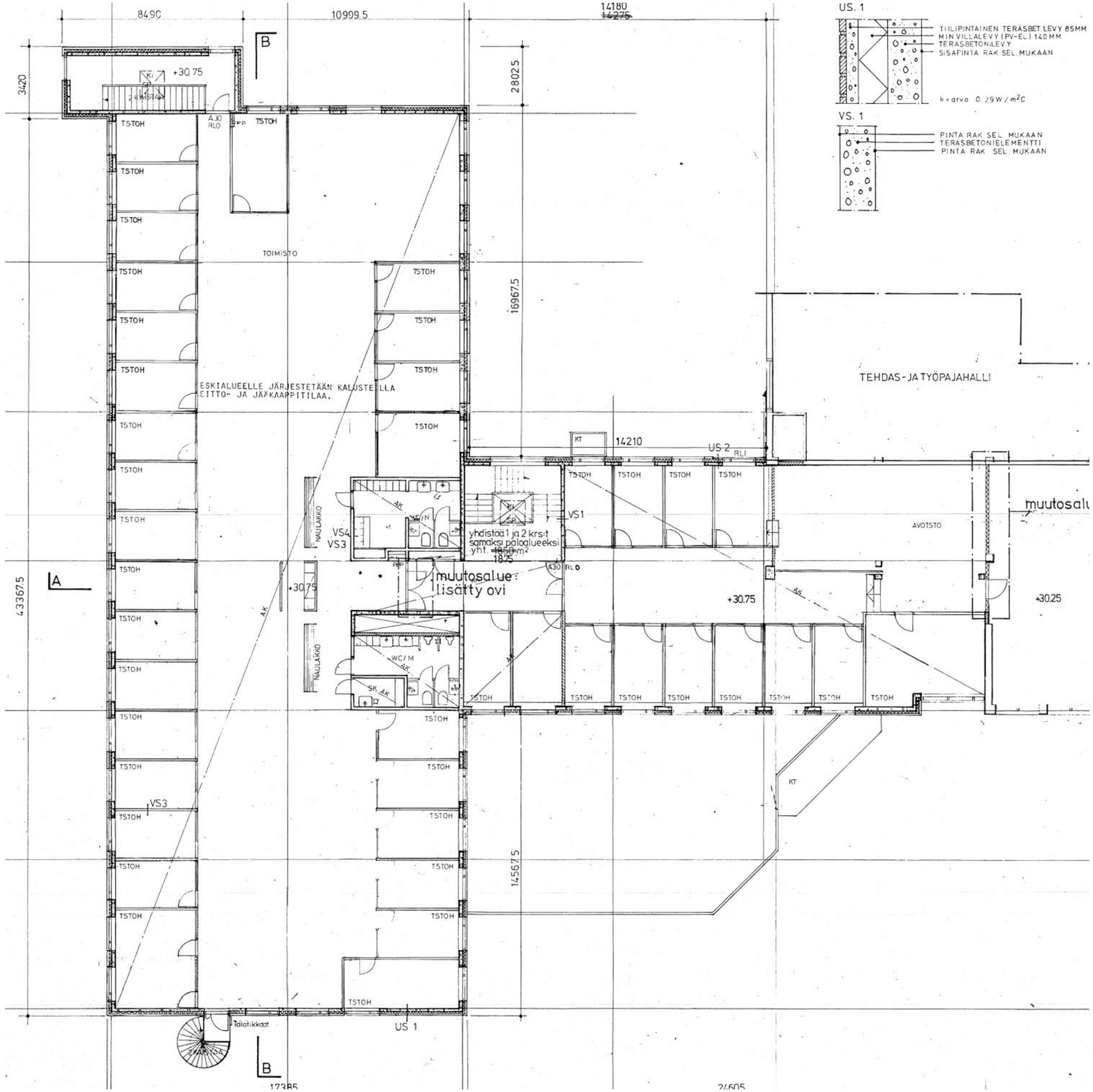

Vuonna 1983 valmistuneen sisääntuloaulan lattia on päällystetty Auramon koneilla leikatuilla laatoilla.

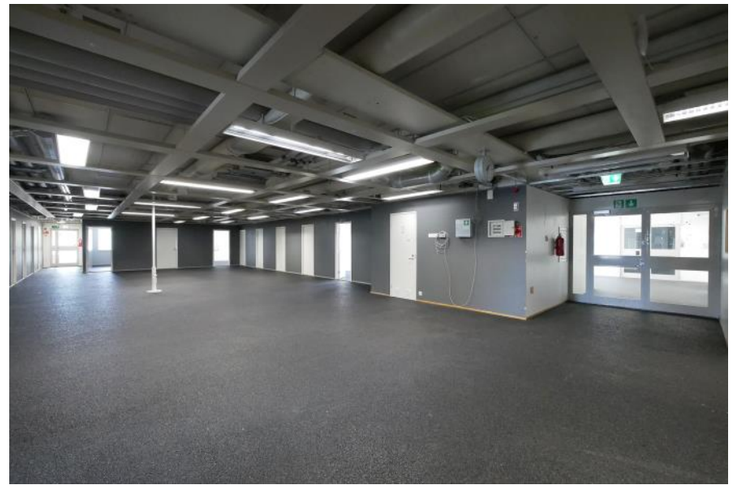

Combikonttoriratkaisu nousi 1980-luvulla toimistosuunnittelun malliksi totuttua kaksoiskäytävämallia nykyaikaisempana toimintaympäristönä. Toimistohuoneet sijoitettiin ulkoseinille ja keskelle jäi melko laaja, joustavilla kalusteratkaisuilla jäsennettävä maisemakonttoritila. Pohjapiirustus, pääpiirustus (tämä versio vuodelta 1988, alkuperäinen suunnitelma 1982)

Toimistosiipeä on kuluneella vuosikymmenellä käytetty turvapaikanhakijoiden majoitustilana. Tilat ovat nykyisellään tyhjillään. Toimistohuoneiden lasiseinät on levytetty umpeen ja lattia on päällystetty mustalla muoviaineisella pinnoitteella.

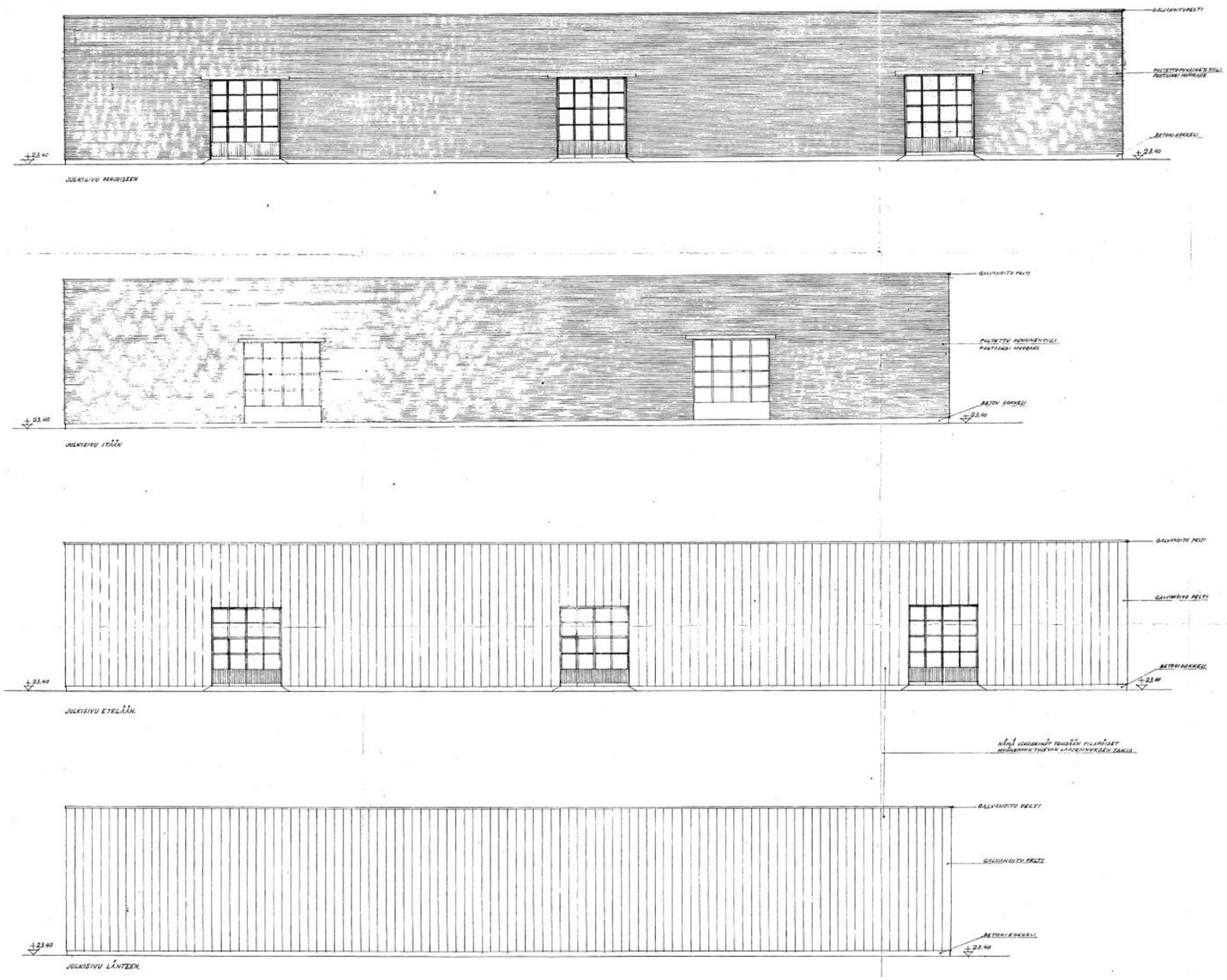

KONEPAJA– JA VARASTORAKENNUKSEN VAIHEET

1969

UUDISRAKENNUS

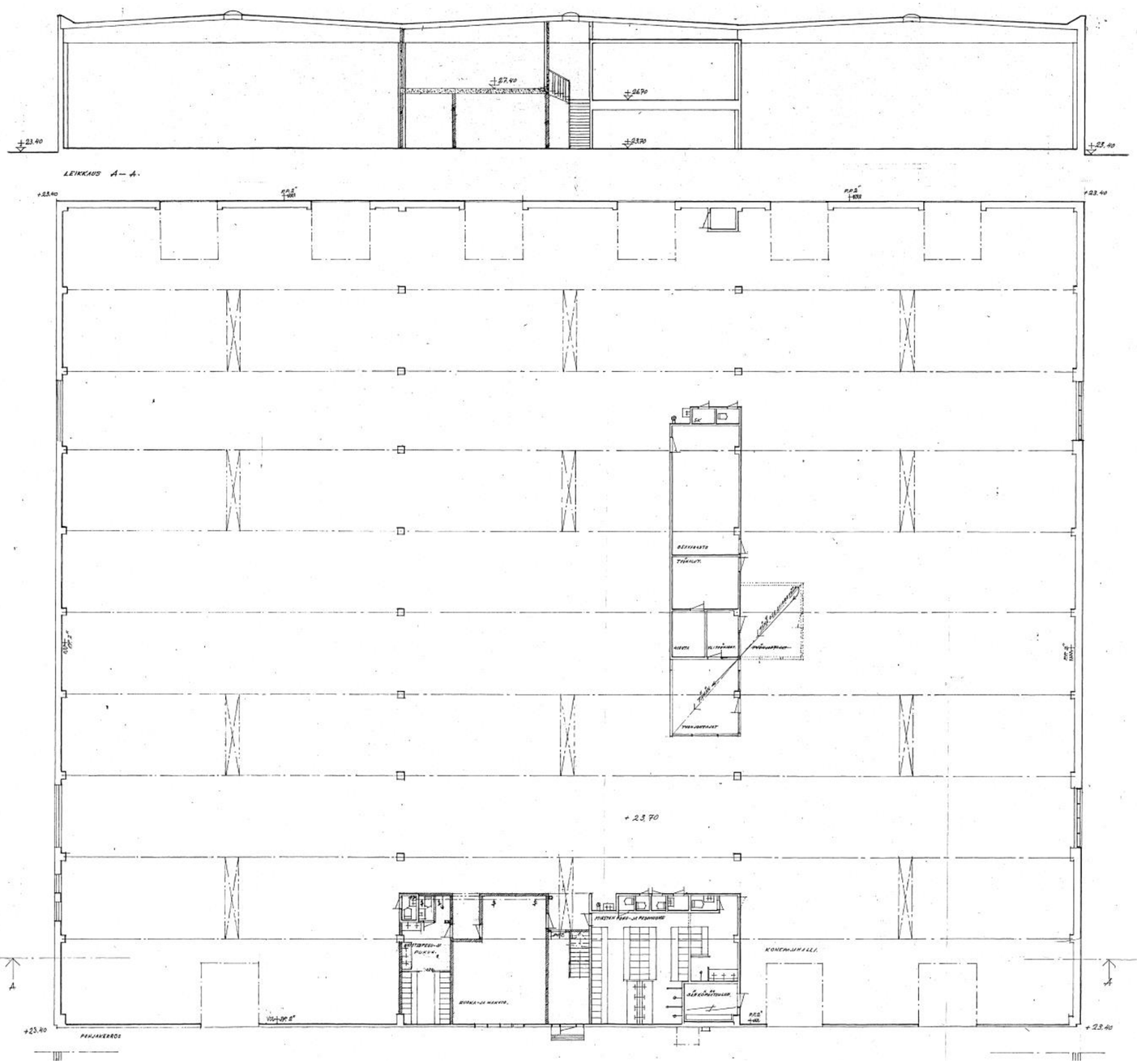
Julkisivut pohjoiseen ja itään:
Betonisokkeli, puhtaaksimuurattu punatiili, räystäs peltiä

Julkisivut etelään ja länteen:
Betonisokkeli, julkisivut galvanoitua peltiä; ulkoseinät tilapäisesti verhottu pellillä myöhemmän laajennuksen takia.

Konepaja– ja varastorakennus, 3000 m2
Pääpiirustus 11.7.1969 , Julkisivut
Suunnittelijat Hannu Auramo ja rkm. Valtteri Teerikangas
AEra_231_681_69_P_006_01_02

Rakennuslupa myönnettiin 14.8.1969
Uudisrakennuksen kerrosala 3000 m2, tilavuus 24 000 m3.

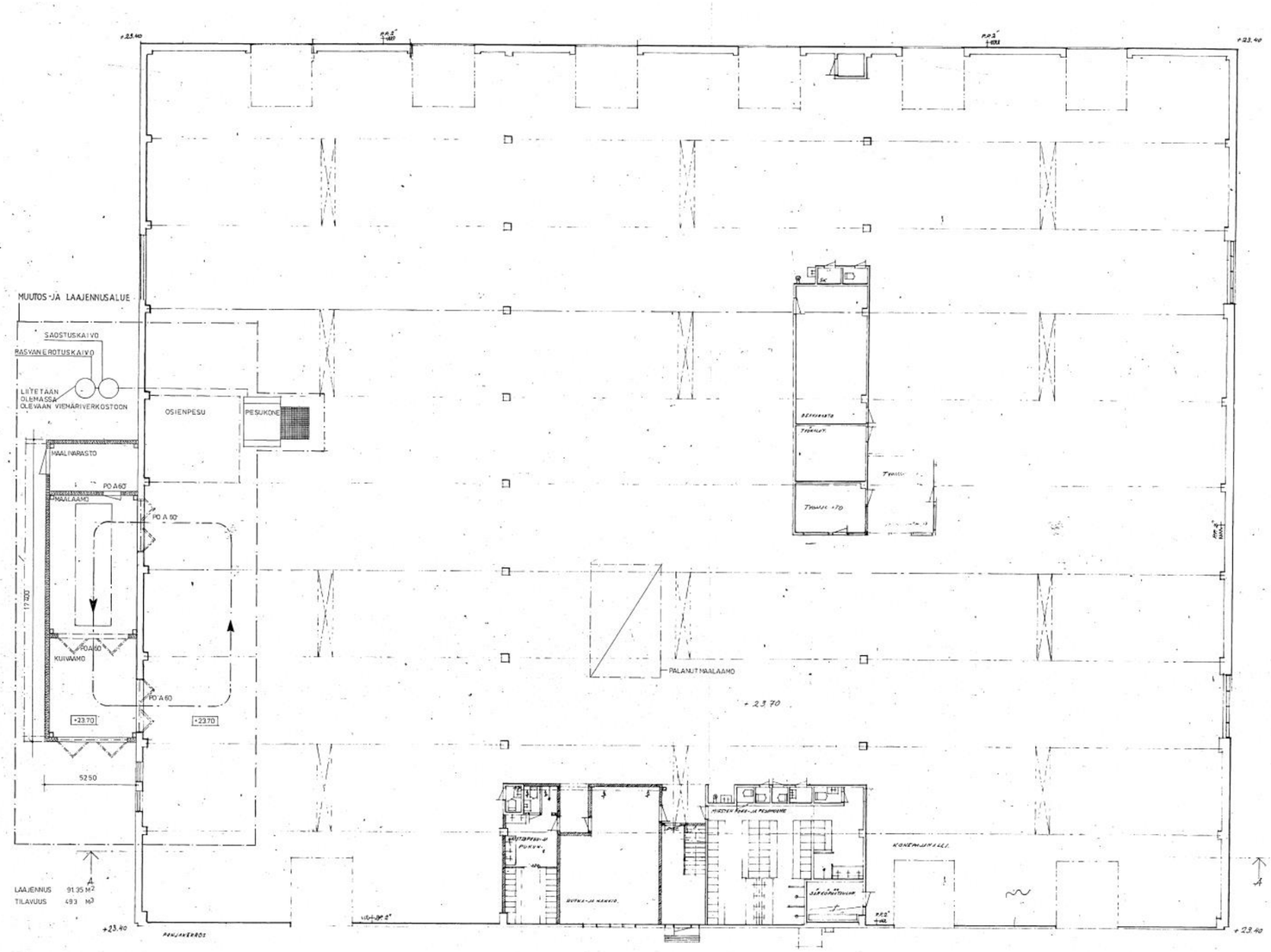
1973

Konepaja– ja varastorakennus
Muutos, pääpiirustus 4.9.1974, Pohja ja leikkaus
Rkm. Valtteri Teerikangas

Rakennuslupa myönnettiin
AEra_231_909_73_P_003_50pros

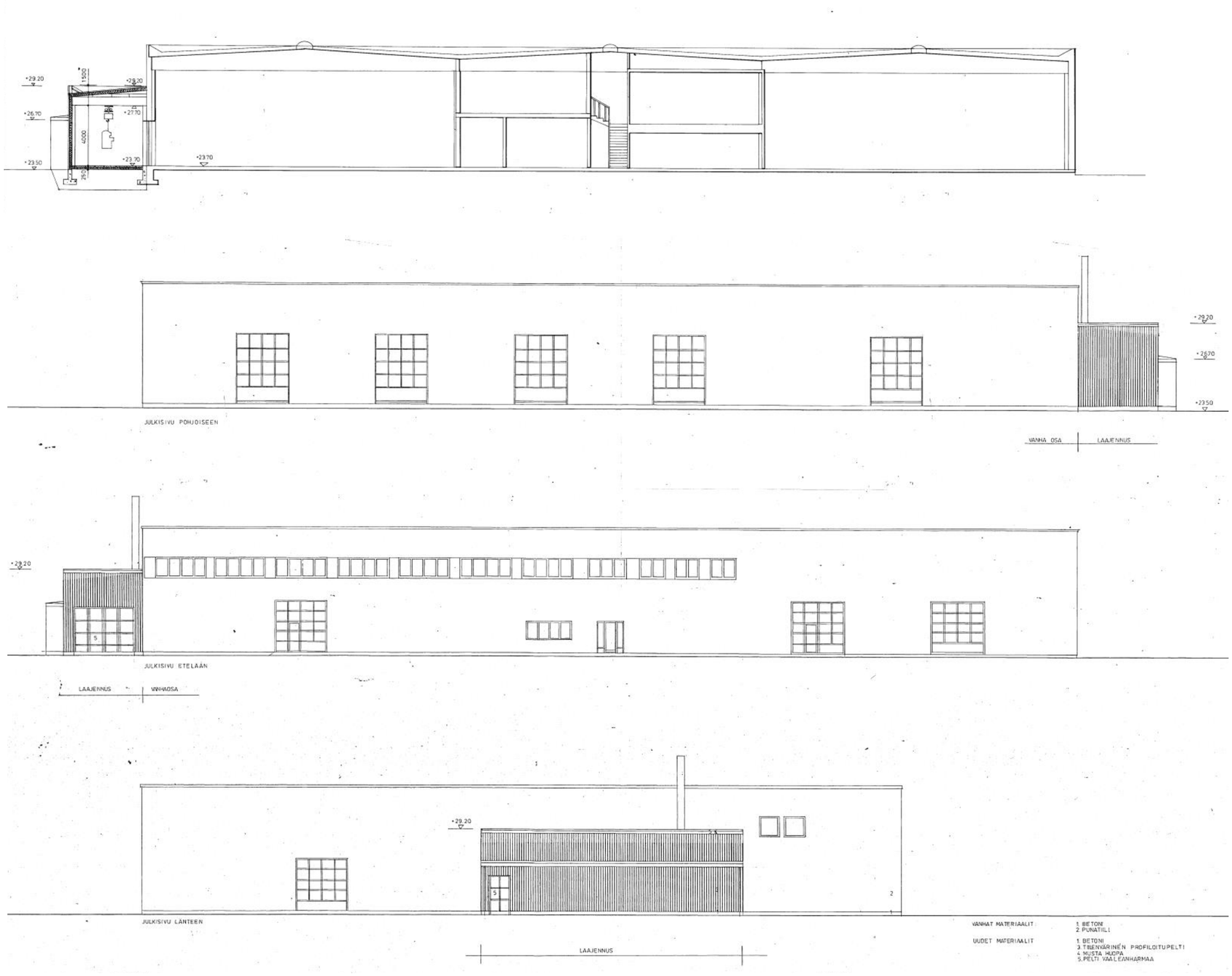
1988
LAAJENNUS

Laajennus, pääpiirustus 7.6.1988
Maalaamo ja kuivaamo, n. 91 m2
PL Toimistot Ky, Pekka Linkola, arkkitehti SAFA
AEra_231_1355_88_P_003

Rakennuslupa 2.8.1988

1988

Laajennus, pääpiirustus 7.6.1988
Maalaamo ja kuivaamo, n. 91 m2
PL Toimistot Ky, Pekka Linkola, arkkitehti SAFA
AEra_231_1355_88_P_004
AEra_231_1355_88_P_005

Rakennuslupa 2.8.1988

RAKENNUKSEN NYKYTILANNE

Julkisivu itään Tammiston kauppatien suuntaan. Portit eivät ole enää käytössä. Julkisivun tiiliverhous on uusittu 2010-luvulla. Julkisivua hallitsee näyttävä logo.

Julkisivu pohjoiseen Äyritielle suuntaan. Seinäaukot on ummistettu aaltopeltiverhouksin. Julkisivun tiiliverhous on uusittu 2010-luvulla.

Rakennuksen koilliskulma, vasemmalla liikuntasauma.

Näkymä Äyritien suunnalta itään. Talotekniikkaa varten rakennettu laajennus oikealla.

Tienpuoleiset julkisivut ovat saaneet edustavan tiilipinnan vastakohtana huoltopihan arkiselle julkisivulle. Eteläsivun aaltopeltiverhous on uusittu.

B2

Teollisuushalli on muutettu salibandytilaksi, kuvassa keskimmäinen halli pilaririveineen.

TONTTIALUEEN MUUT RAKENNUKSET

Vasemmalla vanha lato, oikealla talonmiehen rakennus 1960-luvulta.

AURAMON ALUE JA RAKENNUKSET, VAIHEET JA OMINAISPIIRTEET. YHTEENVETO

Rakentumisen ja käyttöhistorian vaiheet

Hannu Auramon perustaman yrityksen tuotanto– ja toimistorakennukset rakennettiin nykyiselle paikalle Tammiston kauppatien varrelle kahdenkymmenen vuoden kuluessa, vuodesta 1963 vuoteen 1983.

Auramo osti 1962 Helsingin pitäjän kirkonkylän alueelta väljän teollisuustontin, joka sijaitsi ihanteellisella paikalla nykyisen Kehä III:n ja Tuusulantien risteyksessä vain muutaman kilometrin päässä vuotta aikaisemmin avatusta Seutulan lentokentästä. Alusta alkaen Auramolla oli päämääränä keskittää yrityksen kaikki toiminnot saman katon alle.

Ensimmäinen rakennus sijoitettiin alueen kumpareiseen eteläosaan. Ensin rakennettiin noin 1 000 neliömetrin kokoinen teollisuushalli ja 700 neliömetrin kokoinen, osittain kolmikerroksinen toimisto-osa. Vuoden 1964 alkupuolella Vantaan tontille muuttivat ensimmäisenä trukkien huoltokorjaamo, hydrauliikkaosasto, suunnittelukonttori, varaosavarasto ja konepaja.

Pohjoisen hallirakennuksen rakentaminen käynnistyi kesällä 1969. Keväällä 1970 valmistuneet 3 000 neliötä teollisuustilaa tarjosivat lisätilaa hydrauliikkatuotannolle, kokoonpanolle sekä varastoille. Myös Saviolla pitkään työskennellyt Vir-Han konepaja siirtyi nyt saman katon alle muun tuotannon kanssa .

Pääkonttori toimi Helsingin keskustassa Aleksanterinkadun varrella siihen saakka, kunnes uusi toimistosiipi valmistui ensimmäisen konepajarakennuksen eteläpuolelle 1983.

Auramon tuotanto-, varasto– ja toimistotilat ovat nykyisin käytössä eri yhtiöille vuokrattuina toimitiloina ja liikuntatiloina.

Alueen ominaispiirteet

Auramon kiinteistö koostuu eteläisestä ja pohjoisesta tontista. Kiinteistö rajautuu etelässä Kehä III:een, idässä Tammiston kauppatiehen ja pohjoisessa Äyritiehen. Tonttialue on eteläosaltaan loivaa rinnemaastoa, jossa on vielä jäänteitä typistyneestä metsäpuustosta ja aiemmista suojaistutuksista. Etäälle tontin rajalta sijoitettujen hallirakennusten liikennejärjestelyt on aikoinaan sovitettu maastoon pengerryksin. Alueen koillisosassa on hallirakennuksen itäpuolella laaja, paljas asfalttikenttä autotolppineen. Kiinteistön länsiosassa kasvaa mm. mäntyjä, jotka luovat Auramon rakennusryhmälle maisemallisen kehyksen.

Teollisuusrakennusten kiinteistönä Auramon alue on kuulunut kaavalliseen teollisuusaluekokonaisuuteen, joka on vähitellen muuttumassa. Rakennukset sijaitsevat näkyvällä paikalla liikennemaisemassa Kehä III:n ja Tammiston kauppatien risteyksen kohdalla. Molempien rakennusten itäiseen julkisivuun kiinnitetty suurikokoinen valkoinen nimikyltti, taustanaan punatiilijulkisivu, korostaa niiden yhteenkuuluvuutta ja rakennuskokonaisuuden identiteettiä.

Rakennusten ominaispiirteet

Eteläinen teollisuus– , varasto– ja toimistorakennus koostuu kolmesta erilaisesta osasta. Vanhimman osan näkyvin julkisivuaihe on tiilipintainen, tasakattoinen toimisto-osa, jonka ikkunat muodostavat tasaisen, horisontaalisen nauhan kahdessa kerroksessa. Toimisto-osan takana kohoaa kolme rinnakkaista, betonipilarirunkoista hallia, joiden loivaa satulakattoa kannattavat teräsbetonipalkit. Toisin kuin toimisto-osassa, julkisivumateriaalit ovat pääosin betonielementtejä , lisäksi pohjoissivulla on tiilipintaa ja aaltopeltiä. Vanhemman rakennuksen eteläsivuun kiinnittyy 1983 valmistunut, kaksikerroksinen toimistosiipi, joka on varustettu maanpäällisellä kellarilla.1980-luvullla rakennettu toimisto-osa edustaa aikansa uudenlaista combi-konttoriratkaisua.

Vanhan ja uuden toimisto-osan liitoskohdassa on viistokulmainen, matalampi sisäänkäyntiosa. Toimistosiiven ulkoseinä koostuu kantavista, tiilipintaisista betonielementeistä. Pienehköjen, erillisten ikkuna-aukkojen sijoitus julkisivussa on määräytynyt huonejaon mukaan. Etelä– ja itäsivulla, osittain pohjoissivullakin käytetty lämpimän sävyinen punatiili luo kokonaisuuteen yhtenäisen leiman.

Pohjoinen, suorakaiteen muotoinen, mittasuhteiltaan leveä ja matala hallirakennus vuodelta 1970 edustaa aikansa lähes ikkunatonta teollisuushallityyppiä, jonka suuret, sittemmin ummistetut nostoportit ovat samalla olleet julkisivuun harvakseen sijoitettuja valo-aukkoja. Julkisivun juoksulimitetty punatiilimuuraus jatkuu yhtenäisenä kolmella ulospäin näkyvällä sivulla, mikä korostaa selkeää, kappalemaista rakennushahmoa.

Arvotus aiempien teollisen rakennusperinnön inventointien mukaan

Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa todetaan, että 1964 valmistunut tuotanto– ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on paikallisesti arvokas, luokitustunnus R1. 1970 valmistunut hallirakennus (pysyvä numero 3616) on paikallisesti arvokas, luokitustunnus R2. (kirsti.vantaa.fi)

Inventointiraportissa *Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979* Auramon alue on arvotettu luokkaan A 1. Raportissa mainitaan seuraavat rakennukset:

* konttori, suunn. Hannu Auramo 1964 (Valimotie 22) (MS. Huom 2019, kysymys oli tuotantolaitoksen konttorista, ei siis pääkonttorista)
* teollinen tuotantorakennus, suunn. Hannu Auramo 1970 (konepaja Valimotie 24)
* toimistorakennus (vanha omakotitalo?) 1964 (Valimotie 22)

”Kohteessa on kaksi kookasta punatiilistä rakennusta. Vanhempi on yhtiön pääkonttori ja sisältää insinööritoimiston tilat ”. (huomautus 2019: kysymys oli konepajan ja varaston konttorista, ei pääkonttorista. Pääkonttori muutti Aleksanterinkadulta uuteen toimistosiipeen 1983). ”Uudemmassa toimii suuri konepaja, joka valmistaa trukkipihtejä paperiteollisuuden tarpeisiin.”

”Päärakennuksen matalahko, jämäkkä punatiilimassa kertoo 1960-luvun loistoajoista, jolloin tehtaat ja yritysten toimitalot vielä rakennettiin hyvällä maulla ja korkeatasoisia materiaaleja käyttäen. Talon ulkoasu mahtavine logoineen ilmentää yhtiön vakavaraisuutta. Raikkautta antavat valkoiseksi maalatut ikkunat. Konepajarakennus noudattaa konttoritalon ilmettä.

Yrityksen perustaja teollisuusneuvos Hannu Auramo oli innovatiivinen rakennusinsinööri: hän kunnostautui puun, tiilen ja betonin tuotekehittelyn sekä kuljetustekniikan ja materiaalikäsittelyn aloilla. Hieman ennen kuolemaansa vuonna 1990 hän perusti nimeään kantavan säätiön, joka tukee materiaalinkulun menetelmien ja laitteistojen kehitystyötä.
Auramo Oy on yrityskaupan seurauksena nykyisin osa kansainvälistä Bolzoni-Auramo-Groupia. Konttoria on laajennettu 1983 Kehä III:lle päin arkkitehti Toivo Korhosen piirustuksin. ”
(Eskola 2006, 58)
Inventointiraportin johdannossa annetaan ymmärtää, että inventoinnin johtopäätökset eivät välttämättä perustu laajoihin selvitykseen. Eskolan mukaan tulee muistaa että kyseessä on pintapuolinen massainventointi ja että kohteiden suojeltavuutta pohdittaessa vaaditaan tapauskohtainen, tarkempi tutkimus. (Eskola 2006, 8).

Eskolan mainitsema tarkempi tutkimus tarkoittaa nykykäytännön mukaan yleensä kohteesta laadittavaa rakennushistorian selvitystä.

VERTAILUKOHTEET

Metsien ja peltojen ympäröivät teollisuuslaitokset Veromiehen alueella vuonna 1974. Kuva Studio B. Möller Ky, Vantaan kaupunginmuseo. Vasemmalla Auramon v. 1964 valmistunut konepaja– ja korjaamorakennus, oikealla v. 1970 valmistunut konepaja. Kuvan oikeassa alakulmassa Rotator Oy, nykyinen Lassila & Tikanoja Oy; Auramon takana Kodak Oy. Taustalla näkyvät Huberin tunnusomaiset, kaarikattoiset tehdashallit.

Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979 -raportissa (Eskola 2006) nostetaan esiin runsaasti erityyppisiä 1960-1970-luvun teollisuuskohteita. Selvitys on ns. sektori-inventointi, joka tarjoaa lähtökohdat Vantaan ja Veromiehen alueen samanaikaisten teollisuuskohteiden vertailevaan tarkasteluun.

Eskola korostaa teollisuusrakennusten identiteettiä luovaa merkitystä, mikä koskee niin merkkikohteita kuin vaatimattomampiakin esimerkkejä. Usein teollisiin kohteisiin liittyy mielenkiintoista käyttöhistoriaa, joskus ne muodostuvat maisemassa maamerkeiksi jo pelkän kokonsa ansiosta, muutamat ovat Tikkurilan ja Fazerin tehtaiden tapaan luoneet ympärilleen kokonaisia yhdyskuntia.

Teollisuuskohteisiin kuuluu usein monia aikakerrostumia sekä toimintoja. Eskola nostaa muutospaineet erääksi tyypilliseksi teollisuuskohteiden ominaisuudeksi. Monet toimijat ovat nimenomaisesti hakeneet Vantaalta joustavia, laajenemisen mahdollistavia rakennuspaikkoja. Juuri lentokentän ympäristöön ja sitä palvelevien väylien varrelle kohdistuu tehostuvan maankäytön vaatimuksia, mitä Eskola pitää haastavana teollisen rakennusperinnön säilymisen kannalta.

Inventoinnissa kuvailluista kohteista osa on ehditty purkaa, esimerkiksi Veromiehessä sijainnut Eero Virkkusen suunnittelema linjakas, ent. Lampukkaan talo vuodelta 1964. Viertolassa sijainnut, Risto-Veikko Luukkosen ja Aarne Hytösen suunnittelema ”Saippuatehdas” on myös purettu.

Vantaalla on toistaiseksi säilynyt melko runsaasti 1960-luvun teollisuusrakennuksia. Tässä esitettävät vertailukohteet on kaikki luokiteltu A1-luokan kohteiksi em. selvityksessä. Auramon rakennushistoriaselvityksen yhteydessä ei ole paneuduttu vertailukohteiden historiaan syvällisesti, vaan kohteiden tarkastelu perustuu helposti saataviin tietoihin.

Monille vertailukohteille näyttää olevan yhteistä, että ne edustavat ns. hallitehdasratkaisua, jossa tuotantoprosessi on sijoitettu pääasiassa yhteen kerrokseen laajoihin, suorakulmaisin halleihin, joiden kantavien rakenteiden aiheuttamia rajoituksia on pyritty minimoimaan. Väljät tontit löytyivät alueilta, joiden kaavallinen tilanne ei asettanut merkittäviä rajoituksia matalalle, väljälle rakentamistavalle. Tätä 1960-luvulla vakiintunutta rakennustapaa on käsitelty mm. betonirakentamisen historian yhteydessä: ”Uudet teollisuuslaitokset pyrittiin siirtämään pois kaupunkien keskustoista väljemmille, usein sorapohjaisille maa-alueille. Tällöin yksikerroksinen kevytrakenteinen teollisuushalli oli, paitsi taloudelli-

sesti edullinen, myös tuotantoystävällinen.” (Soini 1991, 185). Juuri tällaisten tuotanto– ja varastohallien tavaransiirron järjestäminen trukkien avulla oli Hannu Auramon erikoisalaa. Toinen erikoisala olivat kestävät betonilattiat.

Vantaan kaupungin historiassa todetaan, että Vantaalle sijoittuneet tehtaat ovat silmiinpistävästi toistensa näköisiä ”littanoita, ison pinta-alan peittäviä suorakulmioita. Arkkitehtuurin saneli tarkoituksenmukaisuus.” Rakennuksissa oli Vantaalla Helsinkiin nähden väljyyttä ja seinien ulkopuolella avautui käyttämätöntä maa-aluetta. Yritykset pitivät ensisijaisena tontin edellytykset laajentamiselle. (Ahtiainen Tervonen 2002, 347).

Rakennusten toinen yhteinen piirre on, että toisin kuin 1900-luvun alkuvuosien tunnusomaiset tehdasrakennukset, jotka varustettiin suurilla ikkunoilla ja kattoikkunoilla (”päivänvalotehdas”), 1960– ja 1970-luvun hallirakennukset ovat julkisivuiltaan yleensä melko umpinaiset. Valoaukot on sijoitettu harvakseen ja päivänvalolla oli merkitystä lähinnä toimistosiivissä. Auramon teollisuushallit edustavat juuri tätä ratkaisumallia.

1960-luvulla rakennusmenetelmät teollistuivat voimakkaasti. Perinteinen tiilirakentaminen oli teollisuudessa todettu liian kalliiksi, vaikka vielä jälleenrakennuskaudella oli noussut suuria, pääosin tiilestä rakennettuja tehtaita. Puhtaaksimuurattu tai rapattu tiili ei enää ollut julkisivumateriaalinakaan ensisijainen, vaan vaihtoehtoja oli tarjolla runsaasti: betonipintaiset elementit, aaltopeltiverhoukset, mineriittilevyt, klinkkerilaatat, kevytbetoniharkot jne. Tehdasrakennusten kattorakenteina kilpailivat betoni, puu ja teräs tasapäisesti, kunnes 1970-luvulla esijännitetyt elementtipalkit tulivat yleisimmin markkinoille. (Soini 1991, 185).

Teollisen rakennusperinnön selvityksessä todettiin 2006, että Vantaan parhaita ja edustavimpia kohteita 1960– ja 1970-luvulta ovat Auramon rakennusten lisäksi mm. Sarlin Oy Kaivokselassa, entiset Huberin hallit, Auramo Oy:n 1960-luvun rakennukset ja A&W Konekulman (sittemmin purettu) rakennus Veromiehessä, Sanomala Martinlaaksossa, Tikkurila Oy:n Monicolor-tehdas sekä Fazerilan ja Valion rakennukset Vaaralassa ja Fazerin voimalaitos osana Fazerin laitoksia. Näitä tarkastellaan lyhyesti tässä yhteydessä.

Sarlin Oy Kaivokselassa

Sarlin Oy:n pääkonttori ja nykyinen tuotantorakennus on kumpikin rakennettu 1965. Jälkimmäiseen on tehty useita laajennuksia eikä vanhinta osaa ole enää näkyvissä. Arkkitehti Kaj Englundin suunnitteleman pääkonttorin

Ylempi kuva: Huberin Oy:n tunnusomaiset, kaarevakattoiset teollisuushallit Veromiehessä. Viistokuva kartta.vantaa.fi

Alempi kuva, lähde: muistaakseni.blogspot.com

Ylempi kuva: Sarlin Oy:n tiivis rakennustyhmä sijaitsee Kaivokselan suojeltujen kerrostalojen naapurissa. Viistokuva kartta.vantaa.fi

Alempi kuva: Sarlin Oy:n toimistotalo Kaivokselassa. Kuva hilkos.fi

julkisivut ovat tummahkoa punatiiltä. Sen pitkää kaksikerroksista massaa komistaa piippu sekä kookas logo, joka muistuttaa saman ikäisen Auramon logoa. Kyseessä on suunnittelijansa myöhäiskauden työ, korkeatasoinen, selkeä, asiallinen. (Eskola 2006)

Huber Oy:n rakennukset Veromiehessä
Oy Huber Ab muutti maalaiskuntaan Helsingistä 1960-luvun puolivälissä. Kahdella vierekkäisellä tontilla on yhteensä kolme kookasta, arkkitehti Kurst Simbergiin suunnittelemaa kaarikattoista hallia. Arkkitehtuuriltaan hallit ovat poikkeuksellisia, niissä on selkeä teema ja sen varmaotteinen toteutus. Ylävalon antavat ilmavat betonikaaret tekevät sisätilasta juhlallisen. Kaarikattojen rivistöt ovat myös maisemallisesti vaikuttavat. Pohjoisin halleista on ollut alun perin Huberin konepajaja kaksi eteläisempää hallia on alusta lähtien ollut varastotilaa. Eskola 2006)

Wihurin alue
Laivanvarustajana menestynyt Antti Wihuri alkoi investoida autoteollisuuteen 1940-luvun lopulta alkaen. Hänen ostamiaan yrityksiä oli mm. linja-autoja valmistava Oy Autokoriteollisuus Ab , joka oli sijoittunut Tuusulantien varteen. Wihuri rakennutti 1954 firmalle toimitalon Kiitoradantie 6:een vanhempien punatiilirakennusten eteen. Autola Oy:n yhteyteen Wihuri perusti Caterpillar-maansiirtokoneita maahan tuovan yrityksen Oy Witraktor Ab, jolle hän hankki tilavan tontin Autokoriteollisuuden tontin vierestä. Witraktorin toimitalo valmistui 1958. Näin kaikki autoteollisuutta harjoittavat Wihuri-yritykset koottiin lentoasemalle vievän tien varteen Helsingin maalaiskuntaan 1950-luvun aikana.

Wihurin alueella on valtakunnallista merkittävyyttä 1900-luvun huomattavimpiin kuuluvan kotimaisen yrityksen historiassa. Kaksi pitkää, villiviinien peittämää punatiilistä tehdasrakennusta on jo 1950-luvulta alkaen toiminut maamerkkinä matkalla lentokentälle. Ne muodostavat portin Wihurin alueelle, jossa on joukko eri-ikäisiä rakennuksia. Pohjoisen tehdasrakennuksen yhteydessä on säilynyt kaksi muuta 1950-luvun punatiilirakennusta. (Eskola 2006)

Fazerin alue
Fazer on suurimpia ja merkityksellisimpiä tehtaita Vantaalla ja on synnyttänyt liepeilleen neitseelliseen maastoon kokonaisen kaupunginosan. Tehtaan sosiaalinen ja ympäristöllinen vaikutus on aina ollut huomattava. Arkkitehti Kurt Simbergin ja arkkitehti Göran Malmströmin suunnittelemista rakennuksista huomio kiinnittyy sisääntuloon ja konttorisiipeen sen vieressä. Tuotantosiipien ilme on muuttunut, kun niiden ikkunat on peitetty peltikasetein. Muuten laitoksen vanha kolmisiipinen ydin onkin säilynyt kutakuinkin alkuperäisessä asussaan. Sisätiloissa on jäljellä 1950- ja 60-luvun näyttäviä yksityiskohtia ja materiaaleja. (Eskola 2006, MAKOn rakennushistoriaselvitys 2015, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy).

Tässä esitetyt esimerkinomaiset A1-luokan vertailukohteet ovat pääosin sekä rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti että arkkitehtonisesti merkittäviä omaleimaisia kohteita, joissa on yleensä myös uusiokäyttöön soveltuvia, laadukkaita sisätiloja. Rakennusten suunnittelusta ovat monessa tapauksessa vastanneet tunnetut arkkitehdit, kuten Kurt Simberg ja Kaj Englund.

Vertailukohteisiin verrattuna Auramon rakennukset eivät välttämättä näytä kohoavan aikansa teollisuuslaitosten melko anonyymin hyötyrakentamisen yläpuolelle, huolimatta Hannu Auramon ansiokkaan elämäntyön merkittävyydestä. Tämän asian pohdiskeluun palataan selvityksen viimeisessä luvussa.

Wihurin näyttävät tehdasrakennukset 1950-luvulta ovat päivänvalotehdas -tyyppiä, joiden julkisivuja jäsentävät pilarit ja laajat ikkuna-aukot. Kuva julkaistu kirjassa Vantaan historia 1946-1977. Kuva Mauno Mannelin.

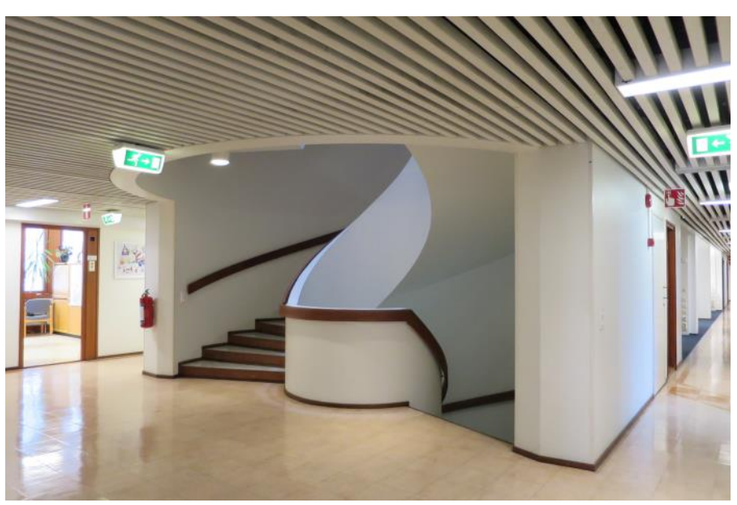
Ylempi kuva on viistokuva vuodelta 2016, kartta.vantaa.fi

Vaaralassa 1950-luvulta lähtien vaiheittain kasvanut Fazerin tuotantolaitos viistokuvassa vuonna 2007, kartta.vantaa.fi. Voimalaitos ja Kurt Simbergin suunnittelema konttori ja aulatilat ennen viimeisimpiä muutoksia. Kuvat 2015, Mona Schalin.

AAURAMON RAKENNUSTEN ARVOJEN MÄÄRITTELYN LÄHTÖKOHDAT – PERIAATTEITA JA KYSYMYKSIÄ

Auramon keskeiset rakennukset on Vantaan modernin teollisen rakennusperinnön selvityksessä luokiteltu arvokkaiksi. Teollisuushalli- ja toimistorakennus, osoitteessa Tammiston kauppatie 22, on arvoluokassa 1 ja pohjoisempi teollisuushalli, osoitteessa Äyritie 2, on arvoluokassa 2. Molemmat rakennukset on merkitty paikallisesti arvokkaiksi ja luokiteltu arvoluokkiin R1 ja R2 Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa.

Seuraavassa tekstissä pohditaan Auramon rakennusten arvottamisen näkökulmia ja perusteluja sekä esitetään rakennushistorian selvitykseen perustuvia havaintoja. Rakennushistorian selvityksen yhteydessä on myös pyritty täsmentämään ja korjaamaan aiemmissa selvityksissä esitettyjä tietoja.

Arvottamisen metodeja

Rakennusperintökohteen arvojen tarkastelua varten on käytettävissä useita metodeja ja teorioita, jotka perustuvat kansainvälisten toimijoiden, kuten Unescon, Icomosin ja Docomomon pitkäaikaiseen kehitystyöhön. Erityisen vaativaksi on osoittautunut ns. modernin rakennusperinnön, rakennetun ympäristön ja laajempien kokonaisuuksien arvottaminen. Tähän kategoriaan sisältyvät kaupungistumisen, liikenteen ja teollistumisen ympäristöt ovat lisäksi jatkuvan muutoksen paineessa.

Kulttuurihistoriallisten arvojen määrittelyn lähtökohtien ja metodien perusteita tarjoaa ruotsalaisen Axel Unnerbäckin kirja *Kulturhistorisk värdering av bebyggelse*. Unnerbäckin mukaan arvojen analyysin pääkategoriat ovat *dokumentvärde* ja *upplevelsevärde*. *Dokumentvärde* vastaa lähinnä Kirsti-tietokannan arvokategoriaa ”Historiallinen todistusvoimaisuus”. Tähän liittyviä arvoja ovat rakennushistoriallinen arvo, rakennustekninen arvo, patina, arkkitehtuurihistoriallinen arvo, yhteiskuntahistoriallinen arvo, sosiaalihistoriallinen arvo, henkilöhistoriallinen arvo ja tekniikan historiaan liittyvä arvo. *Upplevelsevärde*-kategoriaan kuuluvat esteettisesti ja sosiaalisesti merkitykselliset piirteet kuten arkkitehtoninen arvo, taiteellinen arvo, patina, ympäristöllinen arvo, identiteettiarvo, historialliseen jatkumoon liittyvä arvo (*kontinuitetsvärde*), perinnearvo ja symboliarvo.

Unnerbäckin mukaan em. arvoja vahvistavia piirteitä ovat kohteen laatu, autenttisuus tai aitous, pedagoginen arvo ja havainnollisuus, harvinaisuus ja paikallinen, alueellinen tai laajempi ”edustavuus”.

Auramon teollisuusalueen arvoista

Historialliset arvot
Historiallista todistusvoimaisuutta (dokumentvärde) edustaisivat Unnerbäckin metodin mukaan Auramon rakennusryhmän rakennushistorialliset, rakennustekniset, arkkitehtuurihistorialliset, yhteiskuntahistorialliset, sosiaalihistorialliset, henkilöhistorialliset ja tekniikan historiaan liittyvät arvot.

Yhteiskunta- ja sosiaalihistoriallisesta näkökulmasta katsoen Auramon alueen kehitys liittyy kiinteästi Vantaan teollistumisen ja Veromiehen teollisuusalueen historiaan, samoin kuin monen muun Veromiehen alueen teollisuuslaitoksen.

Rakennushistorian ja rakennustekniikan näkökulmasta katsoen Auramon hallirakennukset on suunniteltu ja rakennettu 1960-luvulla aikana, jolloin rakennusmenetelmät teollistuivat voimakkaasti ja uudet teollisuuslaitokset hakeutuivat ulos tiiviisti rakennetuilta kaupunkialueilta väljemmille, usein sorapohjaisille maa-alueille. Ajalle tyypillinen yksikerroksinen, kevytrakenteinen teollisuushalli oli, paitsi taloudellisesti edullinen, myös tuotantoystävällinen. Kattorakenteina kilpailivat betoni, puu ja teräs tasapäisesti, kunnes 1970-luvulla esijännitetyt elementtipalkit tulivat yleisimmin markkinoille. Julkisivumateriaalina saatettiin edelleen käyttää teollisuuden perinteisesti suosimaa punatiiltä, mutta ei enää massiivimuurirakenteena, vaan lähinnä pintaverhousmateriaalina. Auramon hallirakennusten rakennustekniset ratkaisut ovat ajalleen tyypilliset.

Historiallinen kerroksisuus on Kirsti-tietokannan mukaan Auramon alueen arvoa nostava piirre. Historiallista kerroksisuutta ei kuitenkin voida pitää Auramon rakennuskokonaisuuden kannalta leimallisena, olennaisena piirteenä, varsinkin kun tämä piirre ei ole kovin helposti havaittavissa. Auramon tuotanto- ja toimistotilojen muodostama rakennuskokonaisuus on tosin suunniteltu ja toteutettu vaiheittain, mutta oikeastaan melko lyhyessä ajassa 1960-luvulta 1980-luvun alkuun. Vanhemman hallirakennuksen laajentamisessa jopa siirrettiin vanhempia betonisia ulkoseinäelementtejä uuteen julkisivulinjaan. 1980-luvulla valmistui uusi konttorisiipi, jonne yrityksen pääkonttori muutti Helsingin Aleksanterinkadulta. Aiemmin ainoa, ensimmäisen hallirakennuksen kylkeen rakennettu kapearunkoinen toimisto-osa, oli palvellut suoraan tuotannon tarpeita. 1983 valmistuneen toimistosiiven luoma kerroksisuus jää helposti huomaamatta, koska tiilimateriaali, räystäskorkeus sekä vanhemman toimistojulkisivun aukotustapa toistuvat laajennusosassa.

Henkilöhistorian näkökulmasta katsoen Auramon rakennuskokonaisuus on teollisuusneuvos Hannu Auramon yrityksen historian näkyvä todiste. Perustajan ja yrityksen historiaa vaalii myös Hannu Auramon hieman ennen kuolemaansa 1990 perustama säätiö. Vuonna 2002 ilmestyneessä Vantaan sodanjälkeistä historiaa ja mm. teollistumista käsittelevässä pääteoksessa ei kuitenkaan mainita Auramon yhtiötä.
Arkkitehtuurihistorian näkökulmasta 1983 valmistunut toimistosiipi, jossa toteutettiin ruotsalaisen arkkitehti Svante Sjömanin kehittämää kombikonttoriratkaisua, oli aikansa uudistuvan toimistosuunnittelun tunnettu esimerkki, joka sai huomiota alan julkaisuissa. Tässä yhteydessä on mainittava myös arkkitehti Toivo Korhosen (1926 - 2014) suunnittelupanos. Arkkitehtina menestyneen Toivo Korhosen myöhäistuotantoon kuuluvaa toimistosiipeä ei kuitenkaan mainita esimerkiksi Arkkitehtuurimuseon arkkitehtiesittelyssä.

Sosiaaliseen ja esteettiseen merkittävyyteen perustuvat arvot
Auramon alueen arvojen määrittelyn kannalta on perusteltua tarkastella arkkitehtonisia ja ympäristöllisiä arvoja sekä identiteetti- ja symboliarvoja.
Kirsti-tietokannassa todetaan eteläisestä toimisto- ja hallirakennuksesta, että sen ”matalahko, jämäkkä punatiilimassa kertoo 1960-luvun loistoajoista, jolloin tehtaat ja yritysten toimitalot vielä rakennettiin hyvällä maulla ja korkeatasoisia materiaaleja käyttäen. Talon ulkoasu mahtavine logoineen ilmentää yhtiön vakavaraisuutta. Raikkautta antavat valkoiseksi maalatut ikkunat.” Pohjoisesta hallista todetaan: ”rakennus on punatiilinen, kuutiomainen massa, jossa selkeät yksittäiset aukot. Yhtenäinen punatiilijulkisivu toimii hienona taustana yhtiön näyttävälle logolle valkoisine kirjaimineen.” Tekstissä korostetaan rakennusten arkkitehtonista laatua, joka liittyy mm. selkeyteen, punatiilimateriaaliin, ikkunoihin ja Auramologon asemaan julkisivussa.

Auramon rakennusryhmä hahmottuu Kehä III:n tienäkymässä 1960- ja 1970-luvulta lähtien rakentuneen Veromiehen teollisuusalueen tunnusomaisena edustajana, jolla on selvä oma arkkitehtoninen identiteettinsä. Näkymien analyysin perusteella selviää, että Auramon rakennuskokonaisuus hahmottuu yhtenäisenä, ulkoasultaan sopusuhtaisena, matalana rakennusryhmänä Kehä III:n ja Tammiston kauppatien suunnalta katsoen. Yhtenäinen punatiilipinta näyttäytyy kestävänä ja teollisuusarkkitehtuurille tunnusomaisena julkisivumateriaalina. Toimintojen muuttuessa ja tilojen vuokralaisten vaihtuessa kohteen teollisuushistoriallista identiteettiä korostaa kahden rakennuksen julkisivuun kiinnitetty, kauas näkyvä Auramonimi. Kohteen identiteettiä vahvistaa se, että taustalla kohoava metsikkö

luo rakennusryhmälle vehreät kehykset.

Kysymys alkuperäisyyden merkityksestä
Kirsi-tietokannassa todetaan että Auramon rakennuksilla on alkuperäisyysarvoa. Tarkempi rakennus- ja muutoshistorian tarkastelu osoittaa kuitenkin, että toimistojen ikkunat on muutettu alumiini-ikkunoiksi ja pohjoisen hallirakennukset tiilijulkisivut on uusittu, vanhat julkisivuaukot on ummistettu aaltopeltilevyillä jne. Tuotantorakennusten tilat ovat edelleen avoimia halleja, mutta alkuperäisen toimisto-osan tilajako ei ole säilynyt. Kombikonttorisiiven lasiväliseinät on levytetty umpeen ja pintamateriaalit on uusittu majoitustilakäytön yhteydessä.

Axel Unnerbäckin metodissa kysymys alkuperäisten materiaalien säilyneisyydestä ei ole olennainen. Unnerbäckin käyttämä käsite on autenttisuus tai aitous. Modernin arkkitehtuurin suojelua koskevassa keskustelussa on jo kymmeniä vuosia pohdittu, onko materiaalien alkuperäisyys ensisijaisen tärkeä kriteeri, vai onko kohteen arvon kannalta sittenkin tärkeämpää, että arkkitehtoninen kokonaisratkaisu säilyy. Onko alkuperäisiä väritysratkaisuja, materiaaleja ja yksityiskohtia jäljittelevä korjaus suojeluarvoa alentava toimenpide? Mikäli näin ajatellaan, niin silloin varsin harva modernin arkkitehtuurin kansainvälisistä ikoneista olisi tästä näkökulmasta enää kovin arvokas. Julkisivurappauksen tai -päällysteen uusiminen, huonokuntoisten ikkunoiden korvaaminen uusilla tai rakennusteknisen toimivuutensa menettäneiden betoni- ja teräsrakenteiden uusiminen johtaisi tällaisen ajattelun mukaan rakennuksen suojeluarvojen alenemiseen. On rakennussuojelun näkökulmasta paradoksaalista, että vuosisatojen käytön ja korjaamisen historian jälkiä, ts. historiallista todistusvoimaa, pidetään nykyään suuressa arvossa puhuttaessa vanhemmista, arvokkaista rakennuksista mutta modernin arkkitehtuurin elinkaari haluttaisiin pysäyttää alkuunsa.

Auramon tapauksessa kysymys materiaalien alkuperäisyydestä on selvityksen perusteella melko merkityksetön pohdittaessa rakennusten arvoja, koska kohteen keskeiset arvot eivät näytä liittyvän siihen, onko julkisivumateriaaleja uusittu vai ei.

Kysymys pedagogisista arvoista, ainutlaatuisuudesta ja edustavuudesta
Teolliseen perintöön liittyvät arvot ovat Auramon kohdalla saaneet keskeisen huomioon. Arvotuksen lähtökohdat on määritelty Vantaan teollisen rakennusperinnön selvityksessä ja siihen liittyvässä kulttuurimaisemaselvityksessä.

Auramon vanhemmat teollisuusrakennukset ovat valmistuneet 1963 ja 1970. Ne on luokiteltu arvokkaiksi nimenomaan 1960- luvun ja 1970-luvun teollisuusrakentamisen edustajina. Tästä päätellen Auramon rakennukset olisivat merkittävyydeltään samassa kategoriassa kuin esimerkiksi Valion ja Fazerin rakennukset.

1960-luvun teollisuusrakennuksia on Vantaalla säilynyt melko runsaasti. Eskolan selvitysten mukaan suojeluarvoltaan merkittäviä (A1) kohteita on useita: Harman Consumer Finland Oy:n 1960-luvulla rakennettu osa Hämevaarassa, Sarlin Oy Kaivokselassa, kolme teollisuusrakennusta Åbyn teollisuusalueella, entiset Huberin hallit, Auramo Oy:n 1960-luvun rakennukset Veromiehessä, Saippuatehtaan 1960-luvun osa Viertolassa, Keskon rakennukset Hakkilassa, MR_Lasityö Oy Koivuhaassa, neljä teollisuusrakennusta Kuussillantien teollisuusalueella, Fazerin voimalaitos osana Fazerin laitoksia sekä Valion varastorakennus osana Valion laitoksia Vaaralassa.

Vantaan parasta teollisuusrakentamista 1970-luvulta edustavat Eskolan selvityksen mukaan DHL Oy, ent. hattutehdas Hämeenkylässä, Finnish Fur Sales Co Ltd Varistossa, Sanomala Martinlaaksossa, Auramon 1970-luvun rakennukset Veromiehessä, Tikkurila Oy:n Monicolor-tehdas ja Valion hapatetehdas Kuninkaalassa, Keskon keskusvaraston 1970-luvun rakennukset Hakkilassa, Toyota Motor Finland Oy Metsolassa sekä Fazerilan ja Valion 1970-luvun rakennukset Vaaralassa. (Eskola 2006, Mäkynen 2006, s. 15-17)

Auramon alueen arvot ja merkittävyys muuttuvassa ympäristössä

Rakennushistorian selvityksen perusteella käytävässä arvokeskustelussa jää ratkaistavaksi, liittyykö Auramon alueeseen kokonaisuudessaan sellaisia erityisiä kulttuurihistoriallisia, rakennushistoriallisia, arkkitehtonisia tai kaupunkikuvallisia arvoja, joiden perusteella rakennukset haluttaisiin suojella suojella teollisuusrakentamisen arvokkaina edustajina ympäröivän alueen muuttuessa yleiskaavan intensiivisemmän, monipuolisten toimintojen rakentamisen alueiksi.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Auramo Uutisia (vuosikerrat 1973, 1975, 1976, 1983)

Auramo 20 vuotta 1947-1967. Juhlajulkaisu 1967 (Kansalliskirjasto)

Ahlin, Jan 1987, *Kontorsplaneringens historik och nuläge*. Tidskrift för arkitekturforskning 1987 / 2.

Eskola, Amanda 2002, Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979. Inventointiraportti. Vantaan kaupunginmuseo—Vantaan kaupunkisuunnitteluyksikkö C 15:2002

Eskola, Amanda 2006, Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979. Inventointiraportti. Vantaan kaupunki 2006

Helsingin maalaiskunnan kunnalliskertomus vuodelta 1967

Hirvonen, Sari 2005, Ruraali Urbaani. Vantaan kaupunkisuunnittelun historia, Vantaan kaupunkisuunnittelu 8/2005

Mannerhovi, Anssi 1983, Auramo combikonttoriin. Rakennustaito 1983 /8

Mäkynen, Anne 2006, Teollinen rakennusperintö, Kulttuurimaisemaselvitys. Vantaa 2006

Paavilainen, Marko 2002, Elämän työ. Teollisuusneuvos Hannu Auramon elämä ja työ 1905-1991. Edita Prima Oy 2002

Röynä-Anttila, Leena 1984, Auramo *Oy edelläkävijänä: Kombikonttori on toimiva kokonaisuus*. Uudistuva konttori 6-7/1984, 15-16.

Sjöman, Svante 1977, *80-talets kontor - en idéskiss*. Form 1977 / 1, s.22. Föreningen Svensk Form, Stockholm 1977.

Soini, Eero 1991, *Betonitekniikan osuus teollisen rakentamisen kehitysvaiheissa,* kirjassa Betoni Suomessa 1860-1960, 179-195. Suomen betoniyhdistys r.y. Jyväskylä 1991

Suomen insinöörejä ja arkkitehteja, matrikkeli 1956

Unnerbäck, Axel 2002, Kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Riksantikvarieämbetet Stockholm 2002.

ARKISTOLÄHTEET

Vantaan kaupungin rakennusvalvonta (verkkotietokanta)

Vantaan kaupunkisuunnittelu

Elinkeinoelämän keskusarkisto, Mikkeli

Auramo-Säätiö
www.auramo-saatio.fi

MUUT LÄHTEET

Veromiehen teollisuusalue Rakennuskaavan selostus 22.4.1971. Helsingin maalaiskunta.

Kehätien teollisuusalueen osayleiskaavan selostus 1976, Vantaan kaupunki

Toivo Korhonen, arkkitehti (1926 2014) www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16545342

Kirsti-tietokanta, Vantaan kaupunginmuseo